
Bli proffs!

Työelämäyhteistyötä ammattikorkeakoulujen ja
ammattillisen toisen asteen kielten ja viestinnän opetuksessa

Toimittajat: Mari Linna ja Anni Jokiranta

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja B, Raportit 7/2022
ISSN: 2323-8356
ISBN: 978-951-633-356-7

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
PL 1001, 28101 Pori
www.samk.fi

Taitto:
Janne Puurunen, Mainostoimisto Knok Oy

Satakunnan ammattikorkeakoulun
julkaisut ilmaiseksi ladattavissa: theseus.fi.

Julkaisun kirjoittajat

Bäckman, Jaana

Lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu, jaana.backman@kamk.fi

Engblom, Niina

Maahanmuuttajien uraohjauksen koordinaattori, WinNova, niina.engblom@winnova.fi

Harjanne, Maarit

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, maarit.harjanne@samk.fi

Häkli, Jaana

Lehtori, LAB-ammattikorkeakoulu, jaana.hakli@lab.fi

Jokiranta, Anni

Päätoiminen tuntiopettaja, Satakunnan ammattikorkeakoulu, anni.jokiranta@samk.fi

Kiviaho-Kallio, Pia

Lehtori, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, pia.kiviaho-kallio@haaga-helia.fi

Lindell, Markku

Lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, markku.lindell@turkuamk.fi

Lindgren, Pia

Lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, pia.lindgren@turkuamk.fi

Linna, Mari

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, mari.linna@samk.fi

Lintukorpi, Sari

Päätoiminen tuntiopettaja, Satakunnan ammattikorkeakoulu, sari.lintukorpi@samk.fi

Moilanen, Niina

Lehtori, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, niina.moilanen@haaga-helia.fi

Näveri, Niko

Opiskelija, Satakunnan ammattikorkeakoulu, niko.naveri@student.samk.fi

Puurunen, Jaana

Lehtori, Diakonia-ammattikorkeakoulu, jaana.puurunen@diak.fi

Rautava-Nurmi, Hanna

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, hanna.rautava-nurmi@samk.fi

Taimi, Anna

Opettaja, Sataedu, anna.taimi@sataedu.fi

Tomberg, Marja

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, marja.tomberg@samk.fi

Törne, Mari

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, mari.torne@samk.fi

Varhelahti, Mervi

Yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu, mervi.varhelahti@turkuamk.fi

Vuolanne, Kaisa

Opettaja, Espoon koulutuskuntayhtymä Omnia, kaisa.vuolanne@omnia.fi

Wallenius, Liisa

Lehtori, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, liisa.wallenius@haaga-helia.fi

---

SISÄLLYSLUETTELO

Bli proffs! -hanke: moniammatillista yhteistyötä työelämän kanssa	
<i>Anni Jokiranta ja Mari Linna</i>	9
Bli proffs! -hanke: kokemuksia työelämäyhteistyöstä	
<i>Anni Jokiranta ja Mari Linna</i>	16
Bli proffs! kurssikokemuksia opiskelijan näkökulmasta	
<i>Niko Näveri</i>	22
Hankeyhteistyötä ruotsinkielisten sote-alan toimijoiden kanssa	
<i>Maarit Harjanne ja Mari Linna</i>	25
Seuraamalla työarkea varmuutta opetukseen	
<i>Jaana Bäckman</i>	30
Opintomatka Kiirunaan	
<i>Jaana Bäckman</i>	34
Palvelumyynti - case yritykselle	
<i>Jaana Bäckman</i>	39
Työkaluja terveydenhoitoalan monikulttuurisiin työympäristöihin	
<i>Maarit Harjanne, Sari Lintukorpi, Hanna Rautava-Nurmi, Marja Tomberg ja Mari Törne</i>	43
Työelämäyhteistyö maahanmuuttajien S2-opetuksessa	
<i>Niina Engblom</i>	48
Kielipajasta työkaluja terveydenhoitoalan opiskelijoille	
<i>Jaana Puurunen, Anna Taimi ja Marja Tomberg</i>	55
Kulttuurikokemuksia ja verkostoja kansainvälisille opiskelijoille	
<i>Jaana Häkli</i>	59
Yrittäjätarinoista inspiraatiota omaan liikeideaan	
<i>Kaisa Vuolanne</i>	63
BELF virtuaalisissa projektitiimeissä	
<i>Markku Lindell, Pia Lindgren ja Mervi Varhelahti</i>	67
Tiimiopettajuus ja integrointi työ-elämäyhteistyön mahdollistajana	
<i>Pia Kiviahon-Kallio, Niina Moilanen ja Liisa Wallenius</i>	72

Esipuhe

Ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen toisen asteen kielten- ja viestinnänopetuksessa toimitaan työelämän lähtökohdista käsin. Kielten ja viestinnän opiskelua integroidaan substanssiaineisiin, oppimateriaalit ovat työelämälähtöisiä ja opiskeltavat aihepiirit nousevat suoraan työelämän kirjallisista ja suullisista vuorovaikutustilanteista. Monesti kielten ja viestinnän oppiminen kytketään erilaisiin työelämän kanssa yhteistyössä toteutettaviin hankkeisiin.

Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) olemme koordinoineet lokakuusta 2018 lähtien Bli proffs! -hanketta. Hanke on päättymässä kesäkuussa 2022. Hankkeen päätavoitteena on ollut saada opiskelijoille lisää varmuutta ja uskallusta ruotsin kieleen käyttöön. Olemme toimineet yhteistyössä työelämäkumppanien kanssa ruotsin kielen verkko-opetuksessa ja luoneet uuden ruotsin vapaasti valittavien verkko-opintojaksojen kokonaisuuden. Näin hankkeen päättyessä pohdimme, kuinka voisimme jakaa hankkeen tuloksia rahoittajalle, Svenska kulturfondenille, toimitettavan loppuraportin lisäksi. Olimme kiinnostuneita myös kuulemaan muiden ammatillisten kielten- ja viestinnänopettajien kokemuksista työelämäyhteistyöstä. Näin syntyi ajatus tästä Bli proffs! -hankkeesta toimitetusta yhteisjulkaisusta.

Lähestyimme alkuvuodesta 2022 muiden ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopettajia. Lisäksi otimme yhteyttä useisiin ammatillisen toisen asteen oppilaitoksiin. Lähettämässämme kirjoittajakutsussa pyysimme opettajilta napakkaa kerrontaa työelämäyhteistyöstä kielten ja viestinnän opetuksessa. Toivoimme toimivien käytänteiden ja hyvien kokemusten jakamista, opettajalta toiselle. Pyysimme kirjoittajia kertomaan, minkälaista työelämäyhteistyötä he ovat tehneet omassa opetuksessaan, miten työelämäyhteistyö näkyy heidän opetuksessaan ja/tai miten he kokevat työelämäyhteistyön merkityksen. Tiedustelimme, oliko joku heistä ollut mukana jossakin projektissa, joka toteutettiin yhteistyössä työelämän kanssa. Kaikenlainen työelämäyhteistyö on arvokasta.

20 kirjoittajaa innostui osallistumaan julkaisuamme. Useat kirjoittivat yhdessä kollegoidensa kanssa, mukana on myös yksi opiskelijan artikkeli. Julkaisu koostuu yhteensä 14 artikkelista. Tässä julkaisussa kirjoittajat kuvaavat monipuolisesti ja mielenkiintoisesti erilaisia työelämäyhteistyön tapoja, joita he ovat työssään toteuttaneet. Olemme järjestäneet artikkelit julkaisussa sen mukaan, minkä kielen opetuksesta on pääasiallisesti kyse. Svenska kulturfondenin strateginen Hallå-ohjelma, jossa Bli proffs! -hanke sai rahoituksen, jakoi apurahaa hankkeille ja ideoille, jotka edistivät halua ja kykyä kommunikoida paremmin jommallakummalla kotimaisella kielellä, ruotsiksi tai suomeksi. Aloitamme tämän vuoksi ruotsin kieleen liittyvillä artikkeleilla, ja sen jälkeen siirrymme suomen kieltä ja viestintää koskeviin teksteihin. Julkaisumme lopusta löytyvät englannin kieleen sekä monikieliseen työelämäyhteistyöhön liittyvät artikkelit.

Julkaisu alkaa kolmella Bli proffs! -hankkeen artikkelilla. Ensimmäisessä, Bli proffs! -hanke: moniammatillista yhteistyötä työelämän kanssa, kerromme, kuinka ja minkälaisen ruotsin kielen verkko-opintokokonaisuuden olemme luoneet työelämäyhteistyön avulla ja yhteisopettajuuden keinoin. Kuvaamme hankkeessa luodun toimintatavan työelämäyhteistyöstä ruotsin verkkokursseilla, esittelemme luomamme uudet opintojaksot sekä mukana olleiden työelämäkumppaneiden roolin. Lopuksi kokoamme hankeyhteistyön saavutuksia. Toisessa hanket-

ta koskevassa artikkelissa, Bli proffs! -hanke: kokemuksia työelämäyhteistyöstä, esittelemme mukana olleiden työelämäkumppaneiden, opiskelijoiden ja opettajien kokemuksia työelämäyhteistyöstä. Kolmas hankeartikkeli on SAMKin Yrittäjän tutkinto-ohjelman opiskelijamme Niko Näverin kirjoittama. Artikkelissaan Bli proffs! kurssikokemuksia opiskelijan näkökulmasta Niko kuvaa otsikon mukaisesti omia kokemuksiaan osallistumisestaan kahdelle hankkeen opintojaksolle. Niin työelämäkumppaneiden, opettajien kuin hankkeeseen osallistuneiden opiskelijoiden kommentteista huokuu suuri ilo ja innostus. Hanke on saavuttanut tavoitteensa! Opiskelijamme ovat saaneet lisää varmuutta ja uskallusta käyttää ruotsin kieltä.

SAMKissa on käynnissä myös toinen ruotsin kielen työelämäyhteistyöhön liittyvä projekti. Maarit Harjanne ja Mari Linna esittelevät artikkelissaan Hankeyhteistyötä ruotsinkielisten sote-alan toimijoiden kanssa, kuinka moniammatillista työelämäyhteistyötä voi toteuttaa ruotsin kielen TKI-hankkeessa. He kertovat onnistuneesta moniammatillisesta työelämäyhteistyöstä ruotsin kielen sosiaali- ja terveysalan Praktik på svenska -harjoitteluhankkeessa. Hankkeessa luodaan yhteistyöverkosto sote-alan harjoittelujen toteuttamiseksi kaksi- tai ruotsinkielisessä toimintaympäristössä. Opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä tuetaan ruotsin kielen nonstop-verkko-opintojakson avulla.

Jaana Bäckman Kajaanin ammattikorkeakoulusta (KAMK) on tehnyt monenlaista työelämäyhteistyötä ruotsin kielen opetuksessaan. Kolmen artikkelin sarjassa saamme tutustua Jaanan kokemuksiin. Seuraamalla työarkea varmuutta opetukseen -artikkelissa Jaana kuvaa valtakunnallisessa Open House -hankkeessa saamaansa mahdollisuutta seurata yrityksen arkea ja ruotsin kielen käyttöä työelämässä. Hän on päässyt tarkkailemaan valmistuneen opiskelijan työskentelyä ja sitä kautta kielenkäytön todellisia työelämätilanteita. Tämän työelämäkokemuksen myötä hän on saanut varmuutta ja vahvistusta omaan ammatilliseen ruotsin kielen opetukseensa. Toisessa artikkelissaan Opintomatka Kiirunaan Jaana kertoo KAMKin teknologiaosaamisalueen opintomatkastasta Ruotsiin, Kiirunaan ja Jällivaaraan. Matkan kantavana teemana työelämäyhteistyön lisäksi oli yhteisopettajuus substanssiopettajien kanssa. Jaanan kolmas artikkeli Palvelumyynti – case yritykselle käsittelee nimensä mukaisesti yrityskoulutuksena toteutettua palvelumyyntiä. Hän on toteuttanut yrityskoulutuksena ruotsinkielisen asiakaspalvelun parantamiseksi ruotsin kielen opintojakson yrityksen toiveiden mukaisesti. Opintojakso sisälsi pääasiassa asiakaspalvelutilanteiden tarvittavan suullisen kielitaidon kehittämistä todellisissa työelämän tilanteissa.

Maarit Harjanteen, Sari Lintukorven, Hanna Rautava-Nurmen, Marja Tombergin ja Mari Törnen (SAMK) artikkelin Työkaluja terveydenhoitoalan monikulttuurisiin työympäristöihin myötä siirrymme suomeen kieleen liittyvään työelämäyhteistyöhön. Kirjoittajat esittelevät artikkelissaan Opin portailta työelämään Satakunnassa –hanketta, jossa tuetaan maahanmuuttaja- ja romanitaustaisten sekä kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden opintoja ja siirtymää työelämään sekä vahvistetaan työelämän edustajien monikulttuurisuus- ja ohjausosaamista. Maahanmuuttajien uraohjauksen koordinaattori Niina Engblom WinNovasta kertoo samasta hankkeesta ammatillisen 2. asteen näkökulmasta artikkelissaan Työelämäyhteistyö maahanmuuttajien S2-opetuksessa. WinNovassa on noin 500 äidinkieleltään muun kuin suomenkielistä opiskelijaa. Hankkeessa tehdyn työelämäyhteistyön tavoitteena oli edistää näiden opiskelijoiden työllistymistä Satakunnassa kehittämällä opiskelijoiden työnhakutaitoja,

järjestämällä rekrytointitilaisuuksia ja hyödyntämällä omakielisiä työntekijöitä. Hankkeessa on saatu aikaan paljon. On mm. kehitetty kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden yksilöllistä työllistymisen tukea, luotu palvelumalli kohderyhmän työnhaun ohjauksesta ja kehitetty ohjauksessa käytettävää materiaalia. Opiskelijoiden kieli- ja työllistymisvalmiuksia on tuettu erilaisilla kohtaamisilla työnantajien kanssa. Työelämäyhteistyö on koko hanketyön kantava voima. Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeessa on toteutettu myös suullisiin ja kirjallisiin tilanteisiin keskittyviä kielipajoja, joihin Jaana Puurunen Diakonia-ammattikorkeakoulusta, Anna Taimi Sataedusta ja Marja Tomberg SAMKista tarjoavat tutustumismahdollisuuden artikkelissaan Kielipajasta työkaluja terveydenhoitoalan opiskelijoille. Näissä hoitoalan opiskelijoille tarjotuissa työpajoissa on harjoiteltu erilaisia työelämässä tarpeellisia raportoinnin ja vuorovaikutuksen tilanteita.

Jaana Häkli LAB-ammattikorkeakoulusta kirjoittaa TalentHUB Etelä-Karjala -hankkeesta, jossa kehitettiin kaksi opintojaksoa, Finnish Culture and Society ja Finnish at Work 2. Näillä kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille ja vaihto-opiskelijoille suunnatuilla, suomen kieleen ja suomalaiseseen kulttuurituntemukseen ja suomalaiseen työelämään keskittyvillä opintojaksoilla hyödynnettiin työelämäyhteistyötä kielen ja kulttuurin oppimisessa.

Kaisa Vuolanne Omniasta kertoo työelämälähtöisestä yhteisopettajuudesta valinnaisella äidinkielen opintojaksolla artikkelissaan Yrittäjätarinoista inspiraatiota omaan liikeideaan. Huoli nuorten lukutaidon heikkenemisestä ja vuorovaikutusosaamisen korostuminen opetussuunnitelmassa sai Kaisan kokeilemaan liiketalouden kollegan kanssa lukupiiriä, jossa ammatillisen toisen asteen opiskelijat lukivat vähintään yhden yrittäjälämäkerran ja reflektoivat siihen omaa, yrittäjyysopinnoissa kehitteillä olevaa liikeideaansa. Yrittäjyyden lukupiirin myötä nuoria kannustettiin keksimään uusia liikeideoita tulevaa työelämää silmällä pitäen.

Mervi Varhelahti, Pia Lindgren ja Markku Lindell Turun ammattikorkeakoulusta arvioivat englannin kieleen keskittyvän case-esimerkin avulla, kuinka BELF (Business English as Lingua Franca) vaikuttaa tiimityöhön oppilaitoksissa toteutettavien tosielämän projektitoimeksiantojen yhteydessä. He kirjoittavat aiheesta artikkelissaan BELF virtuaalisissa projektitiimeissä.

Yhteisjulkaisun päättävät Pia Kiviaho-Kallio, Niina Moilanen ja Liisa Wallenius Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta kirjoituksellaan Tiimiopettajuus ja integrointi työelämäyhteistyön mahdollistajana. He kuvaavat artikkelissaan, kuinka merkittävässä ja laajassa roolissa työelämäyhteistyö on kielten ja viestinnän opetuksessa ja oppimisessa Haaga-Helia Porvoossa.

Toivomme, että Sinä, lukijamme saat tästä julkaisusta vinkkejä ja ajatuksia omaan opetuksesi työelämäyhteistyön monipuolisista mahdollisuuksista ammatillisessa kielten ja viestinnän opetuksessa.

Porissa 2.5.2022

Mari Linna, lehtori, Bli proffs! -hankkeen projektipäällikkö, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Anni Jokiranta, päätoiminen tuntiopettaja, Bli proffs! -hankkeen projektityöntekijä, Satakunnan ammattikorkeakoulu

---

Bli proffs! -hanke: moniammatillista yhteistyötä työelämän kanssa

---

Anni Jokiranta ja Mari Linna, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuinka motivoida AMK-opiskelijaa panostamaan ruotsin kielen taitoon alueilla, joissa opiskelijat eivät juurikaan kuule ruotsin kieltä? Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) kampukset sijaitsevat suomenkielisillä paikkakunnilla Porissa, Raumalla, Huittisissa ja Kankaanpäässä. Jokaisen opiskelijan on kuitenkin suoritettava hyväksytysti AMK-tutkintoon kuuluva ns. virkamiesruotsin opintojakso. SAMKin ruotsinopettajat ovat pitkään kokeilleet erilaisia keinoja tilanteen parantamiseksi. Yritysmaailma tarvitsee ruotsin osaajia (Korhonen, 2018; Vieno, 2019). Vuonna 2018 päätimme hakea hankerahoitusta työelämän kanssa yhteisesti tunnistettuun haasteeseen: valitettavan suurella osalla ammattikorkeakouluopiskelijoista on heikko ruotsin kielen taito. SAMK sai myönteisen rahoituspäätöksen Svenska kulturfondenin strategisessa Hallå-rahoitusohjelmassa, ja pääsimme aloittamaan Bli proffs! -hankkeen. Halusimme lähteä luovasti kehittämään opiskelijoidemme ruotsin taitoa yhdistämällä digitaaliseen kieltenopetukseen työelämäyhteistyötä ja yhteisopettajuutta. Uskomme, että työelämäyhteistyön myötä AMK-opiskelijan motivaatio ja kyky käyttää ruotsin kieltä tulevassa työssä lisääntyy. Työelämäyhteistyöllä ja yhteisopettajuudella on myös suuri merkitys kielenopettajan oman asiantuntijuuden kehittymiseen. Bli proffs! -hanke käynnistyi 1.10.2018 ja päättyi 30.6.2022.

Mikä on Bli proffs?

Bli proffs! -hankkeessa tuodaan ruotsin kieli elävämmäksi ja konkreettisemmäksi osaksi AMK-opiskelijan opintoja ja siten pyritty madaltamaan ruotsin kielen käyttämisen kynnyksiä tulevassa työelämässä. Bli proffs! on ruotsin kielen verkko-opetuksen hanke, joka perustuu aktiiviselle työelämäyhteistyölle ja yhteisopettajuudelle. Hankkeessa on luotu digitaalinen opintokokonaisuus, jonka taustalla on opiskelijoiltamme sekä opettajilta esiin noussut tarve. Tämä ruotsin vapaasti valittava opintokokonaisuus palvelee myös laajasti muita, jotka haluavat kehittää kielitaitoaan. Maantieteellinen sijainti ei ole esteenä opintojaksoille osallistumiselle, koska kyseessä on verkossa toteutettu, digitaalinen kokonaisuus. Opintojaksoja tarjotaan myös avoimen ammattikorkeakoulun kautta avoimesti kaikille kiinnostuneille. (Linna, 2020a; Linna, 2020b.)

Hankkeessa luotu opintokokonaisuus koostuu neljästä monimuotoisesta opintojaksosta:

1. Ruotsin aktivointi, 4 op
2. Tällä opintojaksolla kerrataan ruotsin kielen rakenteita ja perussanastoa. Opiskelija oppii käyttämään ruotsin kielen keskeisiä rakenteita ja keskeistä sanastoa sellaisissa suullisissa ja kirjallisissa viestintätilanteissa, jotka liittyvät tavallisimpiin arkipäivän tarpeisiin työssä ja vapaa-aikana. Opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa. Opiskelijalla on valmiudet selviytyä tutkintoonsa kuuluvista pakollisista ammattiin suuntautuneista ruotsin kielen opinnoista. Tavoitetaso B1 eurooppalaisen viitekehyksen taitotasosteikolla.
3. Våga tala svenska, 3 op
4. Tämä opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään ruotsin kieltä suullisessa vuorovaikutuksessa. Opiskelija laajentaa aktiivista ruotsin kielen sanastoaan sekä lisää puheen sujuvuutta suullisessa viestinnässä. Opiskelija rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä ja selviytyy erilaisissa arkipäivän sekä työelämän vuorovaikutustilanteissa.
5. Svensk företagskultur, 3 op
6. Tämä opintojakso keskittyy ruotsalaiseen yrityskulttuuriin ja työelämässä tarvittavaan ruotsin kielen taitoon. Opiskelija oppii tuntemaan ruotsinkielistä yrityselämää sekä osaa toimia ruotsin kielellä yrityselämän tyypillisimmissä kirjallisissa ja suullisissa viestintätilanteissa. Opiskelija tuntee yrityksen toimintatapoja, käyttäytymisnormeja ja arvoja, esim. epävirallinen ja virallinen hierarkia, tervehtiminen, puhuttelu, johtamistapa yms. Opintojakso vahvistaa opiskelijan yritysyhteistyö- ja verkostoitumistaitoja oman olan toimijoiden kanssa.
7. Att bemöta klienten inom social- och hälsovård, 3 op
8. Tämä opintojakso tukee sosiaali- ja terveysalan opiskelijan tulevaa työtä ruotsin kielellä asiakaspalvelutilanteissa. Opiskelija laajentaa osaamistaan sosiaali- ja terveysalan keskeisissä asiakaspalvelutilanteissa suullisesti sekä kirjallisesti ruotsin kielellä. Opiskelija rohkaistuu käyttämään ruotsia sekä selviytyy paremmin erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija laajentaa keskeisen sosiaali- ja terveysalan sanaston hallintaa.

Aiemmin SAMKissa on toteutettu yllä mainituista opintojaksoista Ruotsin aktivointia sekä kontakti- että monimuotoisena verkko-opintojaksona, mutta työelämäyhteistyön ja yhteisopettajuuden mahdollisuuksia ei ole aiemmin hyödynnetty. Kolme muuta opintojaksoa on suunniteltu ja luotu uusina kokonaisuuksina tässä hankkeessa ruotsinopettajien ja ammattiopettajien yhteistyönä. Hankkeessa on työskennellyt 3 ruotsinopettajaa, 2 sosiaali- ja terveysalan opettajaa sekä 2 liiketalouden opettajaa. Mukana ovat toimineet seuraavat työelämäkumppanit:

- Björneborgs svenska samskola (BSS), Pori
- BSS Daghem, Pori
- Svenska Kulturfonden i Björneborg (SKiB), Pori
- Geritrim (kuntoutuskoti), Kristiinankaupunki
- Fiskars, Helsinki
- Tactic Games Oy (peliyritys), Pori
- Ahlström Kiinteistöt Oy – Ahlströmin ruukit (majoitus- ja kokouspalvelut), Noormarkku
- Tapahtumatalo Succée, Pori
- Leimet Oy (paalutustarvikkeita), Lappi
- Motoseal Components (traktorin osia, lumikolia), Rauma
- Suomalais-ruotsalainen kauppakamari FINSVE, Tukholma

Bli Proffs!

– ruotsia työelämän tarpeisiin

Pölin seibennänelti luokalla ruotsin kirjuri koulun pihalla. Muu-kesästä, jossa puhutin idysin itteni. Nyt soitan vikottan Ruotsin entiselle työkaverille, jota ruotsin kieli säilyy.

Olen nyt pitänyt ensimmäiset esitykset ruotsiksi. Sitä ei olisi vielä työkavilla uskonut.

RUOTSIA TARVITAAN TYÖELÄMÄSSÄ

Se on todettu monissa satakuntalaisyrityksissä. Bli proffs! -hankkeessa luodaan ruotsin opintokokonaisuus työelämäkumppaneiden kanssa. Eri alojen asiantuntijat yrityksistä osallistuvat verkko-opetukseen ja järjestävät opintokäyntejä. Työelämäyhteistyön myötä opiskelijan motivaatio ja kyky käyttää ruotsin kieltä tulevassa työssä lisääntyy.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINTOJAKSOT

Ruotsin aktivointi (4 op): tavoitteena saada opiskelijan ruotsin kielen rakenteiden ja perusosan osaan tasolle, että hän selviytyy tutkinnon pakollisista ruotsin opinnoista.

Våga tala svenska (3 op): suullisen kielitaidon harjoittaminen.

Svensk företagskultur (3 op): tutustuaan ruotsalaiseen ja suomenruotsalaiseen yrityskulttuuriin sekä työelämässä tarvittavaan ruotsin kielen taitoon.

Att bemöta klienten inom social- och hälsovård (3 op): antaa sosiaali- ja terveysalan opiskelijalle paremmat valmiudet selviytyä ruotsin kielellä asiakaspalvelutilanteissa.

Opinnot toteutetaan ruotsin opettajan ja ammattiohjaajan yhteisinä toteutuksina, jolloin kielenoppimiseen voidaan integroida ammatillinen sisältö paremmin.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Mukana on yhteistyökumppaneita eri aloilta pienestä perheytyksestä isompiin konserneihin. Mukana mm.

- Svenska Kulturfonden i Björneborg
- Björneborgs svenska samskola (BSS)
- BSS Daghemmet
- Leimet Oy
- Tactic Games Oy
- Gertrim
- Succée

Sitä ei aina ymmärretä, että meillä on tuossa nurkan takana 20 miljoonan ihmisen skandinaaviset lähimarkkinat. Vientiyhteistyö ruotsin kielellä on tärkeä.

Yrityksemme lähti mukaan, koska siitä saa iloa, kun nuoret innostuu ruotsin kielestä. Ja heille tulee tunne, että jag kan och jag vågar! Näen, että kielitieto on kuin rahaa laitaksi pankkiin.

Lähtölaje: Projektipäällikkö Meri Linna, meri.linna@samk.fi

Bli proffs! -hankkeen posterit. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Hankkeen toimintamallin kuvaaminen ja työelämäkumppaneiden rooli

Bli proffs! -hankkeessa on luotu eri aloilla toimivien työelämäkumppanien verkostoa SAMKin avuksi ja tueksi ruotsin kielen opetukseen. Yhteisenä tekijänä mukana oleville toimijoille on se, että heistä jokainen käyttää jossakin määrin työssään ruotsin kieltä. Heitä yhdistää myös halu tukea ja kannustaa opiskelijoita kieliopinnoissa. Vain muutama hankekumppaneista puhuu ruotsia äidinkielenään tai on kaksikielinen, suurin osa on oppinut ruotsin kielen työelämässä yhteistyössä ruotsinkielisten kanssa. Työelämäkumppanit tuovat omaa työtään ja yritystään/organisaatiotaan esittelemällä opiskelijoiden nähtäväksi ruotsin kielen merkityksen tämän päivän työelämässä. Jotkut työelämäkumppaneista ovat olleet mukana vain yhdellä opintojaksolla, toiset osallistuneet useammankin kerran, jokainen mahdollisuuksiensa mukaan.

Hankkeen opintojaksoille on kutsuttu opiskeltavan sisällön kannalta soveltuvimmat työelämäkumppanit. Jokaisella opintojaksolla on ollut mukana 3 - 5 työelämäkumppania. Työelämäkumppaneilla on kaksi tärkeää roolia opintojaksoilla: he järjestävät opintokäyntejä ja osallistuvat verkkotunneille. Opintokäyntien ja verkkotuntien järjestämisestä heille on tarjottu mahdollisuutta luentopalkkioon (200 euroa/tunti), mutta kaikki eivät ole hanketta laskuttaneet vaan ovat halunneet osallistumisellaan tukea ruotsin kielen opetusta. Kauempana asuvat opiskelijat ovat saaneet korvata opintokäynnit tehtävillä, jotta hekin ovat voineet suorittaa opintojakson. Korona-aikana emme valitettavasti ole voineet toteuttaa kaikkia suunniteltuja opintokäyntejä, mutta olemme vastaavasti saaneet enemmän työelämäkumppaneita mukaan verkkotunneille. Tämä on kehittänyt opiskelijoidemme tulevia työelämätaitoja. He ovat päässeet toimimaan eri alojen asiantuntijoiden kanssa yhteisillä verkkotunneilla. Verkkotunneilla käytetään SAMKin omaa HILL-verkkoluentojärjestelmää. Ennen verkkotunteja niin opiskelijoille kuin työelämäkumppaneille on järjestetty laitteiden teknistä testausta.

Hankkeen aikana työelämäkumppaneille ja hankeopettajille on järjestetty yhteisiä tapauksia, joissa on sovittu seuraavan lukukauden opintojaksoista ja sovittu, ketkä lähtevät niille mukaan. Opiskelijoilta on kerätty palautetta jokaisen opintojakson päätteeksi. Saadun palautteen perusteella on kehitetty tulevia toteutuksia.

Våga tala svenska -opintojakson opiskelijoita suunnittelemassa ja koristelemassa omia mukeja opintokäynnillä Fiskarsilla keväällä 2019. Kuva: Mari Linna.

Ruotsin aktivoinnin opiskelijoita ja opettajia opintokäynnillä Selkämeren terveydessä Kristiinankaupungissa syksyllä 2021. Kuva: Mari Linna.

Hankeyhteistyön saavutuksia

Hanketyössä olemme saaneet Satakunnan ja lähialueiden ruotsin-/kaksikielistä työelämäverkostoa innostumaan SAMKin tueksi ruotsin opetukseen. Olemme myös lähteneet laajentamaan yhteistyötämme eri tavoin työelämäkumppaneiden kanssa. Esimerkiksi Björneborgs svenska samskolan Lucia on alkanut vieraillla SAMK-kampus Porissa Lucian-päivän aikaan. Olemme myös käynnistäneet uuden, sote-alan ruotsin kieleen keskittyvän Praktik på svenska -hankkeen, jossa toimii osittain samoja kumppaneita. Moniammatillinen, ruotsin kielen digitaaliseen kieltenoppimiseen keskittyvä työelämähankeemme on syventänyt neljän ammattiopettajan ja kolmen ruotsinopettajan yhteistyötä sekä kehittänyt opettajien verkopedagogista osaamista.

Bli proffs! -hanke on mahdollistanut SAMKille aivan uudenlaisen ruotsin vapaasti valittavan verkko-opintokokonaisuuden toteuttamisen. Työelämäyhteistyön ja ruotsin kielen opintojen integroinnin avulla olemme saaneet uusille ruotsin vapaasti valittaville verkko-opintojaksolle yhteensä n. 150 SAMKin/avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Kyseessä on innostunut ja motivoitunut joukko opiskelijoita, jotka haluavat kehittää kielitaitoaan ja päästä hyödyntämään osaamistaan tulevassa työelämässä. Ilman Svenska kulturfondenin apua emme olisi tällaista voineet SAMKissa saavuttaa. Stort tack!

Lähteet

Korhonen, K. (3.4.2018). Sujuvan ruotsin vaatimus karsii työnhakijoita. Länsi-Suomi.

Linna, M. (2020a). Satakunnan ammattikorkeakoulussa otetaan työelämäkumppanit mukaan ruotsin verkkokursseille. Tempus 5/2020. https://issuu.com/sukol/docs/tempus5_2020/s/11121206

Linna, M. (2020b). Bli proffs! – ruotsin verkkokursseja yhteistyössä työelämäkumppaneiden kanssa. Poppis 1/2020. https://www.suomenruotsinopettajat.fi/images/Poppis_1-2020_Mari_Linna1.pdf

Vieno, J. (23.3.2019). Ruotsia kannattaa osata. Länsi-Suomi.

Bli proffs! -hanke: kokemuksia työelämäyhteistyöstä

Anni Jokiranta ja Mari Linna, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) koordinoimassa Bli proffs! -hankkeessa (1.10.2018 - 30.6.2022) on luotu digitaalinen ruotsin kielen vapaasti valittava opintokokonaisuus yhteistyössä työelämäkumppaneiden kanssa. Hankkeen aikana on järjestetty yhteensä 7 toteutusta neljästä ruotsin kielen verkko-opintojaksosta: Ruotsin aktivointi, Våga tala svenska, Svensk företagskultur ja Att bemöta klienten inom social- och hälsovård. Eri alojen asiantuntijat ovat osallistuneet verkko-opetukseen ja järjestäneet opintokäyntejä. Hanketta on rahoittanut SAMKin lisäksi Svenska kulturfondenin strateginen ohjelma Hallå. Tässä artikkelissa esittelemme hankkeessa mukana olleiden työelämäkumppaneiden, opiskelijoiden ja opettajien kokemuksia työelämäyhteistyöstä.

Työelämäkumppaneiden kokemuksia

Hankkeessa mukana olleet työelämäkumppanit ovat kokeneet, että osallistuminen hankkeeseen on ollut merkityksellistä. Työelämän edustajat pitävät ruotsin kielen osaamista tärkeänä. Hanke onkin tarjonnut heidän mielestään hyvän mahdollisuuden olla mukana tukemassa ja kannustamassa opiskelijoita ruotsin kielen oppimisessa.

“Hanke on ollut minulle tärkeä, sillä ruotsin kielen asema on muuttunut Suomessa. Olemme edelleen kaksikielinen maa ja se on valtava rikkaus meille kaikille. Kannustava asenne ruotsin kielen opiskeluun on tärkeä ja olen hankkeen aikana puhunut siitä opiskelijoille. Ruotsin kielen hallinta avaa työmahdollisuuksia koko Skandinavian alueelle ja edesauttaa myös muiden kielten opiskelua. Yhteistyö on ollut erittäin mielekästä ja antoisaa.”

Anne Piuholta, Svenska kulturfonden i Björneborg (SKiB), Pori

“Ruotsin kauppaan ja liiketoimintakulttuuriin liittyvät asiat ovat minulle oman työni kautta läheisiä ja tärkeitä. Koin Bli proffs -hankkeen hyväksi mahdollisuudeksi pitää näitä asioita esillä. Yhteistyö SAMK:n, opiskelijoiden ja Mari Linnan kanssa on ollut sujuvaa, yhteistyö, luennot ja vierailut ovat sujuneet hyvässä hengessä!”

Henri Vuorinen, myyntipäällikkö, Leimet Oy, Lappi

Työelämäkumppanit korostavat ruotsin kielen osaamisen tuomia mahdollisuuksia opiskelijoille tulevassa työelämässä. He haluavat kannustaa opiskelijoita ruotsin kielen opintoihin monista eri syistä.

“Työskentelen sekä palveluliiketoiminnassa että yrityksen hallinnossa. Ruotsin kieli on työssäni tärkeää, sillä osa asiakkaistamme puhuu äidinkielenään ruotsia, ja osa asiakirjoistakin on ruotsiksi. Suosittelen ehdottomasti opiskelemaan ruotsin kieltä, sillä siitä on hyötyä työelämässä. Asiakas arvostaa aina, kun saa palvelua omalla äidinkielellään. Lisäksi se saattaa olla erottautumiskeino rekrytointitilanteessa.”

Tiina Rajala, asiakkuuspäällikkö, A. Ahlström Kiinteistöt Oy, Noormarkku

“Ilman ruotsin kieltä pärjää tapahtuma-alalla helposti, mutta itselleni on auennut uskomattomia ovia sen kunniaksi, että olen puhunut ruotsia. Teemme mm. alihankintana ruotsalaisen Junior Productionin lisensoitujen hahmojen (mm. Maija Mehiläinen, Karhuherra Baddington ja Late Lammas) tapahtumia yksinoikeudella Suomessa. Tällä hetkellä yritysmaailmassa yhä enemmän toimitaan Suomen rajojen ulkopuolella ja lähimpänä markkina-alueena on muut Pohjoismaat. Työllistymismahdollisuudet paranevat kielitaidon myötä paljon ja vaikkei suoranaisesti työhön kielitaitoa alun perin tietäisi tarvittavan - yllättäviä tilanteita tulee silloin tällöin, jolloin voi ”kerätä bonuspisteitä.”

Kaisa Löfgren, yrittäjä, SUCCEE, Pori

Työelämän edustajat ovat kokeneet hankeyhteistyön tärkeäksi oman organisaationsa kannalta. On hyvä vaihtaa ajatuksia opiskelijoiden kanssa, sillä keskusteluista hyötyvät molemmat osapuolet. Opiskelijat ovat mahdollisesti myös yrityksen tulevia työntekijöitä, joten verkostoituminen molemmin puolin on tärkeää.

“SKIB-säätiön, missä työskentelen, tehtävänä on ruotsinkielisten kulttuuripyrkimysten tukeminen Porissa ja Porin ympäristössä. Tällaiset hankkeet ovat äärimmäisen merkittäviä sekä säätiölle sekä meille, jotka edustamme säätiötä. Henkilökohtaisesti koen saaneeni paljon inspiraatiota sekä iloa tutustuessani opettajiin ja opiskelijoihin. Vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa avaa uusia näkökulmia aina ja motivoi molempia osapuolia.”

Anne Piuholta, Svenska kulturfonden i Björneborg (SKiB), Pori

“Korkeakouluyhteistyö on tärkeää, sillä sitä kautta yritys on suorassa kontaktissa potentiaalisten uusien työntekijöiden kanssa. Se on myös hyvä väylä suoraan kommunikaatioon organisaatioiden ja korkeakoulujen välillä.”

Tiina Rajala, asiakkuuspäällikkö, A. Ahlström Kiinteistöt Oy, Noormarkku

“Yhteistyö SAMK:in ja Bli Proffs- hankkeen kanssa on antanut mahdollisuuden keskustella eri alojen opiskelijoiden kanssa heitä kiinnostavista kysymyksistä liittyen Ruotsin kieleen ja liiketoimintakulttuuriin, kuunnella opiskelijoiden ja opettajien ajatuksia ja samalla on ollut mahdollisuus jakaa omia kokemuksia opiskelijoille. Tästä on syntynyt mielenkiintoisia ja myös omaa ajattelua avartavia keskusteluja.”

Henri Vuorinen, myyntipäällikkö, Leimet Oy, Lappi

Opettajien kokemuksia

Myös opettajat ovat pitäneet hanketta tärkeänä opiskelijoiden ruotsin kielen vahvistamisen kannalta. Kielitaito nähdään merkittävänä työelämätaidona. Työelämäyhteistyön myötä opettajat ovat päässeet tukemaan opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittymistä.

“Olen mukana, koska olen kiinnostunut ja näen tärkeäksi opiskelijoiden kielitaidon kehittämisen ja työelämävalmiuksien lisäämisen.”

Merja Ahosmäki, sosiaalialan lehtori, SAMK

“Halusin osallistua hankkeeseen, koska se linkittyi Satakunnassa oleviin yrityksiin ja opintojaksolla oli tarkoitus vieraila näissä yrityksissä. Kiinnostuin hankkeesta myös, koska siinä pyrittiin kertomaan SAMKin opiskelijoille ruotsin kielen tarpeellisuudesta työmarkkinoilla. Minusta ruotsin kielen asemaa kannattaisi tuoda esille juuri näin työelämäyhteistyössä.”

Satu Korhonen, liiketalouden lehtori, SAMK

“Alltid när jag har chans att främja Sverige o svensk kultur är jag med!”

Tero Tuomi, liiketalouden lehtori, SAMK

Työelämäyhteistyö on kasvattanut opettajien työn mielekkyyttä. Hanketyössä on päässyt kokeilemaan uutta sekä kehittämään omaa ammattitaitoaan. Ammattikorkeakoulussa koulutetaan asiantuntijoita työelämän tarpeisiin, ja siksi työelämäyhteistyö on juuri se, mitä opinnoissa pitääkin painottaa. Myös yhteisopettajuudella on ollut suuri merkitys. Moniammatillinen työelämähanke on antanut paljon uusia näkökulmia opetuksen suunnitteluun ja kehittämiseen sekä lisännyt opettajien osaamista monin eri tavoin.

“Olen kokenut sen erittäin mielenkiintoisena ja kielitaidon osalta myös silmiä avaavana, lisäksi olen saanut omaan opetukseen vinkkejä lähinnä liittyen tekniisiin ratkaisuihin (Moodle).”

Merja Ahosmäki, sosiaalialan lehtori, SAMK

“Ammattikorkeakoulussa opetuksen tavoitteena on saada osajia työelämän tarpeisiin, ja työelämän kanssa yhdessä toteutettavat hankkeet ovat erittäin hyvä tapa yhdistää opinnot ja työelämä.”

Satu Korhonen, liiketalouden lehtori, SAMK

“Työelämäyhteistyö Bli proffs! -hankkeessa on mahdollistanut meille uuden ruotsin vapaasti valittavan verkko-opintokokonaisuuden luomisen. Sitä emme olisi pystyneet tekemään ilman työelämäkumppaneiden ja Svenska kulturfondenin apua.”

Mari Linna, hankkeen projektipäällikkö, ruotsin kielen lehtori, SAMK

“On ollut suuri ilo olla mukana osa näin hienoa yhteistyötä. Olen oppinut paljon uutta ja saanut paljon uusia ideoita opetuksen kehittämiseen myös jatkossa. Tämä on työelämäyhteistyötä parhaimmillaan.”

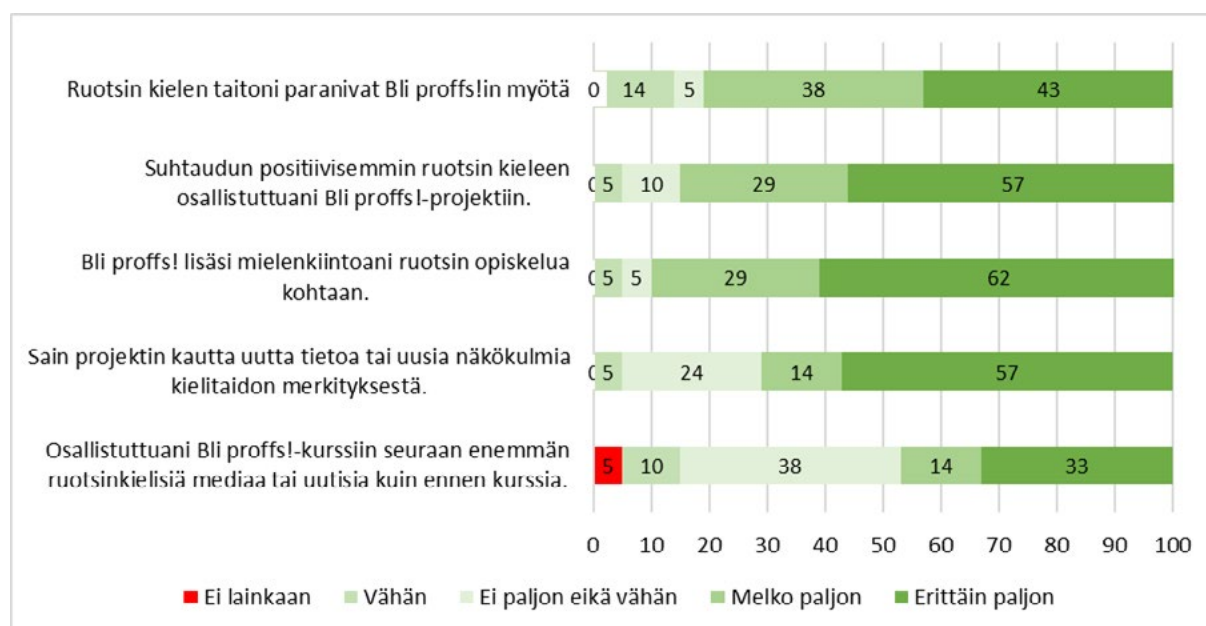
Anni Jokiranta, hankkeen päätoiminen ruotsin tuntiopettaja, SAMK

"Detta Hallå projekt har varit det bästa i mitt jobb under de senaste åren. Det har varit så otroligt fint att planera och genomföra nya valbara kurser i svenska, ordna studiebesök och ha med experter från arbetslivet på våra online lektioner. På det här sättet skulle jag alltid vilja undervisa i svenska!"

Mari Linna, hankkeen projektipäällikkö, ruotsin kielen lehtori, SAMK

Palautetta opiskelijoilta

Ajatushautomo Magma (2022, s. 44) toteutti yhteistyössä Svenska kulturfondenin kanssa strategisen Hallå-ohjelman arvioinnin ja keräsi opiskelijoiltamme palautetta (Taulukko 1). Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, että heidän ruotsin taitonsa paranivat ja että kiinnostus ruotsin kielen opiskelua kohtaan lisääntyi hankkeen myötä. Vastauksista käy lisäksi ilmi, että opiskelijat saivat uutta tietoa ja uusia näkökulmia kielitaidon merkityksestä.

Taulukko 1. Bli proffs! -hankkeen yhteen tai useampaan opintojaksoon osallistuneiden opiskelijoiden antama palaute. (N = 21). (Magma, 2022, s. 44)

Jokaisesta Bli proffs! -hankkeesta toteutetusta opintojaksosta kerättiin SAMKissa opiskelijapalautteet, joiden perusteella tulevia toteutuksia kehitettiin eteenpäin. Palautteiden mukaan opiskelijoiden usko omaan oppimiseen kasvoi ja kielitaito kehittyi. Hankkeen opintojaksoille osallistumisen myötä rohkeus kielen puhumiseen lisääntyi. Opiskelijat kokevatkin työelämäkumppaneiden roolin tässä merkittävänä. Työelämäkumppaneiden kannustava asenne sekä oppitunneilla että opintokäynneillä lisäsi opiskelijoiden motivaatiota ja uskallusta kielen käyttämiseen. Kiitosta saa myös se, että opiskelijoiden kielitaidon taso otettiin hyvin huomioon. Hankkeen myötä opiskelijat saivat lisää tietoa kielitaidon merkityksestä työelämässä.

"Sai suoran käden tietoa työelämästä ja oli kiva kuulla kuinka Ruotsin ja suomen kieltä käytetään työpaikoilla. Virkistävää vaihtelua normi tuntien vastapainoksi. Normaali ruotsin kurssien kävijät olivat todella kateellisia, kun meidän ruotsin kurssimme kuulosti niin kivalta ja mielenkiintoiselta."

Opiskelija

"Puhe oli selkeää ja mielenkiintoista. Jos käytettiin oppilaille vieraita sanoja, ne suomennettiin. Mielenkiintoisia tarinoita työelämästä ja kokemuksista sekä ruotsin kielestä."

Opiskelija

"Että saimme fyysisesti vierailta paikoissa ja meidät otettiin niin lämpimästi vastaan! Hilla oli ehdottomasti vuorovaikutuksellisesti onnistunein käynti: Annella on taito ottaa ihmiset mukaan keskusteluun. Hienoa oli myös päästä vierailulle Porin ulkopuolelle."

Opiskelija

"Opintokäynneillä sai uutta näkökulmaa omille ajatuksille. Ne toivat mukavan lisän opintojaksoon."

Opiskelija

"Halusin vahvistaa ruotsin kielen taitoani ja varsinkin oppia ruotsin kielessä käytettäviä arki-sanontoja sekä päästä muutenkin enemmän sisälle ruotsalaisuuteen. Tämä kaikki toteutui ja nyt innolla odotan, josko tulisi jokin uusi kurssi taas, jossa kohentaa ja käyttää ruotsin kieltä entisestään. Liian harvoin meillä on Satakunnassa tilaisuuksia päästä käyttämään ruotsin kieltä."

Opiskelija

"Olin tyytyväinen siihen, että meillä oli koko kurssilla työelämäedustajia, joilta sai rohkeutta heidän kokemuksistaan."

Opiskelija

Lopuksi

Bli proffs! -hankkeessa mukana olleet työelämäkumppanit, opettajat sekä opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä hankkeessa tehtyyn työelämäyhteistyöhön. Hankekokemusten perusteella SAMKin ruotsinopettajat haluaisivat kehittää edelleen työelämäyhteistyötä jatkossa. Bli proffs! -hankkeen kaltaisissa kehittämishankkeissa on oiva keino pilotoida erilaisia malleja ja löytää uusia toteutustapoja. Kielitaidon kehittymisen vuoksi ruotsin kielen käyttäminen suullisessa viestinnässä on avainasemassa. Jatkossa opintojaksoilla voisi olla enemmänkin vuorovaikutteisia harjoituksia, joissa opiskelijat pääsisivät keskustelemaan pienryhmissä työelämäkumppanien kanssa. On tärkeää, että opiskelijat saavat kuulla konkreettisia esimerkkejä työelämän tilanteista, joissa ruotsia tarvitaan. Aktiivisen työelämäyhteistyön avulla tämä on mahdollista.

Lähteet

Svenska kulturfonden & Magma. (2022). Hallå-hankkeet, tuotokset, tulokset ja vaikutukset. Teoksessa L. Markelin & A. Sigfrids (toim.) Svenska kulturfondenin strategisen Hallå! -ohjelman arviointi 2018–2021. Haettu 28.4.2022 osoitteesta https://issuu.com/kulturfonden/docs/magma_halla_fi_latt_webb?fr=sMDU4YTQyNzYzNzY

Bli proffs! kurssikokemuksia opiskelijan näkökulmasta

Niko Näveri, Satakunnan ammattikorkeakoulu

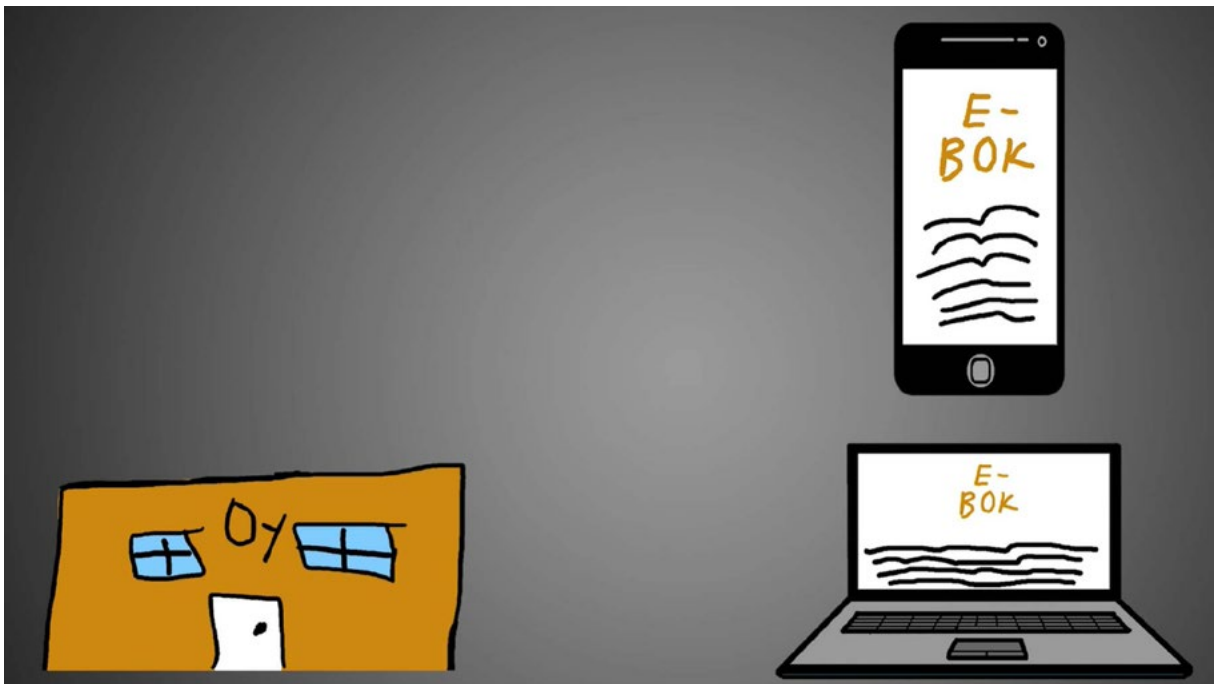
Osallistuin kahdelle Bli Proffs! -hankkeen kurssille, Svensk företagskultur ja Våga tala svenska. Osallistuminen oli vaivatonta ja matalan kynnyksen takana, sillä kurssien opettaja laittoi SAMKin sähköpostiin ilmoituksen, että hei tällainen ja tällainen ruotsin kurssi olisi tulossa, kiinnostako tulla mukaan? Itse ajattelin, että no miksipä ei sitä vähän ruotsia menisi höpöttelemään ja kielitaitoa parantamaan, joten osallistuin.

Molemmat kurssit olivat verkossa, joten oppitunneille meneminen oli nopeaa ja vaivatonta. Ei muuta kuin läppäri kotona auki, kirjautumaan sisään järjestelmiin ja oppituntia aloittamaan. Tietysti aina ennen oppitunteja minua hieman jännitti, koska en ole mikään ruotsin kielen mestari, mutta kun oppitunnit alkoivat, jännitys laantui.

Kurssien sisältö oli pähkinänkuoressa vierailevien luennoitsijoiden esityksien kuuntelua ja heille kysymyksen esittämistä, luennoitsijoiden tai opettajan valitsemien aiheiden ympärille rakentuvia kirjallisia tehtäviä tai keskustelutehtäviä, sekä kotiläksyjä. Erityisesti Våga tala svenska -kurssilla kotiläksyt perustuivat enemmänkin puhumiseen kuin kirjoittamiseen. Usein läksynä oli tehdä video jostain ennalta valitusta aiheesta, esimerkiksi: esitlee itsesi videolle, kerro jostain ulkomaanreissustasi, esitlee harrastuksiasi jne. Videotehtävät olivat mielestäni nerokas ratkaisu, ja ne haastoivat minua menemään epämurkkualueelle, sillä kyse ei ollut pelkästään ruotsin puhumisesta, vaan kyse oli ruotsin puhumisesta kameralle niin, että muut vieläpä näkisivät tuotoksesi! Ajatus saattaa kuulostaa aluksi hirvittävältä, mutta todellisuudessa se oli parasta. Tykkäsin tehdä kotiläksyvideoita aina humoristisella näkökulmalla ja lisätä niihin tahallisen hutkaistun näköisiä animaatioita kerrontani tueksi. Näin ollen ruotsin puhumisesta kameralle tulikin yllättäen ihan kivaa tekemistä. Våga tala svenska -kurssilla oli hyvinkin vapaat kädet toteuttaa videomuotoiset kotiläksyt, eikä rajoitteita juurikaan ollut muuta kuin pysyä annetussa aiheessa haluamallaan tavalla. Se oli hauskaa! Siksi ensimmäiset kokemukset, mitä kursseja muistellessa palautuu mieleeni, on minä höpöttämässä kameralle höpöjä ruotsiksi.

Kuva Våga tala svenska -kurssin Mitt Drömjobb -kotitehtävästä. Tehtävässä oli ideana kertoa videolle omasta unelmatyöstään ja minun unelmatyöni on olla kirjailija sekä äänikirjojen lukija/tuottaja.

Photoshopilla piirrettyä kuvituskuvaa Mitt Drömjobb -kotitehtävän videoon.

En ehkä osaa sanoa yksittäisiä asioita, mitä kursseilla opin, mutta voin sanoa kahden kurssin jälkeen saaneeni enemmän varmuutta avata suuni ja yrittää puhua ruotsia muiden kanssa. Eihän sillä väliä, vaikken osaisikaan puhua ruotsia samalla tasolla kuin vaikka englantia, pääasia että edes yritän. Jos teen virheitä, mitä sitten? Jos puhun vähän kehnosti, mitä väliä? Ainakin uskallan yrittää puhua. Ja voihan ruotsin puhuminen olla itse kullekin epä-mukavuusalueella, mutta epä-mukavuusalueelle mennessä usein tapahtuu suurin kehitys. Lukuisien virheideni ja jäätymisieni jälkeen, mitä kursseilla tapahtui, selvisin niistä elossa, ja nyt osaan puhua ruotsia hieman paremmin ja itsevarmemmin.

Svensk företagskultur ja Våga tala svenska -kurssit sopivat mielestäni monenlaisille ihmisille. Esimerkiksi, jos mietit tulevaisuudessa ruotsin opettajan uraa, nämä kurssit ovat loistavaa materiaalia ruotsin opettajaksi opiskeleville. Kurssi sopisi myös ihan lukio- sekä ammattikouluikäisille, sillä heilläkin on yläasteen pohjalta varmasti ruotsin kielen taitoa sen verran, että selviytyisivät kurssien oppitunneista.

Paras puoli kursseissa oli ehkä juuri se, että omalla taitotasolla ei ollut juurikaan väliä. Olit sitten aloittelija tai mestari, tervetuloa mukaan parantamaan kielitaitoasi. Kirjallisista tehtävistä ja keskustelutehtävistä selvisi kyllä kursseilla olevan tukimateriaalin avulla, jos vain asennoitui niin, että halusi selvitä.

Vaikka opinkin puhumaan ruotsia paremmin kursseilla, en ole juurikaan joutunut – tai pääsyt – turvautumaan ruotsin kielen taitoon nykyisessä arjessani. Ei ole ruotsalaisia kavereita tai työtovereita. Kielitaidolle tuli kuitenkin eräänä päivänä yllättävää tarvetta, kun päädyin mukaan tekemään videolle haastattelua Bli proffs! -hankkeesta. Olin haastateltavana kurssiin liittyen, ja vastasin kysymyksiin niin suomeksi kuin ruotsiksi. Haastattelua ruotsiksi kameran edessä voisi pitää melkein kuin finaalitestinä siitä kaikesta, mitä kahdella kurssilla tuli opittua. Ja siitähän selvisin ihan hyvin. Nyt vaikuttaa siltä, etten välttämättä tarvitse ruotsin kieltä hetkeen, mutta tulevaisuudesta en kuitenkaan voi koskaan tietää. Enkä koe yhtään haittaa siitä, että minulla on vahvempi ruotsin kielen taito olemassa kaiken varalta, kuin mitä minulla olisi ilman kursseja.

Aiemmin uskoin, etten osaa juurikaan ruotsia, muuta kuin ehkä sanoa oman nimeni ja kotimaani ja siinä kaikki. Mutta asia ei ole suinkaan näin. Kurssien jälkeen on käynyt hyvin selväksi, että pystyn halutessani puhumaan ruotsia kaikki päivät, kuukaudet, vuodet, kunhan vain uskon ja luotan siihen, että pystyn puhumaan. Kuka tahansa itsensä huonoksi ruotsin puhujaksi määrittelevä ihminen pystyy puhumaan vaikka kuinka paljon, kunhan vain uskalltaa avata suun.

Hankeyhteistyötä ruotsinkielisten sote-alan toimijoiden kanssa

---

Maarit Harjanne ja Mari Linna, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuinka moniammatillista työelämäyhteistyötä voi toteuttaa ruotsin kielen TKI-hankkeessa? Tässä artikkelissa kerromme, miten Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) Praktik på svenska -hankkeessa tämä on tehty. Kerromme onnistuneesta moniammatillisesta työelämäyhteistyöstä ruotsin kielen sosiaali- ja terveysalan (sote-alan) harjoitteluhankkeessa. Praktik på svenska -hankkeessa luodaan yhteistyöverkosto sote-alan harjoittelujen toteuttamiseksi kaksi- tai ruotsinkielisessä toimintaympäristössä. Opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä tuetaan ruotsin kielen nonstop-verkko-opintojakson avulla.

Praktik på svenska -hankkeen tavoitteet

Satakunnassa sote-alalla on tarvetta lisätä ja löytää uusia harjoittelupaikkoja. Harjoittelupaikkojen lisäämisellä turvataan opiskelijoiden opintojen joustavaa etenemistä ja tuodaan lisää valinnanvaraa harjoittelupaikkojen valitsemisessa. Viime vuosina Suomesta on haettu eri alojen asiantuntijoita Ruotsiin. SAMKissa on pantu merkille, että sote-alan opiskelijat hakeutuvat harvemmin suorittamaan opintoihin kuuluvia harjoittelujaksoja ruotsinkieliseen ympäristöön. Valmistuttuaan sote-alan opiskelijan tulisi pystyä kohtaamaan asiakas/potilas myös toisella kotimaisella kielellä, mutta valitettavasti tällä hetkellä osalla opiskelijoista on haastetta saavuttaa sellainen ruotsin kielen taito, jolla he pystyisivät toimimaan työelämässä. Tämän vuoksi sote-alan korkeakouluopiskelijoiden toisen kotimaisen kielen osaamisen tasosta tulee huolehtia ja luoda heille mahdollisuuksia kehittää kielitaitoa todellisissa työelämän ympäristöissä. Tähän haasteeseen haetaan ratkaisuja Praktik på svenska -hankkeessa.

Praktik på svenska on SAMKin hoitotyön, fysioterapian ja sosiaalialan ammattiopettajien sekä ruotsinopettajien moniammatillinen hanke. Hankkeessa on luotu ja laajennetaan edelleen yhteistyöverkosta sote-alan ruotsinkielisten toimijoiden kanssa, ja toimitaan tiiviissä yhteistyössä työelämäkumppaneiden kanssa. Yhteistyöverkostossa luodaan ja pilotoidaan toimintamalli ruotsinkielisten työelämäkumppaneiden ja SAMKin yhteistyöstä sote-alan harjoittelujen järjestämiseksi. Tavoitteena on, että yhteistyöverkostossa luotu toimintamalli tuo lisää harjoittelu- ja työpaikkoja sote-alan opiskelijoille. Vastaavaa sote-alan moniammatillista yhteistyötä ei ole aiemmin SAMKissa tehty.

Hankkeen tavoitteena on tukea korkeakouluopiskelijoiden toisen kotimaisen kielen kielitaidon kehittymistä opintoihin kuuluvilla harjoittelujaksolla, ja siten vahvistaa opiskelijoiden työllistymistä sote-alan työpaikkoihin, joissa tarvitaan toisen kotimaisen kielen taitoa. Lisäksi tavoitteena on opiskelijan kulttuuri- ja kansainvälisyystaitojen kehittyminen. Praktik på svenska -hanketta (1.10.2020 - 31.05.2023) rahoittavat Svenska Kulturfonden i Björneborg (SKiB) ja SAMK.

Hankkeen avulla vastataan työelämän ja yhteiskunnan tarpeeseen. Hankkeeseen osallistunut SAMKin sote-alan opiskelija saa valmiuksia kohdata asiakas/potilas ruotsin kielellä.

PRAKTIK PÅ SVENSKA
1.10.2020-31.5.2023

Innostaako ruotsin kielen taidon aktivointi?

Kiinnostaako harjoittelu ruotsinkielisessä ympäristössä?

Herättääkö suomenruotsalainen tai ruotsalainen kulttuuri uteliaisuutesi?

Praktik på svenska -hankkeessa tuetaan SAMKin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ruotsin kielen kielitaidon kehittymistä

- tarjotaan kieli- ja kulttuurikoulutusta
- ammattiopettajat ja ruotsinopettajat auttavat tarvittaessa sopivan harjoittelupaikan löytymisessä sekä tukevat harjoittelun aikana
- vahvistetaan opiskelijoiden työllistymistä sosiaali- ja terveysalan työpaikkoihin
- luodaan yhteistyöverkostoa sote-alan ruotsinkielisten toimijoiden kanssa

Hankkeen Moodle-alusta (kurssiavain: praktik)
<https://moodle3x.samk.fi/course/view.php?id=6393>

Lisätietoja

Viveka Höijer-Breär lehtori, fysioterapia ja kuntoutus	Merja Aho-smäki lehtori, sosiaaliala	Maarit Harjanne lehtori, hoitotyö
Minna Iitti lehtori, ruotsin kieli	Mari Linna projektipäällikkö, lehtori, ruotsin kieli	sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@samk.fi

SKiB
Svenska Kulturfonden i Björneborg

samk

Praktik på svenska -hankkeen posterit. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Hanketiimin toiminta ja työelämäkumppanien rooli

Moniammatillisessa hanketiimissä toimii kaksi ruotsinopettajaa ja kolme sosiaali- ja terveysalan opettajaa (fysioterapia ja kuntoutuksenohjaus, sosiaaliala ja vanhustyö sekä hoitotyö). Hanketiimin opettajat ovat yhdessä ottaneet yhteyttä sote-alalla toimiviin kaksi- ja ruotsinkielisiin toimijoihin ja kutsuneet heitä mukaan hankkeeseen. Samanaikaisesti hanketiimi on rekrytoinut sote-alan opiskelijoita mukaan. Hanketiimi tiedottaa opiskelijoita erilaisista harjoittelumahdollisuuksista, järjestää infotilaisuuksia ja opintokäyntejä harjoittelupaikkoihin. Ammattiopettajat auttavat opiskelijaa löytämään opintoihin sopivan harjoittelupaikan, ohjaavat harjoitteluun liittyvissä asioissa sekä toimivat harjoittelunohjaajina.

Ruotsinopettajat vastaavat tarvittavan kieli- ja kulttuurikoulutuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Hankkeessa on luotu sote-alan tarpeisiin vastaavasta *Att bemöta klienten inom social- och hälsovård -opintojaksosta* nonstop-verkko-opintojakso, jossa opiskelija voi itse valita sekä opintojakson laajuuden 1 – 3 op että sisällön kielitaidon eri kategorioihin ja kulttuuritietoon keskittyvistä moduuleista (esim. sanasto, tekstinymmärtäminen sekä kuullunymmärtäminen ja kulttuuri). Opintojakson sisällön suunnittelu pohjautui työelämäkumppaneille tehdyn kyselyn vastauksiin. Opintojakso on valtakunnallisesti tarjolla CampusOnline-portaalissa sekä SAMKin avoimen AMKin tarjonnassa. Harjoittelun jälkeen opiskelija arvioi myös omaa ruotsin kielen kehittymistään.

Praktik på svenska –hankkeessa on mukana useita sote-alan työelämäkumppaneita. Porista mukana ovat ruotsinkieliset toimijat Björneborgs svenska samskola (BSS), BSS Daghemmet ja SKiB:n Gott åldrande -toiminta, joka järjestää yhteisöllistä senioriasumista. Kristiinankaupungista on mukana useampia toimijoita. Julkiselta puolelta mukana ovat Kristinahemmet ja Kristiinankaupungin sosiaali- ja terveystalot. Yksityiseltä puolelta mukana ovat Geritrim ja De Gamlas Hem. Ruotsista yhteistyökumppaneitamme ovat Tukholman Suomikoti, Sundvällin kunta, Tukholman suomalainen koulu sekä Norrköpingin kunnan vanhustenhuolto. Harjoitteluyhteistyö on käynnistymässä myös Ahvenanmaan suuntaan. Työelämäyhteistyöverkostoa laajennetaan jatkuvasti. Hankkeessa rohkaistaan opiskelijoita myös hankkimaan itsenäisesti soveltuvia harjoittelupaikkoja.

Työelämäkumppaneilla on merkittävä rooli. Ennen harjoittelua he ovat mukana yhteistyön suunnittelussa. Normaalin harjoittelun ohjauksen lisäksi työelämäkumppanit mainostavat harjoittelupaikkakuntaa sekä auttavat harjoittelujakson aikaisen asunnon saamisessa tarpeen mukaan. Työelämäkumppanit osallistuvat myös yhteisiin hanketapaamisiin sekä järjestävät opintokäyntejä yhdessä hanketiimin opettajien kanssa. Osa työelämäkumppaneista toimii myös hankkeen ohjausryhmässä.

Opintokäynnillä SKiB:n Hilla-senioritalossa Porissa lokakuussa 2021. Seniorikoordinaattori Anne Piuholan esittelee Gott äldre -toimintaa. Kuva: Viveka Höijer-Brear.

Hanketiimin, työelämäkumppaneiden ja opiskelijoiden kokemuksia

Hanketiimin opettajat ovat kokeneet moniammatillisen työelämäyhteistyön monin tavoin merkitykselliseksi. Ammattiopettajien ja ruotsinopettajien yhteistyö on syventynyt. Opettajien asiantuntemus ja ymmärrys eri sote-alan koulutuksista ja työkentästä on lisääntynyt. Samoin opettajien kieli- ja kulttuuriosaaminen on kasvanut. Hanketyöskentely on myös kehittänyt opettajien digipedagogista osaamista. Hanketyön myötä opettajien yhteistyöosaaminen työelämäkumppaneiden kanssa on lisääntynyt. Yhteistyö on vahvistanut opettajien tietämystä sote-alan toiminnasta sekä tämänhetkisestä työvoimatarpeesta sote-alalla.

Työelämäkumppanit ovat kokeneet, että hankeyhteistyö on ollut mielekästä, antoisaa sekä opettavaista. Heidän mielestään opiskelijoiden ja työelämän kohtaamiset ovat tärkeitä jo opintojen varhaisessa vaiheessa, koska opiskelijoista tulee tulevaisuudessa heidän kollegojaan.

"Uudet ja kehittävät hankkeet ovat aina tärkeitä. Oma sydäntä lähellä ovat opiskelijat ja kaikkien pitää muistaa, että he ovat meidän tulevaisuus."

Kirsi Widberg, osastonhoitaja, Geritrim

Työelämäkumppanit haluavat tuoda esiin kaksikielisyyden merkityksen ja rohkaista opiskelijoita käyttämään ruotsin kieltä. He näkevät ruotsin kielen taidon valttikorttina työelämässä.

"On ollut mukava kohdata opiskelijoita ja näyttää jo varhaisessa vaiheessa todellista työelämää ja kuinka paljon ruotsia käytetään käytännössä."

Pia Patoranta-Wiik, fysioterapeutti, Geritrim

"Ruotsin kieltä puhuvalla on valtavat mahdollisuudet työmarkkinoilla koko Skandinaviassa."

Anne Piuholta, seniorikoordinaattori, Svenska Kulturfonden i Björneborg

"Framför allt viktigt är att studeranden ser möjligheten att utföra praktik på det andra inhemska språket. Utmaning kan bli en möjlighet och vården är samma oberoende av språkliga grunder."

Elisabeth Sjöberg, koordinoiva palveluesimies, Kristiinankaupunki, Pohjanmaan hyvinvointialue

Korkeakouluyhteistyö on työelämäkumppaneiden mielestä arvokasta monin eri tavoin. He kokevat, että vastaavanlaista yhteistyötä voisi tulevaisuudessa olla myös ammatillisen 2. asteen kanssa.

Hankkeen ruotsin kielen nonstop-opintojaksolle osallistuneet opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä. He ovat kiitelleet opiskelijalle tarjottua joustavaa mahdollisuutta valita itse opintojakson sisältö sekä laajuus. Opiskelijat ovat kokeneet esim. pystyneensä kasvattamaan sote-alan sanavarastoa. Muiden korkeakoulujen opiskelijat ovat olleet kiitollisia siitä, että opintojakso on valtakunnallisessa tarjonnassa. Kaikissa korkeakouluissa ei vastaavaa ole tarjolla. Kaksi- tai ruotsinkielisessä paikassa harjoittelun suorittaneiden opiskelijoiden mielestä hanke on hyödyllinen. He ovat kokeneet oppineensa paljon harjoittelujakson aikana ja kertovat ruotsin kielen kielitaitonsa kehittyneen.

"Ruotsin kielen taito antaa hyvät mahdollisuudet hakea töitä ja työllistyä Pohjoismaissa. Ruotsissa arvostetaan suomalaista koulutusta, joten töitä on tarjolla. Kannustaisin kaikkia lähtemään rohkeasti työharjoitteluun ulkomaille. Jos on vähänkin kiinnostunut työskentelemään tulevaisuudessa ulkomaille, työharjoittelu antaa eväitä tähän."

Mika Valtonen, sosionomiopiskelija, Satakunnan ammattikorkeakoulu

---

Seuraamalla työarkea varmuutta opetukseen

Jaana Bäckman, Kajaanin ammattikorkeakoulu

Valtakunnallinen Open House -hanke järjestettiin vuonna 2015. Silloin myös kielenopettajalle tuli mahdollisuus osallistua TKI-toimintaan. Tuli mahdollisuus seurata yrityksen arkea ja ruotsin kielen käyttöä työtoiminnassa. Kieltä opetettaessa voi helposti käyttää samaa opetusmateriaalia muutaman vuodenkin vain säädellen tehtävien määrää sekä vaativuustasoa ryhmän mukaiseksi. Usein materiaalin muokkaamiseen ei ole resurssia, mikä tarkoittaa, ettei ole myöskään aikaa päivittää opetusmateriaalia. On tärkeää keskittyä jokaisen uuden opintojakson alkaessa ja sen aikana aina erilaiseen opiskelijaryhmään, jokaiseen erilaiseen yksilöön. Opetustyö kielissä kulminoituu monen osa-alueen arviointiin, joka on taidon arviointia. Pelkällä "yksi-risti-kaksi" -testillä ei laadukasta ja luotettavaa kielenosaamisen yksilöllistä arviointia ehkä pystytä tekemään.

Mutta miten on opetettavan sisällön ja sen laadun laita? Oli todella antoisaa osallistua hankkeeseen, joka mahdollisti kielenopettajan työelämän seuraamisen 320 tunnin ajan. Pääsin tarkkailemaan valmistuneen opiskelijan "oikeaa" työelämää, arkea sekä työntekijänä toimimista ja sen kautta kielenkäytön todellisia tilanteita. Milloin? Miten? Miksi? Ja kuinka vaativin sanankäntein esimerkiksi ruotsia tarvittiin Kajaanissa vuonna 2015 siinä yrityksessä? Opetanko oikeita, tarpeellisia asioita ja sanoja? Nämä kysymykset mielessäni osallistuin hankkeeseen ja edelleen vuonna 2022 olen kiitollinen tästä hankkeen tarjoamasta mahdollisuudesta.

Amk-lait ja asetukset määrittelevät ruotsin kielen opettamisesta kulloinkin opetettavan alan sanasto ja ominaispiirteet huomioiden. Valtakunnallisesti sovitut arviointikriteerit antavat raamit opiskelijan suullisen ja kirjallisen osaamisen arvioinnille. Kielen opetuksessa pienessä ammattikorkeakoulussa on haastavaa ylläpitää sanavarastoa, koska usein opetamme useamman osaamisalueen opintojaksoja. Työaika ammattisanaston ylläpitoon ja ajan-kohtaistamiseen on niukasti. Kattava peruskieliopin hallinta sekä kielen ääntäminen ovat mielestäni edelleen tärkeitä, sillä niistä kieli rakentuu. Kielten opintojaksoilla käytetään harvoin opetusmateriaalina kirjaa, koska opiskelijat eivät valitettavasti osta kalliita kirjoja lyhyen opintojakson vuoksi, varsinkin, kun löytyy e-aineistoin varusteltu verkkokurssi netissä, opiskelijan niin halutessa. Opetusmateriaali räätälöidään usein monistepaketiksi, joka tehdään itse tai mahdollisesti yhteistyössä toisten kieltenopettajien kanssa. Päätavoitteeni tämän hankkeen myötä oli saada kattava ja ajantasainen käsitys aidon työkentän ruotsin kielen tarpeista.

Seuraamisen suunnittelu ja toteutus

Kainuun alueella eräs yritys oli juuri hankkeen alkamisaikoihin ottanut yhteyttä kouluumme. Yrityksen toiveisiin sisältyi sopivasti henkilökunnan ruotsin kielen taidon päivittäminen ja parantaminen yrityksen palvelutilanteissa. Yrityksessä toimi vuonna 2015 n. 100 henkilöä ja valtakunnallisesti yrityksellä oli tuolloin n. 300 työntekijää. Sain kuulla hankkeesta ja sopivasta yrityksestä korkeakoulumme suunnittelijalta, ja tartuin mielelläni tilaisuuteen.

Ennen hankkeen tarjoamien työssäoppimistuntien alkua joulukuussa 2014 pidettiin aloituspalaveri työnantajan edustajan, minun ja esimieheni kesken. Tehtäväksi täsmentyivät:

- Ruotsin kielen työkalupakin suunnittelu ja toteuttaminen henkilökunnalle.
- Suora ruotsin kielen tuki henkilöstölle läsnäoloni aikana. Tätä henkilöstön jäsenet käyttivät aktiivisesti sen jälkeen, kun olivat tutustuneet minuun ja uskaltautuivat tarttua hihasta apua pyytäen.
- Asiakaspalveluun liittyvien sähköpostimallipohjien kääntäminen ruotsin kielelle.
- Omaan opetukseeni alan sisällön integroinnin osalta oli tarkoitukseni: koota sanastoja, tehdä artikkeleihin liittyvää sanastoa sekä kerätä muuta mahdollista ruotsinkielistä materiaalia alaan liittyen.
- Ymmärtää yrityksen prosessit sekä saada kokonais käsitys monipuolisesta toiminnasta.

Yrityksen henkilöstö käytti arjessaan ruotsin kieltä vaihtelevasti. Osa työntekijöistä käytti ruotsia lähes päivittäin - jopa puhelimitse, josta yllätyin positiivisesti. Osa käytti ruotsin kieltä viikoittain sähköpostin muodossa ja osa vain harvoin ruotsinkielisten asiakirjojen muodossa. Huomasin pian, että työntekijöille oli heidän rohkaisemisekseen tarpeen koota täsmäsanastoa sisältäviä harjoitteita sekä ruotsin kielen kertausta sisältävää materiaalia. Työntekijät tunsivat hyvin oman osaamisensa, ja todella monella kielitaito oli täysin käyttökelpoinen ja toimiva. Harmillista oli, että ruotsinkieliset asiakkaat olivat usein kärsimättömiä ja jopa töykeitä ja moittivat heti tilaisuuden tullen työntekijää heikosta kielitaidosta, vaikka virhe saattoi olla hyvinkin mitätön eikä vaikuttanut asian hoitoon. Tämä harmitti työntekijöitä ja toki minuakin sivustaseuraajana.

Hankkeen aikana suunnittelemani työkalupakki sisälsi kansiorakenteen, jonka avulla pystyi kertaamaan tarvitsemiaan kielioppiasioita tai kehittämään sanavarastoaan. Kokosin kansioihin erilaisia ruotsin kielen harjoitteluun tarkoitettuja tehtäviä: sanastotehtäviä, lyhyitä kirjoitelmia, luetunymmärtämisen tehtäviä, internetlinkkejä kielioppitehtäviin ja opetusvideoihin. Kansiorakenne toteutettiin työntekijöiden yhteiseen verkkotilaan selkeästi, monipuolisesti ja mielekkäästi, keskittyen täsmälleen työtehtävän tai prosessin vaatimaan tarpeeseen, oman aihealueen sanastoon ja sisältöön.

Tavoitteiden toteutuminen

Ammatillisena tavoitteenani oli yhtäältä päivittää sekä ruotsin että suomen kielen osalta alan arjen työelämän terminologiaa sekä sanastoa. Ruotsin kielen osalta tavoitteeni oli observoida suullisia ja kirjallisia kielenkäyttötilanteita sekä saada ajantasainen näkemys työelämän arjesta kahdeksan vuoden luokkaopetustyöni jälkeen. Lisäksi keräsin sanastomateriaalia amk:n opiskelijoille opetustani varten. Kokonaisresurssiksi työelämäjaksolle täsmentyi 320 tuntia, joka aikataulutettiin vuodelle 2015 (helmikuu-marraskuu).

Hankkeen ajoitus täytyi jaksottaa useampaan osaan lukuvuoden työsuunnitelmaan markatun muun opetustyöni mahdollistamiseksi. Ehdin tehdä hanketyötä kaksi päivää joka toinen viikko. Puolet tuntimäärästä toteutettiin keväällä ja puolet syksyllä 2015. Yrityksen toimintaan syventyminen eri prosesseihin tutustumalla oli hyvä eriyttää ajallisesti. Ymmärtäminen ja omaksuminen, uuden asian oppiminen suuressa kokonaisuudessa vaatii aikaa, kuten sanon opiskelijoilleni. Hanketyön aikana minulla oli hyvä mahdollisuus saada yrityksestä kattava kokonaiskuva. Joskus venyttiin aikaa tunnin verran, jos oli tarpeen – joustoa oli toki itse mahdollisuus seurata.

Pitkän seuraamisajan avulla ymmärsin yrityksen prosessit kokonaisuudessaan sekä sisäistin liikeidean ja toiminnot. Yrityksen prosessien erillaisuuden vuoksi oli järkevää jakaa tutustumisaikaa kesäloman jälkeen syksyllä, jotta kokemuksesta ja näkemyksestä työpaikasta tulisi selkeä ja käsitykseni sisällön tarpeesta olisi hallussa. Yrityksessä oli neljä suurempaa prosessia, joihin suunniteltu sisältö oli tavoitteena tuottaa. Ensimmäisinä työelämäjakson päivinä alkoi sisältö kertausmateriaaliin muokkautua mielessä. Se näkyi tietokoneella konkreettisenä kansiorakenteena - ruotsin kielen työkalupakki alkoi hahmottua.

Digitalisaation vaikutus yrityksessä oli 2015 hyvin nopeaa ja laajamittaista. Työntekijät kertoivat, että paperin määrä vähenee koko ajan työnteon arjessa. Asioiden käsittelyyn vaaditaan koko ajan nopeampaa toimintaa, jota usein nykyään jo korvaavat digitaaliset palvelutoteutukset, kuten chatbotit tai täysin sähköiset lomakkeet. Työympäristö oli modernilla tekniikalla varustettu avokonttori, ja kuukausittain kävi ergonomia-asiantuntija ohjaamassa työasentoja. Työntekijällä oli työpisteessä edessään kaksi tai useampia näyttöjä, joilla hän käsitteli useita ohjelmia kerrallaan. Tietokoneenkäsittelytaidot olivat erinomaiset, ja pikku-tarkkuus työnteossa oli tärkeä ominaisuus.

Yrityksessä työskenneltiin prosessien sisällä tiimeissä, joita johtivat palveluesimiehet. Työntekijät kyselivät toisiltaan neuvoa, ja tiimeissä oli tapana kierrättää työntekijöillä eri asiakkaita, jotta poissaolijoiden paikkaaminen olisi helpompaa ja osaaminen monipuolisempaa. Ristiinperehdyttämistä työntekijöiden välillä tapahtui koko ajan jokaisessa yrityksen palveluprosessissa joustavan toiminnan varmistamiseksi.

Konkreettisenä yritykseen jäävänä tuotoksena oli tehtävänäni kääntää sähköpostimallipohjia. Sähköpostimallipohjia käännettiin yrityksen kullekin kohdeprosessille (yhteensä n. 30 sivua). Oli palkitsevaa nähdä avokonttorissa toimivaa tiimityötä sekä oivallista organisaatioajattelua käytännössä. Työilmapiiri vaikutti hyvältä, yhteistyö ja keskustelu prosessien sisällä ja niiden kesken sujuvalta ja avoimelta. Kokemus oli hyvin antoisa ja toivon, että tällainen mahdollisuus avautuu monelle kielenopettajalle uransa aikana.

Lopuksi

Valtakunnallinen Open House -hanke oli todella upea mahdollisuus kielenopettajalle tutustua suureen kajaanilaiseen toimijaan. Koska kyseessä on pieni ammattikorkeakoulu, oli todella hyvä, että yhdeksi kiinteäksi ajanjaksoksi suunniteltu työelämäjakso saatiin kielenopettajalle jaettua pienempiin ajanjaksoihin (2 vrk/vko peräkkäin), jotta oma opettaminen ja opintojaksot omassa arjessa etenivät työsuunnitelman mukaisesti.

Pidän tässä artikkelissani yrityksen nimettömänä mutta halutessaan voi toki lukea artikkelin kattavamman version Open House – hankkeen julkaisusta. Yritys on edelleen suuri työllistäjä Kajaanissa. Moderni työympäristö, yrityksen laaja-alainen toiminta sekä sujuva, joustava työkuultuuri antoivat paljon näkemystä kielenopettajalle. Oli kiva huomata, että opetus ja sen sisältö olivat kuin olivatkin ajan tasalla, ja että ne vastaavat työelämän tarpeita. Sain toki paljon uutta tietoa: substanssiin liittyvä terminologia sekä ison yrityksen toiminnot ovat tulleet tutummaksi yrityksen eri prosessien ymmärtämisen kautta. Kokonaiskuva ja kokemus yrityksestä olivat mielekästä sekä helppoa rakentaa yrityksen edustajan erinomaisesti suunnitteleman aikataulun sekä hyvän esimiestyön vuoksi. Useamman yrityksen palveluprosessin seuraaminen sekä eri aikoina vieraileminen mahdollisti työtehtävien sisäistämisen ja yrityksen liikeidean ymmärtämisen.

Saamani kokemus ja työtehtävät yrityksessä vahvistivat alan sanavarastoani sekä antoivat varmuutta ja konkreettisesti lisämateriaalia opetukseen. Kaiken tämän lisäksi sain hankkeen aikana ajatuksia uusiin kehittämistehtäviin ja opinnäytetyöaiheisiin. Yhteistyötä saatiin KAMK:n ja yrityksen välillä kehitettyä esimerkiksi liikunta-alan opiskelijoiden palvelujen ja yrityksen työntekijöiden kesken sekä hankkeen johdosta toteutimme palvelumyyntinä kielikoulutuksen yritykselle.

Lähteet

Kivelä, M. (toim). (2015). Open House osaamisen vaihtoa ja vaikuttavuutta työelämäyhteistyön avulla. D: Vapaamuotoisia julkaisuja. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Haettu 10.3.2022 osoitteesta: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/102774/URNISBN9789515885272.pdf?sequence=1>

Opintomatka Kiirunaan

Jaana Bäckman, Kajaanin ammattikorkeakoulu

Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) teknologiaosaamisalueella järjestettiin syksyllä 2017 opintomatka Ruotsiin, Kiirunaan ja Jällivaaraan. Kiirunassa siirretään kokonaista kaupunkia kaivostyömaan mineraalisuonen kaivautuessa yhä syvemmälle sen alle. Tämän vuoksi Kiiruna on kiinnostava opintomatkakohde. Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan sekä konetekniikan opiskelijoille matkan kohteena oleva kaivosvierailu sekä kaupungin rakennustyömaavierailut sopivat mainiosti opetussuunnitelmaan.

Opintomatkan markkinoinnin kohderyhmäksi valittiin teknologia osaamisalueen rakennus- ja konetekniikan päiväopiskelijat ja monimuoto-opiskelijat. Matkaan osallistui 40 insinööriopiskelijaa. Mukana oli kolme opettajaa KAMK:sta sekä matkanjohtaja. Opettajia olivat kieltenopettaja sekä kaksi teknologiaosaamisalueen substanssiopettajaa. Matkanjohtajana toimi paikallinen yrittäjä, joka oli itse vastikään vierailut Kiirunassa, joten hänellä oli valmiita yhteistyökontakteja kohteessa. Suunnittelin yrittäjän kanssa opintomatkan vierailukohteet ja hoidimme yhdessä käytännön järjestelyt.

Opintomatka-ajatuksen synty ja suunnittelu

Kutsuin keväällä 2017 rakennus- ja yhdyskuntatekniikan sekä konetekniikan alojen ruotsin opintojaksojeni luennoille paikallisen kaksikielisen yrittäjän elävöittämään kohdekieltä. Yrittäjä toimi itse rakennusalalla, jonka vuoksi hänen osaamisensa sopi opintojaksojen sisältöön kummallekin tekniikan alalle. Pyysin vierailevaa luennoitsijaa kertomaan ruotsiksi yrityksestä, yrityksensä rakennusprojekteista sekä muusta toiminnasta. Luennolla ruotsin kielen hyödyllisyydestä puhuessaan yrittäjä kertoi Ruotsin valtion massiivisesta rakennusbuumista, jonka myötä insinööritason työntekijöiden tarve tuli esiin esim. Kiirunassa. Tästä jatkoimme luentojen jälkeen yrittäjän kanssa keskustelua, ja aloimme pohtia opintomatkan mahdollisuutta. Keskustelujen sisältöihin viitaten otin yhteyttä teknologiaosaamisalueen koulutusjohtajaan, jonka myötä KAMK kustansi opintomatalla käytetyn linja-autokuljetuksen sekä opettajien kulut. Opiskelijat osallistuivat matkaan omakustanteisesti yöpymisten ja ruokailujen osalta.

Ruotsissa on paljon suomalaisia työntekijöitä. Kiirunan opintomatkan yhtenä tavoitteena opiskelijoita ajatellen oli matkustuksen tuomien kokemusten lisäksi kannustaa opiskelijoita kansainvälisiin uramahdollisuuksiin. Kielenopettajana meillä on tehtävänä rohkaista opiskelijoita kansainvälisyyteen. On hyödyllistä kertoa nuorille opiskelijoille ulkomailla tehdyn työharjoittelun tai kesätyön antamista mahdollisuuksista sekä työelämää hyödyntävistä monikansallisista kokemuksista. Opiskelijalle kansainväliseen toimintaan osallistuminen voi

opintomatkan kautta tuntua yksinkertaisemmalle toteuttaa ja toiveena olikin, että matka toisi rohkeutta. Opiskelijoilla oli mahdollisuus suorittaa kaksi opintopistettä. Heidän tuli kirjoittaa raportti opintomatkasta työturvallisuuden näkökulmasta, opintomatkasta kokemuksena sekä loppuun englanninkielinen tiivistelmä.

Opintomatkan vierailun kohteet

KAMK:n Pohjois-Ruotsiin suuntautuvan opintomatkan kohteiksi vuonna 2017 valittiin Kiirunan kaupunki sekä siellä oleva kaivos ja Jällivaaran kunta. Kumpikin paikkakunta oli sen aikaisen tiedon mukaan jatkuvan kokonaisvaltaisen muutostyön alla. Kiiruna kohteena on ihanteellinen Kajaanista katsoen. Se on vain noin seitsemän tunnin matkan päässä. Kajaanista on sama matka Helsinkiin. Kiirunassa oli vuonna 2021 ekonomifakta.se -tilaston mukaan noin 22 500 asukasta, joista keskustan alueella noin 18 000. Työttömyysprosentti on 4,5 % luokkaa (www.ekonomifakta.se). Kiirunan kaupunki on rakentunut kaivoksen ympärille, joka työllistää suurimman osan alueen asukkaista joko suoraan tai välillisesti. Jällivaara on Kiirunan eteläpuolella oleva kunta, jossa on n 17 000 asukasta (SCB). Siellä LKAB:llä on kaivostoimintaa Malmberget-nimisessä kunnassa.

Vierailunkohteina olivat yritykset: Tekniska Verken, joka on Kiirunan kaupungin rakennustöistä, LKAB (Luossavaara-Kiirunavaara AB), PEAB sekä konepaja Veolia (nykyään Remondis Sverige). LKAB on Kiirunan kaivos- ja rakennustöiden investoija ja pääsuunnittelija. Rautamalmi, jota LKAB louhii, kuljetetaan etelään, Luulajaan tai pohjoiseen, Narvikiin, rautatietä pitkin. Rataa puhutellaan nimellä "Malmbanan". PEAB on vastannut esimerkiksi Kiirunan kaupungintalon rakennusprojektista. Veolia puolestaan on konepaja Kiirunassa kaivoksen lähetyillä, jossa valmistetaan esimerkiksi varaosia kaivoksessa käytettäviin erityisen suuriin työkoneisiin. Yöpyminen tapahtui Kiirunan kansalaisopiston filoissa. Tilat olivat soluasuntoja ja aamupala sisältyi huonehintaan.

Vierailut

Ensimmäisenä kohteenamme Kiirunassa vierailimme aamukahvin merkeissä kaupungin teknisessä toimistossa, Tekniska Verken –konttorissa. Meidät perehdytettiin kaupungin sen hetkisiin rakennusprojekteihin ja sellaisiin, jotka olivat vasta suunnitteluvaiheessa. Opintomatkamme aikana opimme, että Pohjois-Ruotsissa rautamalmin maanalaisen esiintymän suunnan johdosta louhiminen etenee malmisuonen mukaisesti Kiirunan kaupungin alle. Romahdusvaaran vuoksi kaupunkia tulee siirtää jatkuvasti. Tilanne oli vuonna 2017 samanlainen myös Jällivaarassa.

Toimiston henkilökuntaan kuuluva henkilö kertoi suomeksi Kiirunan kaupunginsiirtoprojektista ja esitteli karttoja ja rakennussuunnitelmia. Hallinnollisten rakennusten paikka kartalla suunnitellaan hyvin tarkasti, jotta niillä olisi mahdollisuus säilyä kartalla paikoillaan mahdollisimman pitkään kaupungin ja infran siirtyessä ohitse ajan kuluessa. Kokonaisia asuinrakennuksia siirretään yksitellen kävelyvauhtia levennetyillä maanteillä. Talojen siirtäminen tapahtuu kuorma-auton lavalla tai ne puretaan ja rakennetaan uusi talo asukkaille uudelle

asuinalueelle. Ihmiset tietävät jo muuttaessaan, että voi olla, että uusi muutto tapahtuu 3 - 5 vuoden kuluttua.

Meille kerrottiin, että työmailla on rakennus- ja konetekniikan alalla useita eri kansalaisuus-taustaisia työntekijöitä erilaisissa työtehtävissä. Eri kansalaisuuksia tiedettiin olevan kymmen-kunta, joten työnteko ja arki Kiirunassa on hyvin monikulttuurista. Opiskelijoitamme rohkaistiin toimistossa hakemaan harjoitteluun ja kesätöihin sekä opintojen jälkeen pysyviin töihin Kiirunaan.

Teknisen toimiston kattavan ja ammattitaitoisen esittelyn jälkeen pääsimme käymään Kiirunan kaupungintalolla PEAB:n vierailun yhteydessä. PEAB on suuri rakennusalan yritys, jolla on 15000 työntekijää ympäri Pohjolaa. PEAB:n henkilökunnasta Kiirunan projektin vastaava-mestari tarjosi opiskelijoille syvemmän katsauksen toimistotiloissa yritykseensä sekä raken-nusprojekteihin. Saimme kuulla koko kaupungin siirtämistöistä tarkemmin sekä suurimmasta yksittäisestä sen hetkisestä projektista, joka oli kaupungintalon rakentaminen. Siitä oli suunniteltu pyöreä, joka tarjosi omat haasteensa esimerkiksi ulkovuorauksessa. Prosessi oli hyvin mielenkiintoinen. Pääsimme turvallisuusrajojen mukaisesti, turvallisuusliivit ja kypärät päässä, pienissä ryhmissä sisään kaupungintalolle. Rakennustyöt olivat käynnissä talon ulkopuolella ja sisäpuolella.

Kiirunan kaupungintalo, syksyllä 2017, oli kohteena antoisa sekä kone- että rakennustekniikan opiskelijoille. Rakentamisessa käytetään paljon puuta. Kuva: Jaana Bäckman

Seuraavaksi suuntasimme bussimme LKAB:n kaivokselle. Kiirunan kaivoksesta louhitaan rautamalmia, joka jalostetaan raaka-aineeksi LKAB:n omissa prosesseissa paikan päällä. LKAB järjestää opaskierroksia kaivokseen. Kaivoksen ajantasaista toimintaa omin silmin ei pääse kovin läheltä seuraamaan turvallisuussäntöjen vuoksi. Opaskierroksella ajetaan bussilla n. 350 m maan alle ja Visit Centre -nimisellä tasolla, entisissä kaivantotiloissa, annetaan tietoa kaivoksen toiminnasta oppaan toimesta sekä museon tekstitauluissa ja postereiden kirjoituksissa.

Maailmalle lähti vuonna 2017 Kiirunan kaivoksesta rautapellettiä noin 15 junallista vuorokaudessa. Kymmenen junaa ajoi pohjoiseen rautatietä pitkin Narvikiin, missä pelletit lastataan ympäri maailmaa seilaaviin laivoihin. Viisi junaa ajoi etelään, Luulajaan ja vastaavasti pellettejä lähtee sieltä eteenpäin jatkojalostukseen. Yhden malmijunan pituus on 750 metriä. Junassa on 68 vaunua, joiden jokaisen hyötykuormakapasiteetti on 100 tonnia. Jokainen juna kuljettaa kaikkiaan n. 800 tonnia rautamalmia. Kiirunan pelleteistä osa tulee Suomeenkin ja Luulajan kautta esimerkiksi Raahan SSAB:n tehtaalle. Malmia riittää 2017 tiedon mukaan vuoteen 2028 syvyydessä 1345 m, mutta sen jälkeisestä ajasta ei ole vielä tarkkaa tietoa. Tutkimusta alueen luonnonvarojen hyödyntämiseksi tehdään kuitenkin koko ajan.

Mittasuhteet ovat valtavia kaivostoiminnassa käytettävissä työkonneissa ja myös toiminnassa yleisesti. Opintomatkan viimeisenä kohteena oli Veolian konepaja. Siellä valmistettiin vuonna 2017 varaosia Kiirunan kaivoksessa käytettäviin laitteisiin ja koneisiin. Meille oli järjestetty ohjattu kierros ruokatauon aikana läpi konepajan. Opiskelijat jaettiin kolmeen osaan ja kierrettiin ryhmissä. Saimme läpikatsauksen konepajasta, jossa työkonneet olivat mallikkaasti huollettuja ja puhtaita. Työtilat olivat nurkkia myöden todella puhtaat ja kaikki työkonneet, tarvikkeet sekä työkalut ja työpisteet olivat erinomaisessa järjestyksessä ja järjestelmällisesti sijoitetut. Kierroksen vetäjä mainitsi, että järjestelmällisyys ja puhtaus ovat suuri osa työturvallisuutta sekä tehokkuutta.

Kotimatalla ajoimme bussilla Jällivaarassa MalMBERGET-vaaran päälle, ja katselimme Kebnekaisien, Ruotsin korkeimman vuoren suuntaan, jonka kuulemma kirkaalla ja pilvettömällä säällä näki.

Opittua opintomatkasta

Työturvallisuus teollisuudessa on yhtä tärkeässä roolissa Ruotsissa kuin täällä kotimaassa, se kävi matkan aikana hyvin selväksi. Tulomatalla keskustelimme opiskelijoiden kanssa siitä, miten vastaavaa konkreettista kokemusta ei voi muuten saada kuin käymällä paikan päällä ja näkemällä aidossa ympäristössä rakennus- ja konepajatoiden kulkua sekä ymmärtää projektin laajuutta. Kaivoskoneiden suuri koko sekä kaivoksen pitkälle kehitetty teknologia puhututti opiskelijoita pitkään. Hyvin suunniteltu oli puoliksi tehty, ja matka oli onnistunut.

Opintomatkaa ja sen kohteita suunnittelimme keväällä 2017, ja se toteutui suunnitellusti syksyllä. Saimme lämpimän vastaanoton vierailukohteissa, kiitos matkanjohtajamme kontaktien. Käytännön järjestelyistä jäi mieleen, että maksujen hoitaminen on tärkeää mahdollisimman hyvissä ajoin, jotta voi raha-asioiden ollessa kunnossa keskittyä opintomatkan toteuttamiseen. Saamamme palautteen perusteella toteutimme toisen vastaavanlaisen matkan KAMK:n opiskelijoille syksyllä 2018. Voin todeta, että toinenkin matka sujui erinomaisesti. Tuolloin toimin itse matkansuunnittelijana ja matkanjohtajana toisen opettajan kanssa yhteistyössä. Opiskelijoita oli tuolloinkin nelisenkymmentä ja kokemukset olivat hyvin positiiviset. Tulevaisuudessa olisi tavoitteena suunnitella uusi opintomatka Kiirunaan vuodelle 2023. Liitän lähteiksi internetsivuja, joilta voi halutessaan tutkia tietoja omaa Kiirunan opintomatkan suunnittelua varten sekä saada mahdollisesti materiaalia ruotsin kielen opettamiseen.

Lähteet

Ekonomifakta. Haettu 5.3.2022 osoitteesta <https://www.ekonomifakta.se/>

LKAB. LKAB's visitor centre. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://kirunalapland.se/aktiviteter/lkabs-visitor-centre/>

Malmfältets folkhögskola. <https://malmfaltensfolkhogskola.se/>

PEAB. Kiruna stadshus. Kristallen blir Kirunabornas vardagsrum. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://peab.se/projekt/byggnader/offentliga-lokaler/kiruna-stadshus/>

SCB. Statistikdatabasen. Folkmängden efter region. Haettu 10.3.2022 osoitteesta https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/

Palvelumyynti - case yritykselle

Jaana Bäckman, Kajaanin ammattikorkeakoulu

Palvelumyynti kuuluu tänä päivänä amk:n perustoimintoihin. Sitä ajatellaan liiketoimintana ja jatkuvan oppimisen työkaluna. Palvelumyynti yrityksille amk-koulutuksen puitteissa ei ehkä ole vielä saavuttanutkaan koko potentiaaliaan. Palvelumyynnistä löytyy useita tuoreita hankeraportteja ja tutkimuksia. Oletettavaa on, että palvelumyynti tulee kasvamaan entisestään. Vuonna 2018 sain ruotsin kielen opettajana mielenkiintoisen haasteen, mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa opintojakso ruotsinkielisen asiakaspalvelun parantamiseksi yrityskoulutuksena, palvelumyyntinä. Yrityksen toiveena ruotsin kielen opintojakson tuli pääasiassa sisältää asiakaspalvelutilanteiden suullisten valmiuksien kehittämistä kohdistuen työntekijöiden todellisiin työelämän arkitilanteisiin.

Opintojakson suunnittelutarpeen suuren määrän vuoksi tarjottiin opettajalle kaksi kertaa enemmän resurssia kuin oman koulun vastaavan opintopistemäärän opintojakson suunnittelusta ja toteuttamisesta. Resurssi oli tarpeen mahdollisimman laadukkaasti tuloksen saamiseksi. Täsmäkoulutus yrityksen työntekijöille on työteliäs projekti minkä tahansa alan ja minkä tahansa oppiaineen opettajalle. Kielen opettajalle kohteena olevan alan kattava sanaston hallinta tai sen hankkiminen ennen koulutusta on hyödyllistä, koska sekä yllättävien tilanteiden että ennalta arvaamattomien sanojen ja asiasisältöjen ilmaantuminen yrityskoulutuksessa on väistämätöntä. Kun päästään konkreettisesti sisällön suunnitteluun, yllätyksiin kannattaa pyrkiä valmistautumaan, opetustilanteessa ei toki ole minkäänlaista mahdollisuutta tietää kaikkea, mitä vastaan voi opintojakson aikana tulla. Ainakin, jos halutaan suunnitella ja toteuttaa todellisesti toimeksiantajan tarpeita vastaava opintojakso, kannattaa perusteellinen pohjatyö tehdä.

Toinen haastava asia on opintojaksolle osallistuvien lähtötaso, se minkä verran he jo osaavat asiasta, ja se, kuinka heterogeeninen ryhmä on kyseessä. Toki kumpikin näistä ongelmista poistuu, jos on resursoitu alkutestaus sekä opetussisällön kartoitus jo ennen opintojaksoa. Alkutestauksen suunnitteluun, toteuttamiseen sekä analysointiin ja siitä juontuvaan sisällönkartoitukseen resurssin tarve käytännössä on ainakin 10–15 tuntia, jos se tehtäisiin jo ennen opintojaksoa. Sen integroiminen opintojakson alkuun oli mielestäni opiskelijoita sitouttava ja rohkaiseva aktiviteetti. Toki alkutestaus voi olla osa opintojaksoa, jolloin on vaativaa mukauttaa opintojakso tavoitteiden mukaiseksi lyhyessä ajassa tulosten jälkeen.

Suunnittelu

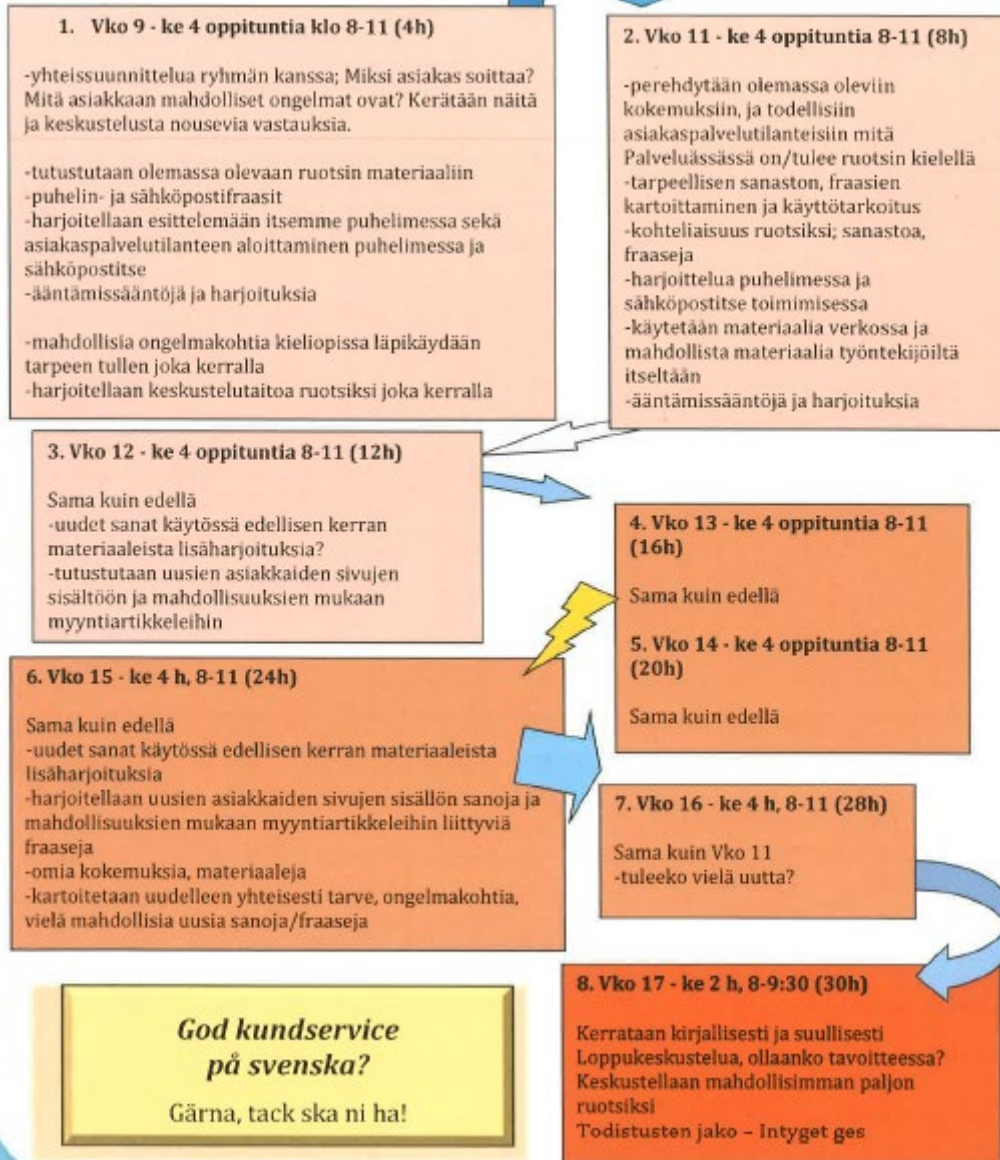
Palvelumyyntinä toteutetun ruotsin kielen taitoa kehittävän opintojakson tavoitteiden suunnittelu toteutettiin yhteistyössä opettajan, esimiehen ja toimeksi antavan yrityksen edustajan kanssa. Sopimuspalaverissa sovittiin tavoitteet, opiskelijamäärä, kustannukset sekä opintojakson kokonaiskesto. Pituudeksi määriteltiin 2 op, joka sisälsi 30 tuntia lähiopetusta. Opiskelijalle laskettiin amk:n sääntöjen mukaisesti 40 h työtä. Ajanjaksoksi sovittiin kahdeksan viikkoa. Opintojakson lähiopetusmäärä jaettiin neljän tunnin kokonaisuuksiin, lukuun ottamatta viimeistä kertaa, joka oli kaksi tuntia. Opiskelijoita otettiin 20. Tapasimme opiskelijoiden kanssa kerran viikossa, ja pidimme neljän tunnin aikana kaksi taukoa sopiviin väleihin sijoitettuina.

Tehokkaan opintojakson aloituksen, toimivan opetuksen, integroidun alkutestauksen ja positiivisen opiskelijakokemuksen saamiseksi oli tarpeen, että ensimmäisillä kerroilla tehtiin yhteissuunnittelua opintojaksolle ilmoittautuneiden työntekijöiden sekä opettajan kesken. Tarkoituksena oli kerätä heti konkreettisia ongelmatilanteita, jotta osallistujat saisivat työkaluja haastaviin kielenkäyttötilanteisiin, joihin tarvitsivat pikaisesti apua. Opettaja sai samalla käsityksen osaamisen tasosta. Kartoitettiin asiakokonaisuudet, joissa ruotsin kieltä tarvittiin ja minkälaisissa ongelmissa työntekijällä oli mahdollisuus joutua epämurkkualueelle. Yrityksellä oli valmiiksi tarjolla ruotsin kielen kertausmateriaalia työntekijöilleen, sekä ruotsinkieliset intrasivut, joita pystyi tarpeen tullen hyödyntämään asiaa koskevan sanaston löytämiseksi ongelmatilanteeseen – etsimiseen ja löytämiseen vain tarvittiin aikaa ja panostusta työnantajan ja työntekijän puolelta.

Vår 2018 - Kursplanering

40 h: 30 h lähi, 10 h itsenäinen työskentely

Palvelumyyntiopintojakson sisältö -mainosposteri työntekijöille. Kuva: Jaana Bäckman.

Toteutus

Aloitimme ruotsin opintojakson yrityksen tiloissa perusääntämissäntöjen harjoittelulla, kertamalla äänneet, joita ei suomen kielessä ole. Sen jälkeen suunniteltiin esittely itsestä ja käytiin suullisesti esittelykierron, joka toimi samalla alkutestauksena. Itsensä esittelyä harjoiteltiin kysymällä toisilta perusasioita ja vastaamalla – haastavuutta saatiin vastauksia pidentämällä ja monipuolistamalla. Opettaja kokosi yksilöllisen osaamisen tason kuvaavia asioita muistiin. Näin saatiin eritasoisille osajille eriyttämistä 20 hengen ryhmässä. Opintojakson ensimmäi-

sellä kerralla tutustuimme yrityksen tarjoamaan, jo valmiina olevaan materiaaliin sekä harjoittelimme valmiita puhelin- ja sähköpostifraaseja opettajan materiaalista.

Opintojakson tavoitteisiin kuului, että jokaisella kerralla harjoiteltiin tarpeen tullen jotakin kielioppiasiaa. Jos sitä ei noussut opintojaksoon osallistujilta, oli opettajalla valmiina jokin asiakokonaisuus opetuksen ja tehtävien muodossa. Lisäksi keskustelua harjoiteltiin jokaisella tapaamiskerralla, aloittaen arjen perusasioista. Tavoitteena oli rakentaa rohkeutta tehdä pieniä virheitä, mutta saada viesti perille. Ensimmäisillä kerroilla kartoitimme vaikeimpia tilannekokonaisuuksia ja mahdollisia osa-alueita, joissa ruotsin kielellä vastaaminen on ollut haastavaa. Muutaman kerran jälkeen pystyimme jo tekemään suurempia asiakokonaisuuksia kattavia yleisempiä ruotsinkielisiä vastauksia sekä asiakkaita ohjaavia neuvoja.

Alkukertojen purkautumisten ja hyvien perusfraasien keräämisen jälkeen syvennyimme tarkemmin yrityksen ruotsinkielisiin intrasivuihin. Tällöin oli kullakin osallistujalla mahdollisuus paneutua intraan työajalla, ilman painetta, kohdekielellä. Intra oli rakennettu loogisesti niin, että kaikki asiat löytyivät helposti sekä suomeksi että ruotsiksi. Tämä helpotti ongelmatilanteisiin liittyvien vastausmallien muodostamisessa. Seuraavilla kerroilla otimme esiin ongelmatilanteita ja ratkoimme niihin mahdollisia vastauksia yhdessä. Teimme työntekijöiden kanssa kattavia fraasilistoja kohteliaisuuksista ja monipuolisia, ongelmatilanteisiin sopivia vastausvaihtoehtoja. Opetusmateriaaliin alkoi nousta todella yksityiskohtaista ja erityissanastoa sisältävää tukiaineistoa opintojaksolle osallistujilta itseltään. Opettajana kirjoitin ylös tilanteita sekä vastausvaihtoehtoja ja jaoin word-tiedoston tuntien päätteeksi. Opintojakson osallistujat oppivat yleistämään ongelmatilanteen nopeasti hyödylliseen muotoon kaikille sopivaksi.

Näin jatkettiin muutama viikko. Opettajalla oli rutiinin luomisen jälkeen mahdollisuus keskittyä yksilöihin ja auttaa heitä henkilökohtaisesti heidän ongelmatilanteissaan tai tukea kieliopin harjoittelussa ja kertaamisessa. Lopuksi keräsimme yhteisesti ongelmatilanteiden lisäksi mahdollisia haastavia tilanteita ja lisäsimme näin haastetasoa. Keskityimme uusimpiin intrasivuston asioihin sekä uutisiin, muutoksiin sekä jopa asiakkaiden liitännäisten ongelmien vastaamiseen ruotsiksi.

Viimeisellä kerralla ennen suullista loppukoetta palasimme alkutarpeisiin ja ongelma-kohtiin sekä lisäsimme jo kerättyihin fraaseihin adjektiiveja, kohteliaisuuksia sekä uusia vastausvaihtoehtoja. Loppukoe pidettiin jokaisen työntekijän kanssa erikseen hiljaisessa puhelinhuoneessa. Siellä haastattelin häntä peruskysymyksillä sekä luetutin hänen itsevalitsemansa tekstin intranetistä. Arviointiasteikko oli hyväksytty/hylätty. Työntekijä sai opintojaksosta 2 op ja todistuksen ruotsin opintojakson suorittamisesta. Todistuksia ei suunnitelman mukaisesti saatu jaettava vielä viimeisellä kerralla, joten toimitin ne työpaikalle jälkikäteen.

Opiskelijoiden itsevarmuus oli silminnähden kasvanut opintojakson aikana ja positiivinen ilmapiiri oli vallalla. Olen toiminut amk-kieltenopettajana nyt 15 vuotta ja edelleen muistan, kuinka koin suurta onnistumista ja iloa tämän opintojakson aikana ja sen päättyessä. Palvelumyynti kokemuksena oli hyvin positiivinen. Täsmäkoulutus sekä JOT/JIT – kielen opettajana toimiminen tuo mielestäni amk-kielenopettajan työhön paljon positiivisuutta, merkitystä sekä onnistumisen tunnetta. Lisäksi pystyin kokemukseni kautta toteamaan, että opetamme täsmälleen oikeita asiakaspalveluun liittyviä asioita omilla ruotsin kielen amk-opintojaksoillamme.

Työkaluja terveydenhoitoalan monikulttuurisiin työympäristöihin

---

Maarit Harjanne, Sari Lintukorpi, Hanna Rautava-Nurmi, Marja Tomberg ja Mari Törne, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Tulevaisuuden työympäristöt ovat entistä monikulttuurisempia. Ammattibarometrin (2021) mukaan Suomessa monista terveydenhuollon alan ammattilaisista on jo huutava pula. Jos uusia toimintamalleja ei suomea äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden työelämään siirtymisen tukemiseksi oteta käyttöön, muuttuu työntekijäpula kestävämmäksi lähitulevaisuudessa. Jotta voidaan ennakoida mahdollisia haasteita, karikoita ja jopa törmäyksiä, tarvitaan tietoa erilaisista toimintatavoista, pyrkimystä vastavuoroiseen kohtaamiseen, haluan oppia toisten kulttuurien toimintatavoista ja ennen kaikkea osallisuuden rakentamisesta ja kokemuksesta työyhteisössä. Miten valmistella opiskelijoita kohti monikulttuurista työympäristöä ja mitä asioita olisi syytä kehittää?

Työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto on yksi ratkaisu työntekijäpulaan. Hallituksen linjausten mukaan ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kolminkertaistetaan vuoteen 2030 mennessä ja heidän työllistymisensä Suomeen nostetaan 75 prosenttiin. Tilanne vaatii uudenlaista ajattelua, opetushenkilöstön sekä harjoitteluohjaajien kouluttamista kielijä ja kulttuuritietoisuuteen sekä selkosuomen käyttöön. Ei suomea äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden ammattitaidon sekä työelämään siirtymisen turvaamiseksi tarvitaan entistä enemmän työelämän ja koulutusorganisaatioiden yhteistyötä.

Opin portailta työelämään Satakunnassa –hankkeessa (OPTS-hanke) tuetaan maahanmuuttaja- ja romanitaustaisten sekä kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden opintoja ja siirtymää työelämään. Lisäksi vahvistetaan työelämän edustajien monikulttuurisuus- ja ohjausosaamista. Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on mukana hankkeessa ja pilotoinut työkaluja hyvinvointialan opiskelijoiden kouluttamiseksi osaksi tulevaisuuden monikulttuurisia työyhteisöjä.

Opin portailta työelämään Satakunnassa –hankkeessa SAMKin hankeväki on pilotoinut uudenlaista moduuliharjoittelumallia, jossa sekä suomen- että englanninkieliset sairaanhoidon ja fysioterapian opiskelijat toimivat monialaisena ja monikielisenä tiiminä.

SAMKissa on pilotoitu työharjoittelun monikielistä ja monialaista moduulimallia. Uudenlaisen harjoittelu- ja ohjausmallin kehittämisessä mukana ovat olleet hankkeessa toimivat Nursing ja Physiotherapy -koulutusten opettajat ja harjoittelun ohjaajat sekä suomen kielen opettaja. Kehitettävää ohjausmallia juurrutetaan osaksi koulutusten normaalia toimintaa. Monikielisessä ja monialaisessa harjoittelumallissa suomenkielinen ja englanninkielinen opiskelija toimivat työparina työharjoittelussa. Monialaisuutta on tässä hankkeessa pystytty tuomaan sillä, että sekä sairaanhoidon että fysioterapian opiskelijat harjoittelevat samassa työharjoittelupaikassa samaan aikaan, tiiminä työskennellen.

Tällaisen moduuliharjoittelumallin pedagogisena pohjana on transformatiivinen eli merkityksellinen oppimiskäsitys, jossa lähtökohtana oppimiselle on potilas ja oppiminen tapahtuu vertaisoppimalla ja mentorointimallilla. Moduuliharjoittelussa potilas/asiakas on harjoittelun fokus, ja harjoittelussa tehtävä työ on tiimityötä potilaan/asiakkaan hyväksi ohjaajamentorin ohjauksessa. Ns. perinteisessä mallissa keskiössä on ohjaajan ja opiskelijan välisessä suhteessa tapahtuva oppiminen. Moduulimallissa puolestaan potilas/asiakas on kaiken keskiössä, ja opiskelijatiimit ovat vastuussa heille osoitettujen potilaiden moniammatillisesta hoidosta ja kuntoutuksesta koko harjoittelun ajan. Ohjaaja toimii taustalla tiimiä ohjaten, haasteita antaen ja hoidon laatua varmistaen. Opiskelijatiimi oppii paljon toisiltaan tähän vertaisoppimiseen perustuvan mallin avulla.

Monikielinen tiimityö

Tiimityöskentelyn yksi tärkeistä lähtökohdista on paitsi moniammatillisuuden ymmärtäminen työssä myös monikielisyyden hyödyntäminen. Yksi tärkeimmistä haasteista ja hankkeen kehittämiskohteista harjoittelussa onkin suomen kielen käytön kehittäminen niin englanninkielisillä kuin suomenkielisillä opiskelijoilla. Lähtökohtana on, että yhteinen kieli harjoittelussa on suomen kieli – potilasturvallisuus huomioiden. Tämä haastaa englanninkieliset opiskelijat laajentamaan suomen kielen ammatillista sanavarastoa ja vuorovaikutustaitoja sekä suomenkieliset opiskelijat ja ohjaajat kielitietoiseen suomen kielen käyttöön ja selkokielen tuottamiseen. Molemmat opiskelijat hyötyvät tästä, kun saavat oppia ja harjoitusta näistä kielen käytön eri mahdollisuuksista ja konteksteista.

Tähän mennessä moduuliharjoittelupilottien tulokset ovat osoittaneet, että pelkän suomen kielen käyttö on todella haasteellista ja asioita on varmistettava myös englannin kielellä, jotta potilasturvallisuus ei vaarannu. Kirjaaminen on suomen kielen käytön kannalta vaikein osa ja vaatii paljon harjoittelua onnistuakseen. Moduuliharjoittelu on kuitenkin tarjonnut uudenlaisia työkaluja suomen kielen oppimisen haasteisiin ja määrätietoisella sitoutumisella, kärsivällisellä ohjauksella ja yhteistyöllä päästään tuloksiin. Paitsi ammatillista, myös suomen kielen ohjausta tarvitaan viikoittain, ja väli- ja loppureflektiot ovat myös tärkeä osa oppimisprosessia. Harjoittelumalli on osoittanut myös, että monikielisyys on varmasti tulevaisuuden työyhteisöjen arkipäivää.

Harjoittelussa ohjaaminen ja kielitietoisuus korostuu

Harjoitteluohjaajien osaamista on kehitetty samalla, jotta he voivat tukea opiskelijoiden ammatillisen osaamisen lisäksi suomen kielen käyttöä. Kielitietoisuuden ja selkokielen koulutus on ollut osana ohjaajien kouluttamista ennen harjoittelun alkua. Opettajien antamassa ohjauksessa käytössä on ollut työharjoittelussa sekä puhelin että verkko-ohjaus. Myös paikan päällä tapahtuvaa ohjausta on pyritty toteuttamaan harjoitteluohjaajien opiskelijaohjauksen tukemiseksi ja opiskelijan työelämätaitojen kehittymiseksi pandemiatilanteen niin sallissa. Ohjaukseen ovat osallistuneet tarpeen mukaan suomen kielen opettaja, ammattiaineiden opettaja, harjoitteluohjaaja/t ja opiskelija/t. Ohjauksen rooli on ollut saadun palautteen mukaan ensiarvoisen tärkeää reflektoinnin ja oppimisen kannalta.

Moduulissa työskentely on ollut antoisaa, mutta yhdessä oppiminen vaatii sitoutumista, motivaatiota, aikaa ja itsepohdiskelua kaikilta osapuolilta. Ohjaaminen selkokielellä vaatii ohjaajalta epävarmuuden sietämistä potilasturvallisuutta vaarantamatta. Selkokieli vaatii myös kaikilta osapuolilta keskeneräisyyden sietämistä, sillä kielitaito ja ammattitaito kehittyvät opiskelijoilla eri tahtiin. Ohjausresursseja on tärkeää tarkastella sekä harjoittelupaikoilla että koulussa, koska ammatillisen ohjaamisen lisäksi tarvitaan ohjausta kulttuuriin ja kieleen. Harjoitteluohjaajille on hankkeessa räätälöity koulutuspaketti, joka sisältää koulutusta myös monikulttuurisuuteen ja selkokieleen.

Moduuliharjoittelussa korostuu ojaajan sekä tiimin tuki. Viikoittaiset reflektiot auttavat ymmärtämään, mitä on opittu ja mihin kannattaa seuraavaksi kiinnittää huomiota.

Tulevaisuus

Jotta jatkossakin voidaan taata ammattitaitoinen ja laadukas hoiva, hoito ja kuntoutus, on löydettävä tapoja, joilla muut kuin suomea äidinkielenään puhuvat ammattilaiset sijoittuvat työelämään. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollossa pitää huomioida vielä paremmin monikulttuuriset työyhteisöt ja potilaat. Oppilaitokset eivät yksin kykene kouluttamaan terveydenhuollon ammattilaisia. Siksi yhteistyö eri terveydenhuollon harjoittelupaikkojen kanssa on välttämätöntä ja korvaamatonta.

Kiristyvässä työelämässä kiire ja ajanpuute verottavat luovuutta ja jaksamista. Olemme hankkeessa todenneet, että selkokielineen ja kielitietoinen ohjaus vaatii aikaa. Työnantajien, työntekijöiden, opiskelijoiden ja koulutusorganisaatioiden on tärkeä pohtia vaihtoehtoja asian ratkaisemiseksi. Koulutettua työvoimaa ei ole varaa jättää työllistämättä. Opin portaita työelämään -hankkeessa on löydetty yksi ratkaisumalli monikulttuurisesta, monikielisestä ja monialaisesta moduuliharjoittelumallista.

Lähteet

Ammattibarometri. (2021). Fysioterapeutit ym. Haettu 11.3.2021 osoitteesta <https://www.ammattibarometri.fi/kartta2.asp?vuosi=21ii&ammattikoodi=3255&kieli=fi>

Ammattibarometri. (2021). Sairaanhoidaja ja terveydenhoitaja. Haettu 11.3.2021 osoitteesta <https://www.ammattibarometri.fi/kartta2.asp?vuosi=21ii&ammattikoodi=3221&kieli=fi>
[N:978-952-263-369-9](https://www.ammattibarometri.fi/kartta2.asp?vuosi=21ii&ammattikoodi=3221&kieli=fi)

Kinnunen, A. (2019). Hoitotyön kliininen harjoittelu opiskelijamoduulina. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ja heidän ohjaajiensa kokemuksia opiskelijamoduulipilotista. [Pro Gradu-tutkielma. Itä-Suomen yliopisto].

Manninen, K. (2014). EXPERIENCING AUTHENTICITY – The core of student learning in clinical practice. [Väitöskirja. Karolinska Institutet Stockholm].

OKM. (2019). Tutkintoon johtavan koulutuksen kehittäminen tukemaan sosiaali- ja terveystalouden uudistamista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019.

Valtioneuvosto. (2021). Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035. Valtioneuvoston julkaisu 2021: 74.

Työelämäyhteistyö maahanmuuttajien S2- opetuksessa

Niina Engblom, WinNova

Suomen kielen taidon kehittäminen on ammattitaidon hankkimisen ohella ammatillisessa koulutuksessa opiskelevan maahanmuuttajataustaisen opiskelijan tärkein tavoite: kieli on oppimisen väline ja kohde samanaikaisesti, sillä tutkintotavoitteinen ammatillinen koulutus suoritetaan suomen kielellä. WinNovassa on noin 500 äidinkieleltään muun kuin suomenkielistä opiskelijaa, joiden silmissä suomen kieli on avain työelämään. Muun opetus- ja ohjaushenkilöstön tuen ohella suomi toisena kielenä -opettajat johdattelevat opiskelijoita kielenoppimisen tiellä niin oppilaitoksen oppimisympäristöissä kuin yhteistyössä työelämän kanssa mm. työnantajien esittely- ja rekrytointitapahtumissa sekä yrityskäynneillä.

Työelämäyhteistyön tiivistämisessä kielenopetuksen yhteydessä apuna oli Opin portailta työelämään Satakunnassa -hanke (ESR), jonka lähtökohtana WinNovan osalta vuosina 2019–2021 oli kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden työllistymisen edistäminen ja työelämän edustajien monikulttuurisuus- ja kielitietoisuusosaamisen vahvistaminen. Tavoitteena oli edistää kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden työllistymistä Satakunnassa kehittämällä opiskelijoiden työnhakutaitoja, järjestämällä rekrytointitilaisuuksia ja hyödyntämällä omakielisiä työntekijöitä yhteistyössä. Työelämän osalta tavoitteena oli vahvistaa työelämän edustajien monikulttuurisuus- ja kielitietoisuusosaamista työelämälähtöisesti, jotta kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden ohjaaminen ja rekrytointi helpottuisi ja työllistyminen tehostuisi.

Kielenoppijoista tekijöitä työelämän tarpeisiin

Hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen melko hyvin. Hankkeen avulla pystyttiin nostamaan keskusteluun sekä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden työllistymistä että potentiaalia työvoimana sekä kyseenalaistamaan täydellisen suomen kielen taidon vaatimus. Tämä tapahtui sekä oppilaitoksen sisällä että myös työelämäverkostoissa.

Hankkeessa kehitettiin kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden yksilöllistä työllistymisen tukea, luotiin palvelumalli kohderyhmän työhaun ohjauksesta ja kehitettiin ohjauksessa käytettävää materiaalia. Hankkeen avulla vahvistettiin kohderyhmän työllistymistä edistävää yhteistyötä oppilaitoksen sisällä mm. kieltenopettajien ja ammattiaineiden opettajien kanssa. Monikieliset ohjaajat toimivat työllistymisen edistämässä hanketoimijoiden ja opiskelijoiden tukena.

Opiskelijoiden kieli- ja työllistymisvalmiuksia tuettiin myös erilaisilla kohtaamisilla työnantajien kanssa, kuten verkossa toteutetuilla rekrytointilaisuuksilla, työhaastatteluilla, työpaikkavierailuilla ja työntekijävierailuilla, joissa työnantajien lisäksi maahanmuuttajataustaiset työntekijät toimivat kokemusasiantuntijoina ja kertoivat omasta työllistymisestään.

Hankkeessa kehitettiin konkreettista materiaalia maahanmuuttajien ohjaustyöhön ja työllistymisen edistämiseen sekä kielenopetuksessa hyödynnettäväksi: Selkeä työnhaun muistikirja (työnhakuopas maahanmuuttajataustaisten ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien käyttöön ja ohjaamiseen), vahvuusjulistite ohjaustyön tueksi, muistilista maahanmuuttajataustaisen opiskelijan työnhaun ohjaukseen ja työnhaun ohjauksen prosessimalli. Muistikirjaan ja muihin lopputuotoksiin on mahdollisuus tutustua Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeen nettisivuilla.

Vierailut työpaikoilla paikan päällä ja virtuaalisesti

Koronatilanteen takia vuosina 2019–2021 vierailut työpaikoilla eivät juurikaan olleet mahdollisia. Tiukkojen koronarajoitustoimien aikaan vierailu mm. Ulvilan konepajalle järjestyi virtuaalisesti etäkokousjärjestelmää hyödyntäen, mutta aidon vuorovaikutuksen mahdollistavia fyysisiä käyntejä odotettiin. Yritysvierailu Merikarvialle Merry Monkiin ja Merry Campingiin toteutui lopulta kesäkuussa 2021. Vierailulla tutustuttiin työtehtäviin em. yrityksissä ja kuultiin yritykseen työllistyneen kokemusasiantuntijan puheenvuoro. Vierailulle osallistui WinNovasta kahdeksan maahanmuuttajataustaista ravintola- ja cateringalan perustutkinto-opiskelijaa sekä suomen kielen opettaja, ammattialan opettaja ja monikielinen ohjaaja.

Merikarvialaisen yritysryppään omistajapari otti vierailijat kesäsesongin kynnyksellä lämpimästi vastaan, esitteli harjoittamaansa majoitus- ja ravintola-alan toimintaa sekä kertoi työnantajan näkökulmasta tarjoamistaan työtehtävistä, työllistymismahdollisuuksista ja työnantajan odotuksista työntekijöille. Suomen kielen opettaja johdatteli esittelyä niin, että se pidettiin selkosuomeksi ja keskustelu oli vuorovaikutteinen ja käsitteli monipuolisesti opiskelijoita kiinnostavia aiheita. Kysymään kannustaminen ja ymmärtämisen varmistaminen saa osallistujat kokemaan keskustelun mielekkääksi ja oppiminen tehostuu. Monikielinen ohjaaja toi mahdollisuuden tähän myös muun kuin suomen kielen välityksellä.

The Merry Monk Gastropubin omistaja Paavo Munkki kertoo ravintolatyöstä ravintola- ja cateringalaa opiskeleville maahanmuuttajataustaisille vieraille ja heidän opettajalleen.

Antoisaksi vierailun teki se, että puhujaksi saatiin myös ravintolan keittiössä työskentelevä ja oppisopimuksella WinNovassa opiskeleva maahanmuuttajataustainen kokkiopiskelija, joka puheenvuorossaan jakoi kokemuksiaan mahdollisista koulutus- ja työllistymispoluista, työtehtävistään, haasteistaan ja haaveistaan. Hänelle oli tarjoutunut tilaisuus aloittaa työnteke vähäisellä suomen kielen taidolla, jota hän oli kehittänyt sujuvaksi suulliseksi taidoksi työnteon ohessa. Nykyiset oppisopimusopinnot sopivat hänelle teoriaopintoja paremmin, koska hän koki oppivansa parhaiten tekemällä ja kontaktissa ihmisten kanssa. Työnantaja kiitti hänen joustavuuttaan, nopeuttaan ja asennettaan työhön – seikkoja, jotka olivat työ- lupa- ja kielihaasteista huolimatta saaneet työnantajan palkkaamaan henkilön ensin tiskariksi ja kokemuksen karttuessa ja työvoiman akuutissa tarpeessa keittiöön harjoittelijaksi ja lopulta kokiksi.

Tämä vierailu oli kokemusoppimista parhaimmillaan, sillä kohteina oli opiskelijoiden ammat- tialaa edustavat yritykset, joista saimme kuulla sekä työnantajan että vertaisen, maahan- muuttajataustaisen työntekijän näkökulmat. Opintomatka oli osa opiskelijoiden valinnaisia suomi toisena kielenä -opintoja, mikä kartutti osaamispisteitä yhteisiin tutkinnon osiin. Toisaalta hyviä kokemuksia saimme myös hankkeessa virtuaalisesti toteutetuista pop up -rekrytointi- tilaisuuksista, joissa pääsääntöisesti Teamsin välityksellä työnantaja kertoi yrityksestä ja sen toimialasta, työtehtävistä ja työmahdollisuuksista ja opiskelijoilla oli mahdollisuus esittää ky-

symyksiä. Tällaisia virtuaalilaisuuksia toteutettiin yhteistyössä mm. metalli-, muovi-, majoitus-, ravintola-, hoiva sekä kunta- ja teollisuuden alan työnantajien kanssa. Parhaiten onnistuivat virtuaalilaisuudet, joihin osallistuvat opiskelijat olivat jo opinnoissaan tottuneet aktiiviseen vuorovaikutukseen verkossa, ja heitä oli pyydetty etukäteen valmistautumaan kysymysten esittämiseen. Aina vilkasta vuoropuhelua ei kuitenkaan syntynyt, ja sitä on opettajan tai moderaattorin vaikea saada pakotetusti luotua.

Työntekijävierailut työelämätietouden ja kielitaidon kehittämiseksi

Maahanmuuttajataustaiset valmistumisvaiheessa olevat opiskelijat nähdään entistä potentiaalisempina työntekijöinä ja myös ratkaisuna työvoimapulaan. Epätäydellistä suomen kielen taitoa on aiemmin usein pidetty esteenä työllistymiselle, mutta nykyään puutteita kielitaidossa sallitaan jo ehkä hieman paremmin, koska on huomattu, että ammattitaito ja varsinkin asenne työtä kohtaan voivat olla huippuluokkaa. Hankkeen viestinä on ollutkin murtaa kielimuuri mm. lisäämällä ymmärrystä siitä, että kielitaito ja ammattitaito eivät ole sama asia.

Lokakuussa 2021 järjestettiin työntekijävierailujen sarja Porin palveluliikelaitoksen ateria- ja puhtausalan työtilaisuuksista ja tarpeesta saada alalle kouluttautumaan lisää väkeä. Tavoitteena oli tarjota maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille oikeaa tietoa alasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista. Kolme eri vierailijaparia eli maahanmuuttajataustainen työntekijä sekä työpaikkaohjaaja tai lähiesimies vierailivat WinNovassa kolmena päivänä. Yhden vierailun kesto oli noin 1,5 tuntia, ja työntekijävierailuihin osallistui lähes 100 ammatillisessa koulutuksessa tai kotoutumiskoulutuksissa opiskelevaa. Osa opiskelijoista osallistui yhteen ja osa kahteen vierailukertaan.

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat niin kotoutumiskoulutuksista, ammatillisiin opintoihin valmistavasta koulutuksesta kuin ammatillisista perustutkinto-opinnoista saivat tilaisuuden kehittää kielitaitoaan sekä lisätä tietouttaan alueen ateria- ja puhtausalan töistä maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden ja heidän ohjaajiensa kertomana. Reippaat työntekijät ja ohjaajat kertoivat opiskelijoille työelämän arjesta. Opiskelijoita kiinnostivat muun muassa työllistymisen mahdollisuudet, oppisopimus ja sijaisuudet sekä työelämän pelisäännöt. Oikeaa tietoa jakamalla madalletaan työllistymisen kynnyksiä. Keskustelut antoivat opiskelijoille paljon tietoa siitä, millaista työ todellisuudessa on ja mitä mahdollisuuksia ala tarjoaa. Varmasti monen mielikuvat muuttuivat alan työtehtävistä. Joillakin osallistujilla heräsi kiinnostus kouluttautua ateria- ja puhdistuspalvelualan tehtäviin ja työskennellä alalla. Osallistujille kävi myös selväksi, että työntekijöille olisi tarvetta ja alalle suuntautuvien työharjoittelu olisi mm. palveluliikelaitoksella mahdollista.

Kielen oppimisen kannalta tällaiset aidot, keskustelun mahdollistavat tilaisuudet ovat monessa mielessä tärkeitä: tiedon jakamisen lisäksi ne tuottavat erilaisia kielellisiä malleja ymmärtämisen ja tuottamisen harjaannuttamiseksi, antavat mahdollisuuden sanavaraston ja ilmaisukyvyyn kasvattamiseen sekä motivoivat samastuttavissa olevan roolimallin muodossa. Jokaista vierailua emännöi suomen kielen opettaja, joka varmisti keskustelun pysyvän kielellisesti sellaisella tasolla, että kaikkien osallistujien oli mahdollista ymmärtää esittelyn pääkohdat. Vierailujen aikana keskeistä sanastoa opiskeltiin niin, että esittelyssä esiin tulleet

avainsanat toistettiin, kirjoitettiin taululle ja niiden merkitystä avattiin kuulijoita osallistamalla. Tällainen monikanavaisuus tukee uusien käsitteiden ymmärtämistä ja mieleen painamista. Monella ammattikouluopiskelijalla opiskelutaidot ovat vähäisen koulutaustan vuoksi heikot ja harjaantumattomat, ja näissä tilanteissa pyritään antamaan malli opiskelutekniikasta. Usein tosin yksittäinen kielenoppija luottaa opettajan luotsaavan hänet toivottuihin tavoitteisiin ja uuden oppiminen perustuu vahvasti kuunteluun ja katsomiseen, hyvin harvalla muistiinpanojen tekemiseen kuvaamalla tai muistiin kirjoittamalla. Ihanteellisesti opittua kerrataan vielä seuraavan tilaisuuden tullen opettajan johdolla.

Porin palveluliikelaitoksella toimitaluhoitajana työskentelevä Maria Saikku ja hänen työpaikkaohjaajansa Saira vierailivat WinNovassa kertomassa ammatillisia opintoja suunnitteleville tai suorittaville maahanmuuttajaopiskelijoille ateria- ja puhtausalan töistä ja työmahdollisuuksista.

Lopuksi

Yhteistyö työnantajien kanssa tiivistyi Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeen aikana ja luotuja yhteistyösuhteita työnantajiin pidetään yllä, mikä mahdollistaa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden työpaikkavierailut, työpaikalla tapahtuvan oppimisen jaksot ja työllistymisen myös jatkossa. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten kokemusasiantuntijoiden näkökulma on tärkeä tuoda esiin kielenoppimisessa ja työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa ja mahdollistaa aito kohtaaminen työpaikkaohjaajien kanssa jatkossakin.

Myös työelämän edustajat saivat itselleen konkreettista monikulttuurista ja kielitietoista osaamista osallistumalla hankkeen tapahtumien, kuten rekrytointilaisuuksien, työpaikkavierailujen ja työntekijävierailujen järjestämiseen, sekä ottamalla osaa työpaikkaohjaajakoulutuksen monikulttuurisuutta käsittelevään osioon. Jatkossa he ovat valmiimpia tukemaan kielenopijoita, ohjaamaan maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita ja palkkaamaan heitä yritykseensä.

Lähteet

Alhosalo, M. & Lehtio, K. (2021). WinNovasta työelämään. Esimerkkejä maahanmuuttajien ammatillisista opintopoluista ja työhön sijoittumisesta. [Ammatillisen opettajakorkeakoulun kehittämistyö, Tampereen ammattikorkeakoulu].

Opin portailta työelämään Satakunnassa -sivusto. (n.d.)

<https://opinportailta.diak.fi/hankkeet/opin-portailta-tyoelamaan-satakunnassa/>

Talaszjärvi, S. (2021). Suomi toisena kielenä -opiskelijan ammatillinen kielitaito. [Maisterintutkielma, Jyväskylän yliopisto]. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/76792?locale-attribute=en>

Työnhaun selkeä muistikirja. (2021). Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeen julkaisu. WinNova. https://issuu.com/winnova/docs/tyonhaun_selke_muistikirja.

Kielipajasta työkaluja terveydenhoitoalan opiskelijoille

Jaana Puurunen, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Anna Taimi, Sataedu ja Marja Tomberg, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Diakonia-ammattikorkeakoulun, Sataedun ja Satakunnan ammattikorkeakoulun yhteisessä Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeessa on toteutettu suullisiin ja kirjallisiin tilanteisiin keskittyviä kielipajoja. Hoitoalan opiskelijoille tarjotuissa pajoissa on harjoiteltu erilaisia raportoinnin ja vuorovaikutuksen tilanteita.

Ensimmäisten kielipajojen aiheina olivat työpaikan suulliset ja kirjalliset tilanteet. Opiskelijat pääsivät harjoittelemaan muun muassa asiakaspalvelutilanteita, työohjeiden antamista, muistiinpanojen tekemistä, sähköpostiviestintää ja työnhaun asiakirjojen laadintaa.

Kolmas kielipaja, raportointi sote-alalla, oli suunniteltu työelämän tarpeiden perusteella vahvistamaan sosiaali- ja terveysalalle opiskelevien osaamista erityisesti potilastietojen kirjaamisessa. Kielipaja toteutettiin eri asteen suomen kielen opettajien ja hoitotyön opettajan hedelmällisenä yhteistyönä.

Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeessa yhteistyötä tekevät alueen ammattikorkeakoulut ja ammatillinen oppilaitos. Tavoitteena on ollut monikulttuuristen opiskelijoiden työllistyminen, joten kielipajoissa otettiin selkeä näkökulma työelämälähtöiseen koulutukseen. Kokemusasiantuntijat ja puheenvuorot liittyivät työskentelyyn suomalaisessa kulttuurissa tai esimerkkejä haettiin työpaikoilta ja työssä tarvittavasta kielestä.

Kirjaamisen haasteet hoitoalan opiskelijoille

Hoitoalalla kirjaaminen tarkoittaa potilastietojärjestelmään tehtyjä merkintöjä potilaan tilasta ja hoitotoimista. Kirjaaminen on hoitajan keskeisimpiä taitoja, ja sen tarkoituksena on taata potilaan hyvä hoito ja hoitoprosessin asianmukainen toteutuminen, seuranta ja jatkuvuus. Potilaalla on oikeus saada nähdä häntä koskevat kirjaukset, joten kirjausten pitää olla myös potilaan ymmärrettävissä. Lain mukaan kirjaamisessa onkin käytettävä selkeää kieltä ja käsitteiden pitää olla yleisesti tunnettuja ja käytettyjä.

Sanotaan, että "mitä ei ole kirjattu, sitä ei ole tehty". Kirjausten puuttuminen voikin pahimmillaan vaarantaa potilaan hoidon, jos esimerkiksi seuraava hoitoyksikkö ei saa hoidon kannalta oleellisia ja tarkkoja kirjauksia. Kirjaamisella varmistetaan niin potilaan kuin myös hoitajan oikeusturva.

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat kokevat erilaisiin potilastietojärjestelmiin kirjaamisen erityisen haastavana. Verkkovälitteisesti toteutettu kielipaja tarjosi lisätietoa ja käytännön oppeja maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille, joilla oli jo toimiva peruskielitaito (noin B1.1).

Kielipajassa opiskelijat tutustuivat myös kirjauksessa käytettäviin verbirakenteisiin. Hoitotyötä kirjattaessa on osattava tiettyjä lause- ja muotorakenteita, esimerkiksi partisiippirakenteita, vaikka ne tulevat usein kieliopinnoissa melko myöhäisessä vaiheessa. Kirjatessa käytetään osaltaan rakenteita, jotka toimivan peruskielitaidon hallitseva jo osaa, koska esimerkiksi "asukas syönyt ja yskinyt tai potilas kertonut" ovat tuttuja perfektimuodoista. Kirjatessa tarvitaan kuitenkin myös rakenteita, kuten passiivin perfektiiä, jota peruskielitaidon omaava ei usein vielä hallitse. Esimerkkejä tällaisista rakenteista ovat "avustettu ruokailussa tai annettu päivälääke".

Simuloitu alkuhaastattelu oppimisen keinona

Kielipajassa annettiin paitsi informaatiota kirjaamisesta, simuloitiin myös potilaan alkuhaastattelu, jossa hoitajan roolissa oli juuri valmistuva sairaanhoitaja, ja potilaan roolissa terveysalan opettaja. Lähihoitajaopiskelijoita pyydettiin tekemään havaintoja tilanteen aikana. He pitivät kielipajan esimerkkiä simuloidusta potilaan alkuhaastattelusta havainnollistavana. Osa haastattelukysymyksistä oli entuudestaan tuttuja, mutta myös uusia oppeja mahtui mukaan. Opiskelijat oppivat, miten erilaisia asioita voi kysyä eri tavoilla potilaalta.

Simuloitu haastattelu käytiin esityksen jälkeen läpi yhdessä osallistujien kanssa, jotta kaikille tuli selväksi, miksi asioita kysytään ja mihin eri tiedot voi kirjata. Potilastietojärjestelmiin kirjaaminen on usein ennen harjoittelua vielä opiskelijoille uusi asia. Kielipajan jälkeen tulevaisuutta varten muistissa on toivottavasti kuitenkin tärkein asia: miksi asioita kysytään potilaalta. Potilaan käyttämät puhekielen ilmaiset ja murre sanat olivat myös yksi asia, jota käytiin läpi.

Kielipajojen lyhyt simulaatiotilanne vastaa osaltaan funktionaalista kielenopetusta, jossa kieli nähdään ensisijaisesti viestinnän välineenä. Opetuksessa korostetaan suullista kielitaitoa ja kielen käyttöä aidoissa tilanteissa, eikä opetuksessa keskitytä esimerkiksi kielioppisääntöihin tai muotojen analyysiin. Opittu sanasto koetaan simulaation aikana aidossa kontekstissa kielenkäyttäjälle "tarpeellisena" ja "käyttökelpoisena".

Ammatillisten taitojen kehittymisen kannalta funktionaalinen kielenopetus on erittäin keskeistä: kielitaito nähdään tilannekohtaisena taitona, jolloin pyritään opettamaan ammatteihin liittyviin tilanteisiin sopivaa kieltä, rakenteita, fraaseja ja sanastoa. Kielipajan esimerkissä hoitoalan opiskelija oppii ennen kaikkea alan sanastoa tai reagoimista ja viestintää omassa ammatissaan tyypillisissä tilanteissa, kuten asiakaskohtaamisissa.

Ammatillisen asiantuntijan osallistuminen ja ohjauksessa mukana oleminen yhdisti työelämän käytännön kieleen. Terveystieteen opettajan asiantuntijuus korosti harjoituksessa konkreettista: "Mitä kysyt ja miksi kysyt? Mitä hoidolle tärkeää nousi esiin?" Kielenopettaja nosti esille vaihtoehtoja ja kielellisiä perusrakenteita: "Miten kysyt? Mitä vastauksella tarkoitetaan?"

Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeessa toteutettiin kolmen kielipajan sarja ammatti- ja korkeakouluissa opiskeleville, joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi.

Hoitajan hyvät vuorovaikutustaidot avainasemassa

Valmistuva sairaanhoitajaopiskelija oli kielipajassa myös kokemusasiantuntijan ja mentorin roolissa, ja hän korosti opiskelijoille, että opinnoissa on tärkeää käyttää rohkeasti kieltä ja osallistua aktiivisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin niin kahvihuoneessa, hoitotyössä kuin potilashaastattelussa. Mentorin puheenvuoro vahvistaa kuulijoiden motivaatiota.

Terveysalan opettaja kertoi kielipajassa terveydenhuollon alalla käytössä olevasta hoitotyön tarve- ja toimintoluokitusjärjestelmästä, jota käytetään potilaalta kerätyn tiedon kirjaamisessa. Terveysalan opettaja ja sairaanhoitajaopiskelija havainnollistivat vuorovaikutustilannetta konkreettisella alkuhaastattelulla.

Osallistuneiden opiskelijoiden kommentit olivat innostuneita. Heistä oli hyvä huomata, miten esimerkkinä käyty potilaskeskustelu etenee, millaisia vastauksia voi tulla ja miten niistä kerätään tärkeitä tiedot. Työelämässä tarpeellisen kirjaamisen simulointi onnistui, kun harjoitus tehtiin samalla kiinnitettynä tehtyihin havaintoihin: pohjana alkuhaastattelu, potilaalle tehdyt kysymykset ja niistä saadut tiedot sekä lopullinen kirjaus. Harjoittelun myötä opiskelija oppii sanoittamaan havaintojaan oikein.

Jälleen kerran tuli selväksi, miten tarpeellista työelämään valmistava viestinnällinen koulutus on, ja kuinka sen pitää ehdottomasti olla osa ammattiin tähtäävää koulutusta. Toiminnallisin menetelmin siitä saadaan kiinnostavampaa ja opiskelijoita motivoivaa. Yhteistyöllä ja tiimiopettajuudella turvataan asiantuntijuus ja aito linkitys työhön.

Lähteet

Aalto, E., Mustonen, S. & Tukia, K. (2009). Funktionaalisuus toisen kielen opetuksen lähtökohtana. *Virittäjä* 3, 402–423.

Airaksinen, R. & Maunu, N. (2020). *Toiminnallinen kielenoppiminen*. Otava

Jäppinen, T. (2010). Suomi (S2) korkeakoulutettujen työssä. Millainen kielitaito riittää? Teoksessa M. Garant & M. Kinnunen (toim.), *AFinLA-e Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 2010*, (2), 4–16.

Kielipajan sisällöissä hyödynnetty materiaalia SPIRAALI – Monikulttuurisuudesta hyvinvointia hoitotyöhön -hankkeen sivulta: <https://spiraalihanke.wordpress.com/kirjaamiskoulutus/>

Kielipajan järjestelyt esr-hanke Opin portailta työelämään Satakunnassa: <https://opinportaila.diak.fi/hankeet/opin-portailta-tyoelamaan-satakunnassa/>

Kulttuurikokemuksia ja verkostoja kansainvälisille opiskelijoille

---

Jaana Häkli, LAB-ammattikorkeakoulu

Kansainväliset opiskelijat ammattikorkeakouluissa opiskelevat suomea toisena kielenä osana opintojaan, jotta toivottavasti saavat niin hyvän kielitaidon opintojensa aikana, että löytävät Suomesta työtä ja voivat toimia työtehtävissä suomen kielellä. Osana kielenopetusta kollegani varmasti kertovat suomalaisesta kulttuurista englantia tukikielenä käyttäen, mutta kuinka syvällisesti, kun opintojakso kuitenkin painottuu kielen oppimiseen? Tutkinto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluissa on myös paljon vaihto-opiskelijoita, jotka ovat kiinnostuneita ymmärtämään Suomea syvemmin ja haluavat maksimoida kulttuurikokemuksensa sinä lyhyenä aikana, kun ovat maassa.

TalentHUB Etelä-Karjala -hankkeessa kehitettiin kaksi opintojaksoa, Finnish Culture and Society ja Finnish at Work 2, joissa hyödynnettiin työelämäyhteistyötä kielen ja kulttuurin oppimisessa. LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun kansainväliset palvelut olivat aiemmin esittäneet myös pyynnön kielikeskukselle laatia Finnish Culture and Society -opintojakso, joka auttaisi kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita ja vaihto-opiskelijoita ymmärtämään paremmin maata, jossa he suorittavat tutkintonsa tai osan siitä. Toiveena on, että kulttuuriopinnot auttaisivat opiskelijoita sopeutumaan Suomeen ja integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan paremmin niin opintojen aikana kuin valmistumisen jälkeen.

Taustatekijänä panostuksille suomen kielen ja kulttuurin oppimiseen ovat myös korkeakouluille asetetut muutokset rahoitusmallissa. Osa korkeakoulun tuloksesta riippuu siitä, miten hyvin kansainväliset opiskelijat työllistyvät Suomeen valmistumisensa jälkeen. Suomessa on työvoimapula monilla aloilla, ja TalentBoost-ohjelman kautta Suomeen halutaan enemmän ja enemmän työperäistä maahanmuuttoa. Esimerkiksi Etelä-Karjalassa tehdyn selvityksen mukaan (Virsi 2020) valtaosa maakunnan yrityksistä on kiinnostunut palkkaamaan kansainvälisiä osaajia. Kuitenkin työelämäyhteyksien ja verkostojen puute on kansainvälisillä opiskelijoilla usein suurin ongelma työllistymisessä (Antikainen et al 2020, s.127). Opetus- ja kulttuuriministeriön (2019) julkaisun mukaan joka neljäs kansainvälinen korkeakouluopiskelija haluaa jäädä Suomeen, jos työpaikka löytyy. Kyseisillä opintojaksoilla haluttiin tarttua tähän integroitumishaasteeseen ja vastata myös opiskelijoiden tarpeeseen ymmärtää opiskelumaansa kulttuuria syvällisemmin.

Kolmen opintopisteen Finnish Culture and Society -opintojakso pilotointiin syksyllä 2021. Opintojakson sisällöissä painotettiin Suomen historian, hyvinvointiyhteiskunnan, arvomaailman, työelämän periaatteiden ja kestäväen kehityksen ja kulttuuriperinteiden ymmärtämistä. Vastauksia annettiin opiskelijoille myös kysymykseen, miksi suomalaiset ovat maailman onnellisin kansa vuodesta toiseen tai perehdyttiin suomalaiseen muotoiluun. Opintojakso toteutettiin englanniksi, mutta jokaiseen käsiteltävään teemaan oli lisätty myös aiheeseen liittyvä sanalista, jonka avulla haluttiin aktivoida opiskelijoita omaehtoiseen sanaston kartuttamiseen. Esimerkiksi Suomen historiaan liittyvät sanat kuten jääkausi, suuruhtinaskunta, rintamamiestalo, evakko tai sisällissota tuskin tulevat esiin suomen alkeiden opetuksessa. Opetusmenetelminä käytettiin erityisesti verkkoluentoja, artikkeleja ja videoita, joiden avulla opiskelijat opiskelivat itsenäisesti sekä kulttuuriaktiviteetteja, joiden suorittaminen kuului pakollisena osiona opintojaksoon refleктоivan esseen ja verkkotentin lisäksi. Sanaston oppimista ei kurssilla kuitenkaan testattu, koska opiskeltavien asioiden määrä olisi ylittynyt.

Työelämäyhteistyön linkittäminen opintojaksoon alkoi yhteydenotoilla alueen matkailu- ja kulttuuripalveluja tuottaviin yrityksiin ja julkishallinnon organisaatioihin, urheiluseuroihin ja joihinkin kansalais- ja hyväntekeväisyysjärjestöihin. Kerroin heille, millainen potentiaalinen asiakaskunta sadat kansainväliset opiskelijat niin Lappeenrannan kuin Lahden kaupungeissa kuin Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen maakunnissa laajemminkin ovat. Opiskelijamäärät ja heidän kansallisuksiensa kirjo olivat yllätyksiä monille työelämän edustajille. Tiedon saatuaan he innostuivatkin keskustelemaan usein laajemmin siitä, miten he voisivat hyödyntää opiskelijoiden osaamista paremmin esim. työelämäprojekteissa korkeakoulun kanssa. Neuvottelin heidän kanssaan myös opiskelijahinnan lanseeraamisesta palveluun, miten kansainväliset opiskelijat voisivat hyödyntää kansalais- ja hyväntekeväisyysjärjestön palveluja ja toimintaa ja sitä kautta saada itselleen tärkeitä niin ammatillisia kuin sosiaalisia verkostoja Suomeen. Yhteydenotot yrityksiin veivät aikaa, mutta uskon, että panostus siihen hyödyttää korkeakouluja molemmissa kaupungeissa myös myöhemmin, kun kehitämme yhteistyötä työelämän toimijoiden kanssa.

Jokainen opiskelija suoritti vähintään kolme eri kategorioihin luokiteltua kulttuuriaktiviteettiä, jotkut innostuivat suorittamaan kymmenkuntakin aktiviteettiä. Kurssipalautteessa kulttuuriaktiviteetit koettiin rikastuttavina kokemuksina, jotka auttoivat opiskelijoita ymmärtämään suomalaisen kulttuurin ja elämäntavan eksotiikkaa. Opiskelijat saivat syvempiä ja ennen kaikkea autenttisia kokemuksia Suomesta ja työelämän toimijoille puolestaan kansainväliset opiskelijat asiakkaina ja palvelujen kuluttajina tulivat tutummaksi. Tämä on johtanut myös siihen, että yritykset ja organisaatiot ovat lisänneet enemmän tietoa englanniksi verkkosivuilleen ja ovat muuttaneet myös palvelujensa hinnoittelua opiskelijaystävällisemmäksi.

Opiskelijat dokumentoivat kuvina ja videoina käyntejään lukuisissa museoissa, matkailukohteissa, luomutilalla, urheilu- ja kulttuuritapahtumissa, osallistumisinaan urheiluseuran harjoitukseen sekä kansalaisopiston harrastetunneille sekä esim. retkiään kansallispuistoissa, metsässä jne. Kaikki kulttuuriaktiviteetit eivät pitäneet sisällään työelämäyhteistyötä, sillä opiskelijoille annettiin mahdollisuus valita kohteet heidän oman mielenkiintonsa mukaisesti ja aktiviteetteihin kuului myös monia suomalaiseen elämäntapaan liittyviä kulttuurikokemuksia. Oli hienoa nähdä videoita ja kuvia siitä, kuinka esim. kenialainen opiskelija luisteli kuin Disneyn elokuvasta kuuluisa Bambi ensimmäistä kertaa elämässään, saksalainen opiskelija oli osallistunut hirvenmetsästykseen, iranilainen opiskelija perheineen oli tehnyt yöpymisen sisältävän telttaretken suomalaiseen luontoon ja käynyt poimimassa opettelemiaan suppilovahveroita

ja tatteja, tai kuinka opiskelija opetteli neulomaan YouTubesta löytyvien videoiden avulla ja neuloi pipon pojalleen. Olisi varmasti ollut hauskaa osallistua ison vaihto-opiskelijaryhmän säränsyöntiin Lemillä, sillä vain tilauksesta valmistettavaa särää saa esim. ravintola Kippurasarvessa nauttia niin monta lautasellista kuin jaksaa syödä. Ruoanlaittoon liittyvät aktiviteetit olivat ylipäättään kaikista suosituimpia, sillä suomalaisen ruokakulttuurin perinneruoat ja maut kiinnostavat. Näin ollen kansainvälisten opiskelijoiden kotikeittiöissä onkin valmistettu mm. uunilohta, mustikkapiirakkaa, karjalanpiirakoita, joulutorttuja ja korvapuusteja.

Hieman yllättäen kulttuuriaktiiviteettien myötä lappeenrantalainen talviuintiseura on saanut uusia jäseniä kansainvälisistä opiskelijoista. Monet opiskelijat ovat todella astuneet oman mukavuusalueensa ulkopuolelle tutustumalla suomalaiseen saunakulttuuriin ja siihen liittyvään alastomuuteen esim. julkisissa saunoissa. Opiskelijan henkisen kasvun kannalta on tärkeää, että he oppivat käsittelemään omaan kulttuuriastaansa kuuluvia tabuja ja silti osallistumaan suomalaiseen elämään pelkäämättä, että he menettävät kulttuuri-identiteettiänsä. Kokemuksiaan opiskelijat reflektoivat esseissä, joiden lukeminen opettajana oli hauskaa, sillä ne antoivat perspektiiviä siihen, mikä Suomessa oikeasti kansainvälisiä opiskelijoita kiinnostaa ja askarruttaa. Ei sovi unohtaa myöskään, kuinka tärkeää on kansainvälisen opiskelijan henkisen hyvinvoinnin kannalta se, että opiskelijalla on elämässään Suomessa myös muuta kuin opinnot.

Pilotoinnin yhteydessä opiskelijat vastasivat tavallista yksityiskohtaisempaan kurssipalautteeseen, jota hyödynnettiin uuden toteutuksen laadinnassa. Kurssipalaute oli erinomainen ja kaikki vastaajat kertoivat, että kurssi oli auttanut heidän sopeutumisessaan opintoihin ja elämään Suomessa joko erittäin paljon tai paljon. Myös kulttuuriaktiiviteetit koettiin mielekkäinä. Kaiken kaikkiaan on hienoa nähdä, että hankeresursseilla on aikaansaatu tuote, jonka hyödyntäminen jatkuu myös hankkeen päättymisen jälkeen. Tammikuussa 2022 alkanutta uutta toteutusta markkinointiin laajemmin, ja nyt opintojaksolla on 130 opiskelijaa niin LAB-ammattikorkeakoulusta kuin LUT-yliopistosta. Kulttuuriaktiiviteettitarjontaa on myös nyt laajennettu Etelä-Karjalan ulkopuolelle niin, että monia kohteita on Päijät-Hämeessä, mutta myös Helsingissä, Tampereella ja Lapissa, jotka kaikki ovat suosittuja vierailukohteita esim. vaihto-opiskelijoiden parissa.

Kollegani toteuttivat osana TalentHUB-hanketyötä puolestaan opintojakson Finnish at Work 2. Opintojaksolla opiskelijat tutustuivat suomalaisen työelämän pelisääntöihin kuten aikäksitykseen, työturvallisuuteen ja tasa-arvoon kielitaitoa kehittämällä. Opintojakson tehtävien suorittamisen jälkeen opiskelija sai kansainvälisen osaajan työelämäpassin, jota hän voi hyödyntää työnhaussa. Yksi tehtävistä oli oman alan asiantuntijan haastattelemine ja varjostaminen päivän ajan paikallisessa yrityksessä, mikä vahvisti opiskelijoiden itsetuntoa suomen kielellä puhumiseen ja tutustutti kansainvälisiä opiskelijoita konkreettisesti erityisesti alueen pk-yrityksiin, jotka eivät usein ole kansainvälisten opiskelijoiden tuntemia. (Rantonen & Kovalev 2021.) Tutustuminen molemmin puolin madaltaa varmasti yritysten kynnystä ottaa kansainvälinen opiskelija harjoitteluun tai työllistää hänet valmistumisen jälkeen. Tiiviimpi yhteistyö työelämän kanssa luo myös uusia yhteistyömuotoja ja verkostoja niin kansainväliselle opiskelijalle kuin hänen ammattikorkeakoululleen.

Lähteet

Antikainen, M., Deselle, E. & Iso-Heiniemi, E. (2020). Töihin Suomeen: uraohjausta ja suomen kieltä kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille. Teoksessa: Stenberg, H., Antikainen M., Lintala, E. & Roivas, M. (toim.). Yhdessä kohti osaajien Suomea – oivalluksia maahanmuuton vastuukorkeakoulutoiminnasta. Helsinki: Metropolian Ammattikorkeakoulu. TAITO-sarja 63. 126–143. Haettu 18.3.2022 osoitteesta <https://www.theseus.fi/handle/10024/353493>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2019). Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantuloja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019: 31.

Rantonen, P., & Kovalev, T. (2021). Suuntana suomalainen työelämä. Haettu 18.3.2022 osoitteesta <https://www.labopen.fi/lab-pro/suuntana-suomalainen-tyoelama/>

Yrittäjätarinoista inspiraatiota omaan liikeideaan

Kaisa Vuolanne, Espoon koulutuskuntayhtymä Omnia

Toimin nykyään (aiemmin pitkään Porissakin opettaneena) äidinkielen ja suomi toisena kielenä -opettajana Espoon koulutuskuntayhtymä Omniassa, jossa kehitimme noin vuosi sitten uuden lukupiirikokeilun, sekä äidinkielen että s2:n opiskelijoita ajatellen.

Into uuden luomiseen syntyi halusta ylittää oppiaineiden joskus kaavamaisetkin rajat. Halusimme toimia tiiminä, monialaisesti ja työelämälähtöisesti. Niinpä päätimme yhdessä liiketalouden yrittäjyyden opettaja Jonna Haltian kanssa toteuttaa joitakin opintokokonaisuuksia yhdessä. Yhteinen huolestutti nuorten lukutaidon heikkenemisestä ajoi meitä opettajuuden tiimimäiseen toteuttamiseen. Myös vuorovaikutusosaamisen korostuminen opetussuunnitelmassa haastoi miettimään uudenlaisia toteutustapoja.

Asetimme alun alkaen päätavoitteeksi, että lukupiiriin osallistuva opiskelija lukee vähintään yhden yrittäjäelämäkerran ja reflektoi siihen omaa, yrittäjyysopintojen osana kehitteillä olevaa liikeideaansa. Saman kirjan lukemisen tarkoitus oli haastaa keskustelemaan luetuista asioista lukupiiritapaamisissa. Toiminnan toivottiin siten muistuttavan sosiokulttuurista lukutapa- ja esimerkiksi One book, one community -ohjelmaa, joka tuo yhteen ihmiset yhteisen kirjan äärelle.

Lukupiirissä haetaan käytännön tasolla ratkaisuja mahdollisiin lukemisen haasteisiin. Orientaatiossa opiskelijoille esitellään lukemisen hyötyjä sekä lukemisen merkitystä reading river -tyyppisesti. Tapaamisia elävöitetään, varsinkin heikkoja lukijoita ajatellen, kirjallisuusaiheisilla peleillä ja sovelluksilla. Kirjaa luetaan myös ääneen tai kuunnellaan yhdessä äänikirjaa. Esimerkiksi poikien lukemista seuranneiden tutkimusten mukaan perinteisestä yksin lukemisen perinteestä olisikin siirryttävä yhteisöllisempään lukemisen tapaan, jossa luetaan yhdessä sekä keskustellaan luetusta yhdessä.

Huoli lukutaidon heikkenemisestä ammatillisessa koulutuksessa on aiheellinen, sillä lukutaito on kiistatta kaiken oppimisen ja yhteiskunnassa pärjäämisen perusta ja keskeinen taito niin opiskelussa kuin tulevassa työelämässä. Mm. YK-liitto määrittelee lukutaidon demokraattisen yhteiskunnan perustaksi ja ihmisoikeudeksi, joka mahdollistaa yksilön kehityksen, koulutautumisen ja täyden kapasiteetin hyödyntämisen. Lukutaidolla on merkitystä myös terveyteen, hyvinvointiin, sukupuolten väliseen tasa-arvoon, kestäväan rauhaan, kehitykseen ja demokratian toteutumiseen.

Uudessa opetussuunnitelmassa korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ammatillisessa koulutuksessa sen opetusta lähestytään työelämälähtöisesti ja alakohtaista vuorovaikutusosaamista rakentaen. Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä käytännönläheiset ammatissa tarvittavat vuorovaikutustaidot korostuvat. Opiskelijan viestijäkuvan ja viestintärohkeuden vahvistaminen sekä opiskelijan motivoiminen vuorovaikutustaitojen kehittämiseen on keskeistä – onhan vuorovaikutusosaaminen yhä useammalla alalla keskeinen ammattiosaamisen ulottuvuus.

Lukemaan rohkaiseminen ja siihen liittyvien elämysten mahdollistaminen saattaa juuri oikeassa herkkyyksikaudessa elävälle olla todella merkityksellistä. Päivi Heikkilä-Halttusen artikkelissa (19.10.2020) ”Poikia houkutellaan nyt lukemaan huumorilla, alapääjutuilla ja mahdollisimman ohuilla kirjoilla – Onko kynnyks turhankin matala?” pohditaan myös itseänikin mietityttäneyttä teemaa. Liian helpoksi aineistoksi ei yrittäjätarinoita voinekaan luonnehtia. Esimerkiksi tekstilajeja kouluopetuksessa kuvatussa genrepedagogisessa mallissa elämäkertat sijoittuu tyypillisesti lähemmäs tiedon välittämisen poolia kuin eläytymisen, houkuttelemisen ja viihdyttämisen poolia.

Lukupiirin käytännön suunnittelussa keskeistä on, millaista osaamista eri aineiden opettajat ja kirjastonhoitaja voivat tuoda. Oppilaitoksen kirjasto saatiin suhteellisen isolla panostuksella mukaan heti kokeiluun. Koululla ja kirjastolla on pitkälti samat tavoitteet ja lähtökohdat. Toimintatavat saattoivat aluksi olla erilaisia, ja vuorovaikutukselle kannatti antaa aikaa. Pyrkimys tilanteeseen, missä tulos on enemmän kuin osiensa summa mielestäni toteutui hyvin.

Kirjastolaisten tiedonhankinnan keinot tämänkaltaisissa projekteissa tukevat opettajan ammattitaitoa. Tutkija Anu Ojarannan mukaan synergiaetuja syntyy myös siitä, että kirjastonhoitaja tulee lähemmäs opiskelijoita, erilaisessa roolissa. Laura Hokkasen näkemykset yhdessä tekemisestä, sosiaalisesta kirjastosta, kirjastosta kohtaamispaikkana, yhteisöllisyydestä ja monikulttuurisuudesta taustoittavat tekemistä.

Kirjastolla on pitkälti samat tavoitteet ja lähtökohdat kuin kurseillakin. Kirjastolaisten tiedonhankinnan keinot ja taidot tukivat hienosti opettajien työtä. Synergiaetuja syntyi siitäkin, että kirjaston ammattilaiset tulivat osallistujan ja kannustajan rooleissa opiskelijoita lähelle. Näkemykset yhdessä tekemisestä, sosiaalisesta kirjastosta, kirjastosta ihmisten aitona kohtaamispaikkana sekä tavoitteet yhteisöllisyydestä ja monikulttuurisuudesta veivät tekemistä eteenpäin.

Valinnaisen äidinkielen (yhteensä 3 osaamis pistettä) osaamistavoitteet ”opiskelija osaa kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan” ja ”opiskelija osaa kehittää esiintymis- ja ryhmäviestintätaitojaan” tulevat huomioiduiksi, kun keskeistä koko lukupiirissä on integraatio ja sitä kautta aito oppimisen mahdollisuus. Kirjavalikoiman esittelyllä aloittaminen on tärkeää, jotta saadaan rakenteellisesti ja pedagogisesti järkevä kokonaisuus sekä koko kirjakattaus näkyville. Opiskelijalle tulee aito mahdollisuus valita luettava kirja. Mahdollisuus myös houkuttaa lukemaan myöhemmin muitakin esillä olleita kirjoja.

Oppimistilanteissa korostuu yhteisöllinen oppiminen. Lukupiirissä oppiminen on, paitsi kirjoista oppimista ja opiskelua, myös keskustelun kautta muodostuvaa ajatuksen kehittelyä.

Opiskelijoiden ryhmäyttämisen suunnittelu on tärkeää. Opiskelijat ovat eri aloilta, eivätkä välttämättä ennestään toisilleen tuttuja. Entä miten ohjataan heitä dialogisuuteen ja toisten tarkkaavaiseen kuunteluun? Lukupiirivihossa ohjeistettiin asiaa. Se tukee näin taitojen tiedostamista, itsearviointia ja ryhmätaitojen reflektointia. Miten varmistetaan, että yksilöpuheenvuoroista syntyy keskustelua? Tähän auttaa esimerkiksi roolien käyttäminen. Tapauksissa on joka kerralla tarjolla vähintäänkin yksi kannustajan rooli.

Osaamistavoitteiden ”opiskelija osaa tulkita ja tuottaa erilaisia tekstilajeja” sekä ”tuntee kielien ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä” kaikki tehtävät ovat lukuvihossa. Ennen jokaista ryhmätapaamista on yksilötehtäviä ja valmistautumista tapaamiseen.

Kirjallisuudentutkimuksessa jaotellaan usein, että teosta voidaan lähestyä kolmesta näkökulmasta: a) mitä tiedämme kirjailijasta ja mistä lähteistä häneen liittyvää tietoa voidaan löytää (kuinka pätevää asiantuntemusta hän alallaan edustaa)? b) mitä tiedämme teoksesta (tähän liittyy tietysti se, että he lukevat kirjan itse, mutta siitä voi myös tehdä tiedonhakuja)? c) mitä tiedämme kirjan vastaanotosta (arvostelut, blogit, kritiikit, haastattelut jne. eli sidos tiedonhakuun jälleen)? Eli tavoitteen vuoksi on hyvä tuoda tähän muitakin kirjallisia lähteitä kuin itse luettavana oleva teos.

Myös lopputehtävänä olleen kirjan suosittelukirjeen kirjoittaminen helpottuu, kun sitä lähestytään genrepedagogisesti eli pyrittiin hyödyntämään mallitekstejä, kirjeen (ja vakioasettelun) genrepiirteiden tunnistamista esimerkkitekstistä, rakennemallin luomista ja sen mukaisen tekstin kirjoittamista.

Koska kaikessa ammatillisessa koulutuksessa on tavalla tai toisella kyse työelämäyhteyksistä, opintojakso pyrkii kannustamaan opiskelijoita synnyttämään uusia liikeideoita yrittäjyyden lukupiiritoiminnan avulla. Osa yrityksistä perustetaan käytännössä vasta opintojen päättämisen jälkeen, mutta prosessi ainakin käynnistyy. Yrittäjyysopintojen yhteydessä opiskelijat osallistuivat mm. Yhdysvaltain suurlähetystön yhteistyössä Tribe Tampereen kanssa järjestämään American Entrepreneurial Challenge -nuorten yrittäjyyskilpailuun.

Matkailualaa opiskeleva Helena valitsi luettavakseen Jonas Leijonhufvudin ja Sven Carlssonin teoksen Spotify – Miten maailma valloitetaan. Hänen mukaansa kirja ”antoi lisää uskoa unelmiin, tsemppasi ja inspiroi, kuinka perustajat piti kiinni visiostaan vaikeuksista huolimatta. Muuttivat sitä toki tarvittaessa.” Lukupiiri sopiikin hänen mukaansa kaikille, jotka haluavat keskustella ja inspiroitua kirjoista yhdessä, sekä haluavat uusia näkökulmia kirjoihin ja yrittämiseen. Marjo luki puolestaan Anu Pellaksen kirjan Unelmana ura korkokengissä. Marjon sanoin: ”Täytyy sanoa, että olen positiivisesti yllättynyt, sillä huomasin, että Anulla ja minulla on monia samankaltaisia ajatuksia ja näkemyksiä. Hän kirjoittaa mm. intuition eli sisäisen äänen ja alitajunnan voimasta ja tietoisesta unelmien luomisesta esim. aarrekarttoja hyödyntäen, jotka ovat itsellekin tuttuja ja tärkeitä asioita. Pystyn myös hyvin samaistumaan hänen päämääräänsä elää vapaampaa omannäköistä elämää riippumatta muiden mielipiteistä. Tuli kiitollinen olo siitä, että valitsin juuri tämän kirjan.”

Tiia luki Liisa Jokisen ja Hanna Artmanin kirjan Lannistumattomat. Hänen mukaansa "kun yhdessä pohdimme eri näkökulmista lukemaamme, niin tarinat avautuivat vielä eri tavalla".

Tiia harrastaa lukemista myös erikoisissa paikoissa, kuvassa kylpyläympäristössä.

Jatkokehittämiskohteena yrittäjyyden lukupiirimalli antaa mahdollisuuden oppilaitoksessa moniammatilliseen yhteistyöhön lisäten työelämälähtöistä opetusta myös muissa yhteisissä aineissa. Toive olisi saada lukupiiriin mukaan myös Taide ja luova ilmaisu -kurssin opettaja tai vieraiden kielten opettaja.

Lähteet

Heikkilä-Halttunen, P. (19.10.2020). Poikia houkutellaan nyt lukemaan huumorilla, alapääjutuilla ja mahdollisimman ohuilla kirjoilla – Onko kynnyks turhankin matala? Helsingin Sanomat.
<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006673142.html>

Hokkanen, L. Sosiaalinen kirjasto. Kirjastokaista 2.11.2015

Ojaranta, A. Informaatiolukutaito ja ops. Kirjastokaista 30.12.2014

Tekstilajitaidot. Lukemisen ja kirjoittamisen opetus koulussa. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2014.

www.ykliitto.fi

BELF virtuaalisissa projektitiimeissä

Markku Lindell, Pia Lindgren ja Mervi Varhelahti, Turun ammattikorkeakoulu

Virtuaaliset projektitiimit ovat yhä useammin monialaisia ja monikulttuurisia. Näissä tiimeissä viestitään BELFin avulla (Business English as Lingua Franca). Tutkimukset raportoivat sekä haasteista että mahdollisuuksista BELFin käytöstä virtuaalisessa monialaisessa tiimityössä (mm. Räisänen, 2020).

Tässä artikkelissa pohdimme case-esimerkin kautta, miten BELF vaikuttaa tiimityöhön oppilaitoksissa toteutettavien tosielämän projektitoimeksiintojen yhteydessä. Samalla tarkastelemme, miten tiimin jäsenet kokevat kielitaidon kehittymisen ilman varsinaista englannin opetusta projektitiimin työskentelyn aikana.

Viestintä monialaisissa projektitiimeissä

Erityisesti projektitoimeksiannoissa työskentely virtuaalitiimeissä on vakiintunut käytäntö. Viestinnän onnistumisella ja tehokkuudella on usein ratkaiseva merkitys projektin onnistumisen kannalta. Projektissa viestinnän suunnitelmassa huomioidaan kaikki projektin tärkeät sidosryhmät, mukaan lukien projektin johto, asiakas ja itse projektitiimi. Viestintä suunnitellaan sidosryhmäkohtaisesti, niiden tarpeet ja erityispiirteet huomioiden. (Rajkumar, 2010.)

Projektitiimit hyödyntävät teknologiaa viestimiseen, tiedon jakamiseen ja innovointiin. Jaettu yhteisymmärrys toiminnasta saavutetaan säännöllisen viestinnän avulla. On itsestään selvää, että tehokas viestintä helpottaa tiimityön koordinoitua, yksilöllistä sosiaalistumista ja ryhmän integroitumista.

Virtuaalisessa kansainvälisessä projektityössä viestintään vaikuttaa toki teknologian hyödyntäminen, mutta oman lisämausteensa tuo myös BELF. Jäsenet, joiden kielitaito on heikko, voivat tuntea itsensä epävarmoiksi, mikä puolestaan vaikuttaa tiimityöhön ja pahimmillaan johtaa sosiaaliseen eristäytymiseen. Tämä on yksi syy siihen, miksi ihmiset, joilla on yhteinen ammatillinen kieli, (esim. tekninen) valitaan yleensä samaan tiimiin. Lisäksi samantasoisien kielitaidon omaaminen näyttää lisäävän yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä lisäävän jäsenien välistä luottamusta.

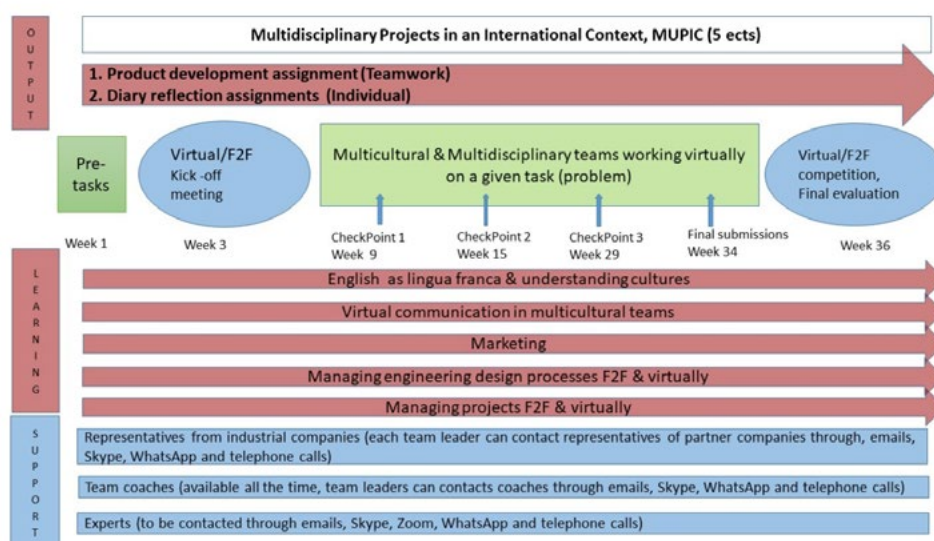
Kielellinen samankaltaisuus ei aina kuitenkaan johda tehokkaaseen viestintään ja laadukkaaseen lopputulokseen. Mikäli tiimin jäsenet ovat tietoisia kielellisistä eroista, he panostavat enemmän vuorovaikutukseen, mikä johtaa positiivisesti tiedon jakamiseen ja viestinnästä voi tulla selkeämpää ja tehokkaampaa. Myös teknologian valinnalla voidaan hälventää tasoeroja. Tiimi voi esimerkiksi valita tekstimuotoisen viestintämuodon, koska se antaa jäse-

nille mahdollisuuden miettiä, mitä haluaa viestiä ja korjata mahdolliset kielivirheet. Toisaalta virtuaalikokoukset voivat mahdollistaa monet tavat osallistua esim. puhumalla tai kirjoittamalla. Näytöllä jaetut kuvat, web-kameran käyttö ja kokouksen aikaan lähetetyt hymiöt auttavat ymmärtämään aihesisältöjä ja myös tunnetiloja.

Virtuaalisen projektityöskentelyn nopea lisääntyminen on korostanut teknologian välityksellä tapahtuvan viestintäosaamisen merkitystä. Korkeakouluissa tarjotaankin erilaisia autenttisia oppimiskokemuksia virtuaalisissa projektiryhmissä erilaisten ulkoisten toimeksiantojen parissa. Opiskelijat ovat korostaneet tämäntyyppisten tosielämän kokemusten myönteistä vaikutusta ammatilliseen kehitykseensä. Viestinnän ollessa jokaisen projektityön avainasemassa jokainen tällainen toimeksianto mahdollistaa viestintäosaamisen kehittämisen integroituna virtuaaliseen projektityöhön. Jotkut tutkimukset kuitenkin tuovat esiin sen, että pehmeiden taitojen kehittäminen voi jäädä itse projektitehtävän varjoon (Brewer, 2015; Varhelahti, 2021).

Tähän haasteeseen tartuimme kahdessa MUPIC-kokeiluissa (Multidisciplinary Projects in an International Context) Turun ammattikorkeakoulussa. Mupic-verkkokurssissa keskityttiin projektinhallintataitojen kehittämiseen monikulttuurisissa, monialaisissa ja virtuaalisissa tiimeissä. Tällä 5 op:n opintojaksolla neljän eurooppalaisen yliopiston maisteriopiskelijat muodostivat virtuaalisia projektiryhmiä ja työskentelivät teollisuusyrityksen tuotekehitystehtävän parissa. Yksi toimeksiantajista oli Skoda Transportation, joka haastoi kehittämään raitiovaunun puskuria vakavien tapaturmien välttämiseksi.

Opiskelijaryhmät työskentelivät virtuaalisesti kahdeksan kuukautta saadakseen projektin päätökseen. Kahdeksan kuukautta valikoitui tarkoituksella pituudeksi, sillä tänä aikana uskotaan tiimin käyvän läpi kaikki tiimin kehittymisen vaiheet (ks. Wheelan, 2005). Teollisuusyrityksen toimeksiantoa työstäessään opiskelijat käyttivät englantia ja oppiminen perustui opiskelijan itseohjautuvuuteen. Englannin kielen osaamisen kehittämiseksi tarjottiin oheismateriaalia mm. viestintätyyleistä ja toimeksiannon sanastosta. Oppimisen mahdollistamiseksi opiskelijoita haastettiin refleктоimaan BELF:in vaikutusta tiimityöhön ja oman viestintäosaamisen kehittämiseen. Englantia ei toisin sanoen opetettu, mutta sen kehittyminen oli osaamistavoitteena.

Kuvio 1 Koulutuskokeilu pähkinänkuoressa

Projektiryhmillä oli useita tarkastuspisteitä eli checkpointteja (CP), jolloin tiimit olivat yhteydessä teollisuusyritykseen, omaan valmentajaansa ja asiantuntijoihin (esim. englannin kielen ja kulttuurin asiantuntija). Tiimien oli palautettava projektinsa edistymisraportti arvioitavaksi kolmen eri CP:n kohdalla, projektin määrittelyjen mukaan. Projektipohjaisten oppimiskokemusten tehostamiseksi jokaista opiskelijaa kannustettiin refleктоimaan oppimistaan päiväkirjan muodossa.

Vuosina 2019–2021 toteutimme kaksi koulutuspilottia, joihin osallistui 8 tiimiä. Kussakin tiimissä oli 4–5 jäsentä Tšekistä, Belgiasta, Suomesta ja Espanjasta. Eri kulttuuritaustan lisäksi kussakin tiimissä oli sekä markkinoinnin, teollisen muotoilun, konetekniikan, johtamisen ja taiteen opiskelijoita. Koulutuspilottien alussa tehdyn Oxford Placement -testin mukaan tiimien jäsenten englannin kielen taito vaihteli seuraavasti:

Tiimi	Kielitaidon taso (A1-C2)
Tiimi a	B1-C2
Tiimi b	A2-C1
Tiimi c	A1-C2
Tiimi d	A2-C1
Tiimi e	B2-C2
Tiimi f	A2-B2
Tiimi g	B1-C1
Tiimi h	A2-C1

Taulukko 1 Kielitaidon tasot tiimeittäin (CEFR)

Taulukosta (1) käy ilmi, että joissakin tiimeissä kielitaidon tason ero oli erittäin suuri perustason kielenkäyttäjistä taitavaan kielenkäyttäjään.

Vuorovaikutus BELF-ympäristöissä ei edellytä erinomaista kielitaitoa

Tämän artikkelin näkemykset perustuvat 37 opiskelijan päiväkirjarefleksioon ja seitsemän virtuaalisen projektitiimin edistymisraporttiin.

Reflektion osoittivat, että lähes kaikki opiskelijat kokivat kielitaitonsa kehittyneen, ja kaikki kokivat uskalluksen käyttää englantia viestintään vähintään kohonneen. Myös ne, joiden kielitaito oli C-tasolla, kokivat näin.

Tehokas viestintä monialaisessa ja monikulttuurisessa virtuaalisessa projektiryhmässä BELFiksi edellytti heidän mukaansa kuitenkin selkeitä viestinnän pelisääntöjä. Päiväkirjareflektiot osoittivat myös, että sekä epävirallinen että virallinen avoin viestintä englanniksi koetaan tärkeänä ja luottamukseen vaikuttavana. Lisäksi multimodaalisuus, esimerkiksi videoneuvottelusovelluksen eri ominaisuuksien käyttö, kuten hymiöt, webkamera ja chat helpottivat viestintää vieraalla kielellä.

Toinen havainto viestintäosaamisen osalta oli, että tiiminjäsenet ymmärsivät kielitaidon erot ja olivat valmiita sopeuttamaan kieltään vastaanottajalle ymmärrettävämmäksi ja hyödyntämään teknologian monimuotoisuutta viestinnän tukena.

Vaikka kielellinen erilaisuus koettiin positiivisena voimavarana, joitakin haasteita esiintyi liityen terminologiaan ja muun muassa raportointityyliin. Molemmat näyttivät kielitaidon sijaan liittyvän pääosin erilaiseen ammatilliseen taustaan ja opintoalaan. Tämä johti myös tiimien sisäisten alatiimien muodostumiseen. Samanlaisen ammatillisen taustan omaavat hakeutuivat toistensa seuraan paitsi ammatillisen kehittymisen tehostamiseksi myös helpomman viestinnän johdosta.

Havaintomme osoittavat, että vuorovaikutus BELF-ympäristöissä ei edellytä erinomaista kielitaitoa, mutta tarkoituksenmukainen jäsenten – vaikkakin eritasoinen - kielitaito on hyvin tärkeää sekä viestinnän tehokkuuden kuin myös tiimin sisäisen luottamuksen lisäämiseksi. Virtuaalisen projektin alkuvaiheessa projektin johtajan sujuvalla englannin kielen taidolla on kuitenkin positiivinen vaikutus jäsenten rohkaisemisessa vuorovaikutukseen ja myöhemmin mahdollisten konfliktien selvittämisessä.

Tulokset tarjoavat käytännön ideoita oppilaitoksille. Viestintätaitoja BELF-toimintaympäristöissä ja samalla viestintäteknologian käyttöosaamista voidaan kehittää myös todellisissa projektitoimeksiannoissa, ilman varsinaista kielen opetusta. Itseohjautuva oppiminen tosielämän tilanteissa tarjoaa ainutlaatuisia mahdollisuuksia viestintätaitojen kehittämiseen. Itse asiassa projektitiimien viestintätilanteiden monimutkaisuus voi olla haastavaa edes simuloida perinteisessä koulutuksessa.

Kokeiluista opittua

- Annetaan opiskelijoille aikaa sosiaalisiin ja epävirallisiin keskusteluihin erityisesti tiimin muodostamisen alussa luottamuksen ja avoimen vuorovaikutuksen luomiseksi.
- Korostetaan psykologisen turvallisuuden merkitystä tiedon luomisen kannalta (esimerkiksi avun pyytäminen).
- Rohkaistaan opiskelijoita sopimaan tiimin viestinnän pelisäännöistä ennen kuin he alkavat työstää tehtävää (esim. Team Canvas-mallilla). Tiimin viestinnän pelisäännöistä sopiminen voidaan nähdä myös projektitiimin tärkeänä aktiviteettina projektin organisoitumisen aikana.
- Varmistetaan, että tiimit ovat laatineet projektin viestintäsuunnitelman myös sidosryhmien (mm. opettajien ja teollisuuskumppaneiden) kanssa.

- Annetaan opiskelijoille mahdollisuus muodostaa ammatillisia alaryhmiä eristäytymisen välttämiseksi, yhteistoiminnallisen oppimisen tukemiseksi ja projektitiimin roolitusten ja vastuiden järjestämisen kannalta.
- Annetaan opiskelijatiimien projektipäälliköille mahdollisuus reflektoida kokemuksiaan vertaisryhmiensä kanssa.
- Arvioidaan oppimisprosessia sekä tiimitason että yksilötason pohdintojen avulla. Annetaan tilaa vapaalle pohdinnalle, mutta sisällytetään myös ohjaavia kysymyksiä, jotka liittyvät oppimiseen ja erityisesti kieli- ja viestintätaitojen kehittymiseen.

Lähteet

- Ahmad, F. (2018). Knowledge sharing in multinational organizations, The impact of language. Ph.D. dissertation, Abo Akademi, Finland.
- Brewer, P. E., Mitchell, A., Sanders, R., Wallace, P. & Wood D. D. (2015), Teaching and learning in cross-disciplinary virtual teams. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 58 (2), 208–229.
- Glikson, E. & Erez, M. (2020). The emergence of a communication climate in global virtual teams. *Journal of World Business*, 55 (6).
- Jaime, A., Olarte, J. J., García-Izquierdo, F. J. & Domínguez, C. (2019). The effect of internships on computer science engineering capstone projects. *IEEE Transactions on Education*, 63, (1), 24–31.
- Klitmøller, A., Schneider, S. C. & Jonsen, K. (2015). Speaking of global virtual teams: Language differences, social categorization and media choice. *Personnel Review*, 44 (2), 270–285
- Lakkala, M., Toom, A., Ilomäki, L. & Muukkonen, H. (2015). Re-designing university courses to support collaborative knowledge creation practices. *Australasian Journal of Educational Technology*, 31, (5), 521–536.
- Presbitero, A. (2020). Foreign language skill, anxiety, cultural intelligence and individual task performance in global virtual teams: A cognitive perspective. *Journal of International Management*, 26 (2.)
- Rajkumar, S. (2010). Art of communication in project management. Paper presented at PMI® Research Conference: Defining the Future of Project Management, Washington, DC. Newtown Square, PA: Project Management Institute.
- Räsänen, T. (2020). The use of multimodal resources by technical managers and their peers in meetings using English as the business lingua franca. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 63 (2), 72–187.
- Steghöfer, J. P., Burden, H., Hebig, R., Calikli, G., Feldt, R., Hammouda, I., Horkoff, J., Knauss, E. & Liebel, G. (2018). Involving external stakeholders in project courses. *ACM Transactions on Computing Education*, 18 (2), 1–32.
- Tenzer, H. & Pudelko, M. (2016). Media choice in multilingual virtual teams. *Journal of International Business Studies*, 47(4), 427–452.
- Ureña, R., Kou, G., Dong, Y., Chiclana, F. & Herrera-Viedma, E. (2019). A review on trust propagation and opinion dynamics in social networks and group decision making frameworks. *Information Sciences*, 478, 461–475.
- Varhelahti, M. & Turnquist, T. (2021). Diversity and communication in virtual project teams. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 64(2), 201–214.
- Villamañe, M., Ferrero, B., Álvarez, A., Larrañaga, M., Arruarte, A. & Elorriaga, J. A. (2017). Dealing with common problems in engineering degrees' final year projects. *IEEE Frontiers in Education Conference (FIE) Proceedings*, 1–8.
- Warin, B., Talbi, O., Kolski, C. & Hoogstoel, F. (2015). Multi-role project (MRP): A new project-based learning method for STEM. *IEEE Transactions on Education*, 59(2), 137–146.
- Wheelan, S. A. (2005). *Group Processes: A Developmental Perspective*, Boston, MA, USA: Allyn Bacon.
- Zamlynskyi, V.A., Stanislavyk, O.V., Halytskyi, O.M., Korzh, M.V. & Reznik, N.P (2020). Conflict dynamic model of innovative development in the system of ensuring the competitiveness of an enterprises. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9 (2).

Tiimiopettajuus ja integrointi työelämäyhteistyön mahdollistajana

---

Pia Kiviaho-Kallio, Niina Moilanen ja Liisa Wallenius,
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Työelämäyhteistyöllä on keskeinen rooli oppimisessa Haaga-Helia Porvoossa. Kielten ja viestinnän opetuksessa ja oppimisessa se tuo opiskelijalle motivaation opiskeluun ja luo pohjan kielen harjoittelulle aidossa ympäristössä ja soveltamiseen käytännössä. Työelämäyhteistyöhön kuuluu olennaisena osana yritysvierailuja kohdemaissa opintomatkojen muodossa, yritysvierailut kotimaassa ja yritysten edustajien ja alumnien vierailut oppitunneilla.

Haaga-Helia Porvoossa pedagoginen lähestymistapa on useiden vuosien ajan ollut inquiry learning – tutkiva ja kehittävä oppiminen (Hakkarainen & al. 2004, Ritalahti 2015), jossa opiskelijat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan, etsivät itse ratkaisuja aitoihin työelämän ongelmiin ja haasteisiin ja ohjaajat toimivat oppimisen tukena ja fasilitaattoreina. Opiskelijat työstävät toimeksiantoja, jotka tulevat työelämästä ja varsinkin paikallisilta toimijoilta. Opiskelijoita ohjaa opettajien tiimi, joka koostuu ohjaajista erilaisine vahvuuksineen, osamisineen ja vastualueineen.

Vuoden 2014 Kielten ja viestinnän opettajien neuvottelupäivillä pidimme esityksen englannin ja ruotsin kielen opetuksesta ja oppimisesta Haaga-Helia Porvoon kampuksella otsikolla integrointia ja yhteistyötä matkailun opinnoissa: Case Porvoo Campus (Kiviaho-Kallio, Moilanen, Wallenius, 2014). Jo silloisessa opetussuunnitelmassa restonomien englannin ja ruotsin kielen opetus kolmannella ja neljännellä lukukaudella integroitiin lukukauden teemoihin ja projektiin, jonka toimeksiantajana toimi matkailualan yritys. Kielten kurseilla käytiin läpi projektin toteuttamiseen liittyviä aihealueita, sanastoa ja viestintää ja kirjoitettiin projektissa tarvittavaa aineistoa esim. haastattelukysymyksiä. Tästä esimerkkinä Alpine Wellness -projekti, jonka toimeksiantajana oli Matkailun edistämiskeskus (MEK). Tarkoituksena oli kerätä tutkimusaineistoa liittyen hyvinvointimatkailuun, ja lukukauteen sisältyi benchmarking-matka Itävallan maaseudulle. Projektin aikana opiskelijat oppivat kirjoittamaan liikekirjeitä ja toteuttamaan haastatteluita englanniksi (Kiviaho-Kallio, 2012). Jos kurssi tarjotaan yksinomaan suomenkielisille opiskelijoille, on tärkeää, että joku toimeksiannon osa toteutetaan englanniksi tai ruotsiksi autenttisisessa kontekstissa.

Design Sprint työelämäkompetenssien edistäjänä

Porvoon kampuksen uudessa opetussuunnitelmassa 2017 luotiin kolmannelle lukukaudelle uusi moduuli, jonka keskeisenä menetelmänä toimii Googlen kehittämä Design Sprint (Knapp, Zeratsky, & Kowitz 2016; GV, 2019). Se on 4–5 päivän työpajamenetelmä, jossa palvelumuotoilun keinoin ratkotaan toimeksiantajien haasteita, ideoidaan uusia konsepteja tai kehitetään yrityksen jo olemassa olevia tuotteita (Konttinen & Moilanen, 2019). Uusi moduuli suunnattiin kaikille kampuksen suomen- ja englanninkielisten koulutusohjelmien opiskelijoille. Koska mukana oli englanninkielisten koulutusohjelmien opiskelijoita ja vaihto-opiskelijoita luonnollinen viestintäkieli oli englanti, ja opiskelijat kokivatkin antoisana englannin kielen harjoittelemisen aidossa toimintaympäristössä. Olemme toteuttaneet Design Sprintin nyt kahdeksan kertaa, ja toimeksiantajina on aina ollut yrityksiä lähiympäristöstä. Opiskelijat ovat ideoineet uusia tuotteita ja palveluita sekä luoneet markkinointisuunnitelmia, verkkosivuja, sosiaalisen median kampanjoita mm. hotelleille, matkailualan yrityksille ja organisaatioille, Porvoon ja Loviisan kaupungeille ja TE-toimistolle. Ohjaajina on toiminut sekä englannin, viestinnän, matkailun että palvelumuotoilun opettajia, jotka ovat työskennelleet vahvasti yhteistyössä koko sprintin ajan.

Toimeksiantajan rooli on ollut toimeksiannon/tehtävän antaminen ja yrityksestä kertominen sprintin alussa sekä opiskelijoiden esitysten kuunteleminen ja palautteen antaminen sprintin lopussa. He ovat myös vastanneet opiskelijoiden mahdollisiin kysymyksiin sprintin aikana. Toimeksiantajat ovat olleet tyytyväisiä opiskelijoiden tuoreisiin ideoihin ja tuotoksiin ja monia niistä on toteutettu jossain muodossa. Jotkut toimeksiantajat ovat toimineet toimeksiantajina useammankin kerran, esimerkiksi Porvoon ja Loviisan kaupungit.

Opiskelijoilta on jokaisen sprintin jälkeen kerätty palautetta (Konttinen & Moilanen, 2021), ja he ovat menetelmän oppimisen ja palvelumuotoilutaitojen lisäksi erityisesti nostaneet esille mm. englannin kielen taitojen, esiintymistaitojen ja ryhmätyötaitojen kehittymisen sekä oikeiden toimeksiantojen mielekkyyden. Heille on ollut palkitsevaa nähdä, että tehdystä työstä on oikeasti iloa ja hyötyä toimeksiantajalle ja on antoisaa kuulla palautetta myös yritysten edustajilta omien ohjaajien ja muiden opiskelijoiden lisäksi.

Kuvakaappaus opiskelijoiden tekemästä Instagram-postauksesta Design Sprint -tiimityöskentelyn aikana syksyllä 2021. Kuva julkaistu Haaga-Helia Porvoo kampuksen Instagram-tilillä.

Tiimiopettajuus kielten integroinnin mahdollistajana

Tiimiopettajuus ja yhteisten moduulien tarjoaminen sekä suomenkielisille että kansainvälisille ryhmille on muutenkin Haaga-Helia Porvoon kampuksella mahdollistanut englannin kielen ja viestinnän integroinnin sujuvasti työelämäyhteistyöhön. Koko kampukselle tarjotuissa opinnoissa opettajina toimivat yhdessä matkailutiimin ohjaajat, joilla on kielten ja viestinnän erityisosaamista. Tämä ja kurssin sisällön vahva osaaminen mahdollistavat toteutuksen, jossa kaikkien vahvuudet saadaan hyödynnettyä opiskelijoiden eduksi. Esimerkiksi englanniksi toteutettavalla Sustainable Nature Tourism -kursilla opiskelijat miettivät toimeksiantona sekaryhmissä ratkaisuja Askolan kunnalle ja yrityksille erityisesti luontomatkailun ja alueen vetovoimaisuuden kehittämiseen ja esittivät ne toimeksiantajille englanniksi suullisesti, ja heille toimitettiin myös englanninkielinen raportti. (Kurhinen & Moilanen, 2021). Opiskelijat tutustuivat kuntaan matkakohteena ja vierailivat nähtävyyksissä ja yrityksissä. Loppuesityksiä kuuntelemassa ja palautetta antamassa oli kunnan edustajia, poliittisia päättäjiä ja

matkailuyritysten edustajia. Palaute oli erittäin positiivista. Opiskelijoille projekti tarjosi motiivoin ja hyödyllisen oppimistavan ja palkitsevaa heille oli havaita se, miten paljon heillä jo nyt on sellaisia tietoja ja taitoja, joita voidaan soveltaa tosielämän kehittämishankkeissa. Kurssin palautekyselyssä opiskelijat nostivat esille sisällön oppimisen lisäksi myös englannin kielen taitojen kehittymisen.

Toisen kotimaisen kielen integrointi koulutusohjelman tasolla

Porvoon kampuksen liiketalouden visuaalisen markkinoinnin ja myynnin koulutusohjelman opetus toteutetaan osaksi suomeksi ja osaksi ruotsiksi. Tällä on haluttu tarjota lähes kaksikielistä koulutusta Itä-Uudenmaan talousalueella. Visuaalisen markkinoinnin ja myynnin koulutusohjelmassa lukukauden pääkieli ja projektiopintojen kieli on vuorotellen ruotsi tai suomi. Ohjelman opettajatiimit koostuvat pääosin ruotsinkielisistä ohjaajista ja opiskelijoiden ruotsin ja englannin kielen opinnot integroituvat näihin lukukausiopintoihin. Osan opinnoista voi katsoa tapahtuvan sovelletussa kielikylvyssä, jossa ohjaajat toimivat äidinkielellään ja opiskelijat voivat valita kanssakäymisissä käyttämänsä kielen. Oppimistehtävien kieli on aina projektin pääkieli. Tämän koulutusohjelman pääosin suomenkielisistä opiskelijoista koostuvat ryhmät opiskelevat 20 op ruotsia tutkintonsa aikana. Opiskelu ruotsiksi on aluksi hyvin haasteellista monelle opiskelijalle, mutta lähes kaikkien taidot kehittyvät nopeasti ja monella viestintä tulee huomattavasti sujuvammaksi ensimmäisen vuoden aikana. Substanssiaineiden ja erilaisten kompetenssien, kuten esimerkiksi visuaalisen viestinnän, opiskelu ruotsiksi ja samanaikainen kieleen keskittyvä työelämälähtöinen ruotsin kielen opiskelu motivoivat ja edistävät käytännön kielitaidon kehittymistä.

Visuaalisen markkinoinnin ja myynnin ohjelman lukukausiprojektien toimeksiantajat ovat olleet usein ruotsinkielisiä. Useana vuonna ryhmät ovat toteuttaneet Svenska veckan –viikolle ohjelmaa Folktingetin toimeksiannosta. Muina esimerkkeinä voimme mainita työnantajaimagoon liittyvät projektit sekä brändäykseen, viestintään, sosiaaliseen mediaan ja kotisivuihin liittyvät projektit. Opiskelijat ovat usein myös itse hankkineet toimeksiantajat, mikä on lisännyt heidän motivaatiansa.

Ruotsinkielisten kurssien ja toimeksiantojen lisäksi myös visuaalisen markkinoinnin ja myynnin opiskelijat ovat tehneet työelämävierailuita, opintokäyntejä ja –matkoja ruotsinkielisillä alueilla. Porvoossa ja pääkaupunkiseudulla on tutustuttu ruotsinkielisiin organisaatioihin ja yrityksiin sekä tutustuttu Suomen ruotsinkieliseen kulttuuriin taiteen avulla esim. Taidemuseo Emman työpajoissa, Kulturkontakt Nordissa, Amos Rexin opastuksilla ja teatterivierailuilla. Lisäksi opiskelijat ovat tehneet vuotuisen opintomatkan Ruotsiin, jonka aikana he ovat osallistuneet opetukseen yhteistyöoppilaitoksessa, vierailleet alan yrityksissä ja tutustuneet matkakohteeseen. Opiskelijat ovat itse osallistuneet osaan matkanjärjestelyistä.

Monen vuoden kokemuksen perusteella suosittelemme integrointia ja tiimiopettajuutta opinnoissa. Toimiminen autenttisisessa kontekstissa lisää opiskelijoiden motivaatiota, parantaa tuotosten laatua ja mahdollistaa syväoppimisen. Laaja-alaisessa työelämäyhteistyössä opiskelijoiden kieli- ja viestintätaito kehittyy, ja he saavat rohkeutta käyttää sitä monipuolisesti tulevaisuuden kansainvälisissä työtehtävissä.

Opiskelijoita inspiraatiotehtävän parissa syksyllä 2021 Design Sprint -prototyypipäivän alussa.
Kuva julkaistu Haaga-Helia Porvoo kampuksen Instagram-tiilillä.

Lähteet

GV. (2019). The Design Sprint. <https://www.gv.com/sprint/>

Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. (2004). Tutkiva oppiminen. Järkeä, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjänä. WSOYpro.

Kiviahho-Kallio, P. (2012). Beyond the Language Classroom: Learning English in real-Life Projects. *Ikastaria* 18, s.45–59.

Kiviahho-Kallio, P., Moilanen, N. & Wallenius, L. (2014). Integrointia ja yhteistyötä matkailun opinnoissa: Case Porvoo Campus.

<https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=2b80b2be-873a-4161-ab6d-aa9e22a89392>

Knapp, J., Zeratsky, J., & Kowitz, B. (2016). *Sprint – How to solve big problems and test new ideas in just five days*. Simon & Schuster Paperbacks.

Konttinen, A & Moilanen, N. (2021). Remote design Sprint – a Case Study of Learning the 21st century skills online. <https://esignals.fi/research/en/2021/06/24/remote-design-sprint-a-case-study-of-learning-the-21st-century-skills-online/#2f66638f>

Kurhinen, A., & Moilanen, N. (2021). Askolan luontomatkailu sai piristysruiskeen opiskelijaprojekteista. <https://esignals.fi/kategoria/matkailu/askolan-luontomatkailu-sai-piristysruiskeen-opiskelijaprojekteista/#2f66638f>

Ritalahti, J. (2015). Inquiry Learning in Tourism in Tourism Education: Global Issues and Trends

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/S1571-504320150000021007/full/html>

